

<p>Aanwezig</p> <p>Voorzitter: Mevrouw H. Sahin</p> <p>Raadsleden: De heer E.G.T. Braam Mevrouw L.S. de Bruijn De heer D.R. Cupedo De heer D.F.A. van Dam De heer M.J. van Enk De heer M. van 't Eind De heer M.A.J. Ezinga Mevrouw B.M.B.T. de Haan-Niesen Mevrouw M.E Harmsen Mevrouw I.M. Jansen-Dirkx De heer M.T.F. Kaffa Mevrouw P.G. Kames Mevrouw A. Koegler-Böhm De heer G. Kruger De heer J. Loof Mevrouw S. van Maarseveen</p>	<p>De heer M. El Majjaoui Mevrouw W.A.A.M. van Nunen De heer R. Nunnikhoven Mevrouw L.B. Oude Alink Mevrouw A. Prenger Mevrouw H. van Schie De heer W. Smith De heer E. van der Veer De heer Q.L.A. Veerman Mevrouw W. van der Weij De heer M.V. Weterings Mevrouw E. Woudstra De heer A.M. Zoghbi</p> <p>Afwezig: De heer C.P.I.M. Dolmans De heer U.H. Oelen</p>
<p>Aanwezige portefeuillehouders: Wethouder, de heer A. van de Laar Wethouder, de heer W. van Damme Wethouder, de heer G. van Malsen Wethouder, de heer M. Wit</p>	<p>Griffie: Griffier: de heer J.A. Massaar bpa Mevrouw M.M.A. Tittse De heer J. Hoefnagel Mevrouw F.S. Habiboellah (verslag)</p>

1. Opening en mededelingen

De voorzitter: Goedenavond, dames en heren, beste leden van de raad. Ik vraag u vriendelijk om plaats te gaan nemen. Ik zie een aantal lege plekken. Ik open de raadsvergadering van de gemeente Rijswijk van donderdag 23 mei 2024. Graag heet ik welkom uiteraard de leden van de raad, de fractieassistenten, onze wethouders, onze medewerkers, vertegenwoordigers van de media, aanwezigen op de publieke tribune, die is volgens mij vanavond leeg en de kijkers online. Maar een speciaal welkom aan onze allereerste gasten van de raad. En zij zitten daar achterin. We hebben zojuist een prachtig fotomoment gehad, ook op het balkon. Ik ben blij, en dan denk ik dat ik ook namens u spreek, dat vanavond een lang gekoesterde wens is uitgekomen om onze inwoners als gast van onze gemeenteraad te ontvangen en dat, dat ook vandaag nu echt gelukt is. Graag richt ik me tot u als gast van onze raad. We zijn heel erg blij dat u er bent en dat aanwezig zijn mevrouw Gerda de Jager, de heer Bart Lammers, mevrouw Carola Schwabel en mevrouw Marijke Bus. Van harte welkom. Ik hoop dat u het een interessante raadsvergadering gaat vinden. Als u samen met de raadsleden naar de agenda heeft gekeken, en dat heeft u als het goed is gedaan, dan belooft het een

boeiende raadsvergadering te worden met verschillende onderwerpen op de agenda. Ik hoop dat ook na u andere inwoners uw voorbeeld zullen gaan volgen en dat we ook straks andere inwoners bij andere raadsvergaderingen zullen ontvangen. En stiekem hoop ik ook misschien dat u zelf na het bijwonen van zo'n raadsvergadering en na gesprekken met de raadsleden zo enthousiast wordt dat u misschien zelf gaat overwegen om politiek actief te gaan worden in onze gemeente. Onze raadsvergaderingen die beginnen om acht uur. Gelet op het aantal fracties en de spreektermijnen betekent ook dat een raadsvergadering nogal tot laat kan duren. U bent uiteraard welkom om de hele raadsvergadering bij te wonen, maar als u zegt na een uur: ik moet weg, dan voelt u zich ook vrij om rustig weg te lopen. Dus dat is geen enkel probleem. Daar hebben wij alle begrip voor. En ook vanavond nodig ik de leden van onze raad om het debat op respectvolle wijze te voeren en met interesse te luisteren naar elkaars standpunten en argumenten. Dan ga ik naar de berichten van verandering. Wij hebben twee berichten van verandering ontvangen en dat is allereerst de heer Dolmans en de heer Oelen. En voor de rest is volgens mij iedereen aanwezig. Mis ik iemand? Dat is niet het geval. Dan ga ik door naar de mededelingen. Dan begin ik eerst met een mededeling over wat mij in het bijzonder, maar ook vele anderen van de politie, het Openbaar Ministerie en onze ambtenaren veel heeft beziggehouden en waarover u misschien ook heel veel in de media heeft gelezen. Het gaat om het Eritrese Bevrijdingsfeest. Zoals u weet heeft de rechter gisteren uitgesproken dat er een evenementenvergunning aangevraagd had moeten worden voor het geplande bevrijdingsfeest van aanstaande zaterdag. Doordat de vergunning niet op tijd is aangevraagd, blijft mijn eerdere handhavingsbesluit van kracht en mag het feest definitief niet doorgaan. Voorafgaand aan de zitting ontvingen wij een aankondiging van een demonstratie van de Eritrese Vereniging Utrecht. In de aankondiging liet deze vereniging weten aanstaande zaterdag in Rijswijk te willen demonstreren indien de rechterlijke uitspraak ten gunste van de gemeente zou zijn. Ondanks de uitspraak van de rechter heeft de Eritrese Vereniging Utrecht vandaag de aankondiging ingetrokken en ons laten weten om zaterdag niet te demonstreren. Daarmee lijkt de dreiging voor de openbare orde en veiligheid in Rijswijk van komende zaterdag verdwenen. Maar u mag van mij aannemen dat zowel de gemeente als de politie alert blijven en de situatie scherp in de gaten houden. In aanloop naar de zitting voelde ik veel draagvlak in Rijswijk om het feest te verbieden, gelet op de ontwikkelingen en zeker ook dit draagvlak vanuit uw raad. En dat heeft mij gesteund in mijn aanpak. Maar ook al lijkt de dreiging voor nu afgenomen, ik blijf mij zorgen maken om de toekomst. En deze zorg komt ook voort doordat uit onderzoek blijkt, recentelijk door NOS en Nieuwsuur, misschien heeft u het programma vorige week gezien, dat we in Nederland nog te weinig zicht hebben op de spanningen binnen de Eritrese gemeenschap en als gemeente specialistische kennis en instrumenten missen. Het is voor mij overduidelijk dat het een landelijk probleem betreft dat gemeenten zelf niet kunnen oplossen. Mijn oproep die ik gisteren in de media deed aan de Nationale Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid en de minister van Justitie en Veiligheid herhaal ik daarom ook vanaf deze plek. Neem dit vraagstuk zeer serieus en kom snel met stevige maatregelen. Dit is in het belang van onze lokale en nationale veiligheid. Dan een andere mededeling, wat wel leuker is. Het Anjerperkje. Op zaterdag 15 juni wordt om drie uur in Rijswijk het Witte Anjer Perkje onthuld. Het Rijswijkse Witte Anjer Perkje is aangelegd in het Teddy Scholtenpark. Wellicht heeft u het al gezien. Vorig jaar hebben we tijdens de Rijswijkse Veteranendag een aantal locaties aan de veteranen voorgelegd, aan de Rijswijkse veteranen. En de voorkeur ging uit naar een perkje in het groen tussen het Huis van de Stad en de Rijswijkse Schouwburg. Vandaar dat er voor deze locatie is gekozen en niet voor bijvoorbeeld de locatie bij het Haantje. Het Witte Anjer Perkje is een manier om onze veteranen te eren en hun inzet te erkennen en te waarderen. De wit anjer staat, zoals u weet, symbool voor de waardering voor de veteranen. De anjers zijn inmiddels geplant en het bijbehorende bord zal binnenkort worden geplaatst. Bij de onthulling is een aantal Rijswijkse veteranen aanwezig en ook de raad is van harte uitgenodigd om hierbij te zijn. Ik heb gezien dat

eerder het CDA daar ook vragen over heeft gesteld. U ontvangt nog een definitieve uitnodiging met een programma van het kabinet zaak via de griffie. Het leek me ook, omdat het al aangelegd is en binnenkort de onthulling/opening is, om dat nu via deze mededeling aan u te doen. Dan nog een nog leukere bericht. Het gaat steeds leuker worden. Vorige week heb ik namens u allen onze zestigduizendste inwoner, baby Saar, bezocht. En dat is natuurlijk een belangrijke mijlpaal. En een andere baby die we zeker niet mogen vergeten is Lois, de dochter van onze wethouder Larissa Bentvelzen. En zij is geboren op 25 april. Via deze plek en namens u allen wens ik de familie Van der Steen-Bentvelzen heel veel geluk. Ja, daar mag u voor applaudisseren misschien. Dan gaan we door naar de trekking van het stemmingsnummer. Dat is nummer 26. Dat is de heer Van der Veer. Als een hoofdelijke stemming, dan zal dat bij u plaatsvinden, mijnheer Van der Veer. Dan stel ik aan u voor te benoemen voor het bureau van stemopneming als voorzitter, mevrouw Van der Weij. U bent de voorzitter vanavond, als de raad ermee instemt, en als leden de heer Van 't Eind en de heer Cupedo. Daar stemt u mee in? Dat is het geval. Dan hebben wij de mededelingen, er zijn geen mededelingen vanuit het college. Dat is bij mij niet kenbaar gemaakt.

2. Spreekrecht burgers

De voorzitter: Dan ga ik door naar het agendapunt 2, spreekrecht burgers. Er hebben zich voor deze vergadering geen inwoners aangemeld als inspreker.

3. Vaststelling agenda

De voorzitter: Dan gaan we door naar agendapunt 3, de vaststelling van de agenda. Er zijn drie moties vreemd aan de orde van de dag ingediend. De allereerste motie is van Rijswijks Belang in zake aandacht voor officiële gewortelde feestdagen. Ik stel voor om dat te behandelen als agendapunt 17. Daar stemt u mee in. Dan is er een motie ingediend door de fracties Rijswijk Belang en Wij. Rijswijk in zake stop uitwerking startnotitie spreidingswet. Mijn voorstel aan u om deze motie als agendapunt 18 te behandelen. Dat is ook het geval. Dan is er een motie vreemd ingediend door meerdere fracties, onder andere GroenLinks, PvdA, Beter voor Rijswijk, ChristenUnie, D66 en VVD in zake onderzoek naar Joods onroerend goed. Mijn voorstel is om dat als agendapunt 19 te behandelen. Dat is ook het geval. Dan hebben we agendapunt 3 ook behandeld.

4. Vragen van de raad

De voorzitter: Dan gaan we door naar agendapunt 4. Dat betreft de vragen van de raad. Door de fractie van Rijswijks Belang zijn er vragen ingediend over het station Rijswijk. Ik wil daarvoor het woord geven aan de fractie van Rijswijks Belang. Dat is mevrouw Niesen. U krijgt van mij het woord.

Mevrouw De Haan-Niesen: Dank u wel, voorzitter. Onze vragen gaan inderdaad over het station Rijswijk, ingang Eisenhowerplein. Op 17 mei kwam er op Facebook een artikel voorbij van Feel Good TV, waarin stond dat de roltrappen stilstaan en de hygiëne nogal op de wensen overlaten. Ik ben gaan kijken op de 21 mei en die hygiëne laat sterk de wensen over en dan drukken we ons als fractie nog zacht uit, want het is toch ronduit smerig. Bij binnenkomst in de entreehal beginnen de vlekken en de kauwgom je tegemoet te komen. Overigens hebben we kunnen constateren dat de roltrappen het wel doen, maar dat de paal waarop een rood licht of een groen licht brandt wellicht enige

verwarring scheidt. Als die bovenaan namelijk op rood staat, betekent dat je vanaf het perron omhoog kan met de roltrap en niet vanuit het stationshal naar beneden. Ik heb de liften gecheckt. Beide doen ze het niet. Op de ene staat dat het lampje buiten dienst is, of brandt het lampje buiten dienst. En op de andere is dat helemaal niet zichtbaar, maar in beide liften zit geen beweging. In eerdere beantwoording 19-9-2023 op vragen van Rijswijks Belang over het onderhoud van de stationshal, heeft het college aangegeven dat machinaal reinigen van de vloer van de stationshal vindt vier keer per week plaats. Als het nodig is, wordt er een extra reinigingsronde aangevraagd. Liften en roltrappen worden vier keer per week geïnspecteerd en zo nodig gelijk gereinigd. Van de balustrade via de rand in de hal wordt de bovenkant gereinigd. Ik heb er foto's bijgevoegd. Die kunt u ook op iBabs zien. Helaas kunnen de inwoners dat niet zien. Maar als ik naar de foto's kijk, een college wat vol is van openbaar vervoer. Ik ga nooit meer de trein nemen in Rijswijk, zolang dit station er zo goor uitziet. We stellen dan ook de volgende vragen: wanneer is er voor het laatst de vloer van de stationshal gereinigd? Hoe vaak wordt dit daadwerkelijk uitgevoerd in de week? Wanneer zijn de roltrappen en de liften voor het laatst geïnspecteerd? Hoe vaak wordt dit daadwerkelijk uitgevoerd in de week? Wat is de oorzaak dat beide liften nu buiten dienst zijn? Wanneer gaan de liften weer in dienst? Dan wordt daar in de beantwoording op onze eerdere vragen gesteld: het grote probleem is dat sommige delen van de hal, waaronder het schuine deel van de vierrand, alleen gereinigd kan worden in een buitenstellingsdienst van het spoor. De voorbereiding van de schoonmaakactie tijdens een buitendienststelling duurt circa zes tot negen maanden, inclusief aanmeldingen en vergunningen. Het reinigen kan in Q2 2024 plaatsvinden. Wanneer wordt dan de bovenstaande schoonmaakactie gerealiseerd, voor zover mijn eerste termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Niesen. Dan kijk ik naar wethouder Wit. Wilt u de vragen beantwoorden?

De heer Wit: Dank u wel, voorzitter. Met uw permissie doe ik dat even vanaf deze plek voor deze vragen. U geeft aan dat het station er, met uw woorden goor, uitziet. Ik bestrijd dat wel enigszins. Er zijn wel momenten dat het inderdaad te wensen overlaat, prullenbakken die leeg getrokken worden op zoek naar flesjes en kauwgom op de grond. Dat is iets wat wel inderdaad voorkomt en wat we ook proberen te adresseren. Zoals wij ook in de eerdere beantwoording hebben aangegeven, wordt de vloer van de stationshal viermaal per week gereinigd. En dat is ook nog steeds zo, dus bijna dagelijks. We constateren ook dat er redelijk snel weer vervuiling optreedt. Dat is toch ook echt iets wat we kunnen toeschrijven aan het gedrag van onze inwoners, of in ieder geval de gebruikers van het station. U heeft het over de roltrappen en de liften. De liften en de roltrappen worden regelmatig geïnspecteerd conform de NEN-lijn, dus dat is minimaal jaarlijks. Die NEN-richtlijnen zijn daarvoor en daar houden wij ons ook aan. We hebben ook vandaag nog een roltrap- en lifteninspectie uitgevoerd, ook naar aanleiding van de meldingen die kwamen over de storing of het niet werken van de roltrappen en de liften. De roltrappen zijn geheel gerenoveerd en opgeleverd in maart 2024. Wij vermoeden in ieder geval dat er een softwarefout in de besturing zit. We hebben eerst de roltrappen vervangen en vervolgens het besturingsapparaat is vervangen. Dit wordt opgepakt en tot die tijd gaan de roltrappen even in continue werking in plaats van in geschakelde werking als je aan komt lopen. Die zouden het moeten doen. Momenteel is een van de liften weer aan het functioneel en wordt nu gekeken om de andere lift ook functioneel te krijgen. We hebben daar ook een moderniseringslag voor in de planning staan. Dat heeft vertraging opgelopen, vooral door wateroverlast. Eerst die wateroverlast moet opgelost worden. Dat is een gezamenlijke opgave die wij hebben, samen met NS en ProRail. Die werkzaamheden zullen naar verwachting dit kwartaal of komend kwartaal uitgevoerd worden. U vraagt dan: hoe vaak wordt een inspectie daadwerkelijk uitgevoerd in de week? Wij voeren geen wekelijkse inspecties uit van de liften, maar we controleren wel of ze inderdaad op dat moment ook werken. Dat is niet altijd het geval. Op het moment dat wij

constateren dat ze niet werken, dan wordt er wel opgeschakeld, maar de normale inspecties vinden dus jaarlijks plaats. De oorzaak dat beide liften buiten dienst waren op dat moment dat u het constateerde, dat weten we niet. We hebben één lift wel weer aan de praat gekregen en die andere lift zijn we nog niet achter waarom die het momenteel niet doet. Dus vandaag de laatste update, dus één van de liften is weer aan het werk en de tweede lift daar wordt nog aan gewerkt. We doen echt...Als het goed is vandaag aan gewerkt, ik heb de laatste terugkoppeling nog niet gekregen. Ik hoop dat die het wel weer doet, maar daar heb ik even geen garantie voor. Dan geeft u aan: er is een schoonmaaktermijn. Wij moeten inderdaad een buitendienststelling van het spoor hebben om de werkzaamheden aan bijvoorbeeld de schuine delen te kunnen uitvoeren. Zoals we eerder gecommuniceerd hebben, heeft dat eind maart een sessie plaatsgevonden. Daarbij zijn ook die schuine delen en balustrades et cetera gereinigd. Maar de opgave was op dat moment ook zo groot, en dat heeft u ook kunnen constateren, denk ik, dat dat niet in die ene buitendienststelling mogelijk was. Er komt een tweede buitendienststelling in week 28, dus dat is in de week van 7 tot 14 juli. En dan worden ook de overige delen nog opgepakt. Volgens mij heb ik daarmee antwoord gegeven op de vragen, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Wit, voor het beantwoorden van de vragen van mevrouw De Haan-Niesen. Ik kijk even naar u, mevrouw De Haan-Niesen. Heeft u nog aanvullende vragen? Zijn uw vragen volledig beantwoord? Ik geef u het woord.

Mevrouw De Haan-Niesen: Dank u wel, voorzitter. Ik hoor de wethouder zeggen dat de vloer niet vier keer per week gereinigd wordt. Of in ieder geval niet, zoals de beantwoording laat zien op 19-09-2023, staat er: machinaal reinigen van de vloer van de stationshal vindt vier keer per week plaats. Eergister lagen er zulke plakaten kauwgom. Die waren gitzwart. U kunt mij niet vertellen dat er dan vier keer per week machinaal gereinigd wordt op de vloer. Dat werkt niet zo en ik weet waar ik het over heb. In uw beantwoording staat ook: liften en roltrappen worden vier keer per week geïnspecteerd en zo nodig gelijk gereinigd. Ook niet gebeurt. Anders hadden de liften namelijk niet beide buiten dienst zijn en dan hadden mensen die de trap naar beneden niet konden nemen, gewoon met de lift naar beneden naar het station kunnen gaan. Ik heb daar mensen gesproken die dit hebben bevestigd. Dat de lift en de roltrappen...Of dat de roltrap het regelmatig niet doet, want dat is ook nog zo, ondanks dat hij het nu wel doet en dat de liften al heel lang buiten werking staan. Dus kunt u mij uitleggen, via de voorzitter, wethouder, hoe die vloer gereinigd wordt, hoe vaak dat wordt gedaan, of daar controle op is en of u zelf ook al een keer bent wezen kijken of dit goed uitgevoerd wordt? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw De Haan voor uw aanvullende vragen. Kijk ik naar wethouder Wit. Wilt u deze aanvullende vragen beantwoorden?

De heer Wit: Ja, natuurlijk. Even op de laatste vraag. Ik kom regelmatig in het station, want ik reis wel regelmatig met de trein via dat station. Ik vind het prima om daar langs te gaan. En ik ben daar niet om controle uit te voeren op de werkzaamheden. Dat is niet mijn taak. Tegelijkertijd daar zijn onze mensen uitstekend voor toegerust en het werk wat ze doen is ook, wat mij betreft, uitstekend. Vier keer per week wordt er daar schoongemaakt, machinaal. Maar zoals u wellicht ook weet, met machinaal schoonmaken verwijder je kauwgom niet. Kauwgom zit goed vast. Dat moet apart verwijderd worden. Daar is een apart beheerprogramma voor. Dat is ook een aparte post die wij opvoeren in de begroting voor het verwijderen van kauwgom in de openbare ruimte. En daar valt ook deze onder. En dat is een aparte cyclus en dat kan zijn dat u heeft aangetroffen dat het er wat langer ligt. Dat is inderdaad mogelijk, dat wordt niet elke dag weggehaald. Vier keer per week is nog steeds de termijn, de frequentie waarmee wij machinaal schoonmaken. U geeft aan: er wordt niet vier keer per week gecontroleerd of geïnspecteerd in de liften en de roltrappen. Dat doen we wel,

maar dat is op schoonheid, dus dat is op vervuiling. Dat is niet op het werken of functioneren of storingen. Dus het goed werken van de liften, dat wordt eens in het jaar gedaan. Dat geldt ook voor de roltrappen conform de NEN-norm. Maar op het moment dat wij constateren dat ze buiten werking zijn, dan wordt er wel een melding van gemaakt en proberen we dat zo snel mogelijk op te lossen. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Wit. Dan stel ik vast dat we dit agendapunt 4 hebben behandeld.

5. Raadsvoorstel Benoeming nieuw lid Rekenkamer (RV 24-022)

6. Raadsvoorstel Intrekking Verordening paracommercie gemeente Rijswijk (RV 24-017)

7. Raadsvoorstel Wijziging Gemeenschappelijke regeling GGD en VeiligThuis Haaglanden (RV 24-021)

8. Raadsvoorstel Wijziging Verordening Jeugdhulp Rijswijk 2022 (RV 24-019)

9. Raadsvoorstel Budgetoverheveling van 2023 naar 2024 (RV 24-016)

10. Raadsvoorstel Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag (RV 24-025)

11. Raadsvoorstel bestemmingsplan Plaspoelpolder 2e herziening (RV 24-018)

De voorzitter: Gaan wij door naar de akkoordstukken. Ik wil u voorstellen om de akkoordstukken 5 tot en met 11 in één keer vast te stellen door u, tenzij er iemand nu nog een stemverklaring wenst af te leggen bij één van deze akkoordstukken. Dat is niet het geval. Dan zijn de akkoordstukken, agendapunt 5 tot en met 11, door u vastgesteld. Dan gaan we even naar een formeel officieel moment. Dan loop ik even naar het spreekgestoelte. Bij het agendapunt benoeming van het lid van de Rekenkamer van de raad van Rijswijk. Mevrouw Corinne Arnold, ik wil u naast mij uitnodigen. Het is altijd een heel mooi moment, dat toetreden van een lid tot de Rekenkamer, omdat u gaat bijdragen aan een van de belangrijkste rollen van de raad, de controlerende rol, en daarmee ook onze gemeente gaat helpen met het maken van mooie plannen voor onze inwoners. Ik dank dat u zich daarvoor heeft aangemeld en dat de raad ermee heeft ingestemd. Voordat u tot uw werkzaamheden kunt starten, moet u op grond van artikel 81G van de gemeentewet de eed of belofte afleggen. Ik wil graag de tekst voorleggen. U heeft aangegeven de belofte af te leggen. Dat luidt als volgt: ik verklaar dat ik, om lid van de Rekenkamer benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk onder welke naam of welk voorwendsel ook enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enige geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van de Rekenkamer naar eer en geweten zal vervullen. U zegt daarmee?

Mevrouw Arnold: Dat verklaar en beloof ik.

De voorzitter: Dank u wel. U mag applaudisseren. U krijgt een prachtige bos bloemen van onze griffier. Ik wens u heel veel succes.

Mevrouw Arnold: Dank u wel.

12. Vaststelling verslag 23 april 2024

De voorzitter: Dan gaan wij door naar de besprekingsstukken van deze raadsvergadering. Naar agendapunt 12, dat betreft het verslag van de raadsvergadering van 23 april 2024. Heeft iemand een op- of aanmerking op het verslag? Dat is niet het geval. Dan is daarmee het verslag van uw raad van 23 april 2024 vastgesteld.

13. Raadsvoorstel Vaststelling rapport Rekenkamer Inkoop- en aanbestedingsbeleid (RV 24-023)

13.a Motie - Rekenkamer onderzoek inkoop- en aanbestedingsbeleid (GL, PvdA, CDA, Wij. Rijswijk en CU)

13.b Raadsvoorstel Vaststelling rapport Rekenkamer Inkoop- en aanbestedingsbeleid (RV 24-023)

De voorzitter: Dan gaan we door naar agendapunt 13. Dat betreft het raadsvoorstel Vaststelling rapport Rekenkamer Inkoop- en aanbestedingsbeleid. Als eerste spreker heeft zich mevrouw De Bruijn van GroenLinks aangemeld. Zij is ook de eerste ondertekenaar van de ingediende motie. Mevrouw De Bruijn, ik wil graag u het woord geven

Mevrouw De Bruijn: Dank u wel, voorzitter. Zoals aangegeven in het forum Samenleving zijn wij blij om kennis te nemen van het rapport van de Rekenkamer Rijswijk. Het is goed om te lezen dat de Rekenkamer concludeert dat het proces van inkoop en aanbesteding op orde is, maar dat er ook ruimte is voor versteviging van het beleid. Daarvoor doet de Rekenkamer een aantal aanbevelingen over de rol en positie van de raad ten behoeve van het inkoop en aanbesteding en over de realisatie van de doelstellingen uit het inkoop- en aanbestedingsbeleid. Deze aanbevelingen willen wij graag hard maken en daarom heeft GroenLinks Rijswijk samen met PvdA, Wij. Rijswijk, CDA, ChristenUnie en D66 een motie ingediend. In deze motie roepen wij het college op om een beknopte kadernota met uitgangspunten op te stellen voor het inkoop- en aanbestedingsbeleid en deze uiterlijk in Q2 van 2025 ter goedkeuring voor te leggen aan de gemeenteraad. In deze kadernota moeten duidelijke MVOI-doelstellingen en richtlijnen worden opgenomen voor het inkoop- en aanbestedingsbeleid, waaronder zichtbare aandacht voor SROI, Social Return on Investment is dat, circulariteit, milieu, biodiversiteit en lokaal ondernemerschap. Daarbij doen we de oproep om de doelstellingen te voorzien van meetbare indicatoren. En wordt het college verzocht om via de planning- en controlecyclus aan de raad te rapporteren over de voortgang en resultaten van de implementatie van het inkoop- en aanbestedingsbeleid. Wij verwachten dat de raad hiermee haar taak beter kan uitvoeren bij het controleren van de doeltreffendheid van het inkoop- en aanbestedingsbeleid, namelijk door aan de voorkant de inhoudelijke kaders vast te stellen en aan de achterkant betere navolgbaarheid op het gevoerde beleid uit te oefenen. Dank.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw De Bruijn, voor uw eerste termijn. Willen de andere indieners van de motie ook het woord voeren? Anders...Ja, dat is het geval. Ik zie dat de heer Zoghbi van Wij. Rijswijk dat wil doen. Mijnheer Zoghbi.

De heer Zoghbi: Dank u wel voorzitter. Wij zijn blij met de Rekenkamer. Het is een mooi onderzoek. Aanbesteden is een belangrijk onderdeel van de gemeente, om twee redenen. Ten eerste kan methodiek helpen om grip te krijgen op de financiën. En dat is zeker in deze tijd belangrijk. Maar

hiernaast is het ook een mooi middel om doelstellingen van de gemeente te realiseren. Als we het hebben over het betrekken van onze lokale ondernemers bij opdrachten van de gemeente, het helpen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en onze duurzaamheidsambities. Dat zijn stuk voor stuk goede doelen, maar uit het rapport blijkt dat deze nu niet altijd in de praktijk worden gebracht. We vragen dan ook via de motie dat die doelen meetbaar worden gemaakt, zodat we kunnen zien of we onze doelstellingen behalen en bij kunnen sturen waar nodig. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Zoghbi. Ik zag een hand van mevrouw Van Schie van de CDA.

Mevrouw Van Schie: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Wij hebben de motie mede ondertekend, omdat wij vinden dat de reactie van het college op de aanbevelingen van de Rekenkamer te summier waren, zowel in de bijlagen bij het rapport van de Rekenkamer als in het forum Samenleving. Wat ons betreft is duidelijkheid bijvoorbeeld over de aanbevelingen van de Rekenkamer niet gekomen. Als de motie wordt aangenomen, dan wordt deze duidelijkheid wel gecreëerd. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Schie. Nog anderen die de motie hebben ondertekend? Nee, dat is niet het geval. Nou, dat is heel goed. Dan zijn we aan het einde van de eerste termijn van uw raad. Dan wil ik het woord... Oh, sorry. Nee, ik wilde... Ik heb wel een sprekers volgorde, maar ik dacht ik vraag of de anderen... Maar u bent natuurlijk niet indiener.

De heer Nunnikhoven: Nee, dus wij hebben niet gereageerd, mevrouw de voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Nunnikhoven, Beter voor Rijswijk, u krijgt het woord.

De heer Nunnikhoven: Dank u wel. Beter voor Rijswijk heeft de motie gelezen en vindt het een hele mooie motie, maar voordat wij meestemmen met deze motie willen wij toch wel twee vragen aan de wethouder. De eerste vraag: wat vindt de wethouder zelf van de motie? En de tweede: zullen de kosten hierdoor niet gaan stijgen, en zeker gezien de komende ravijnjaren die eraan komen? Dat waren de twee vragen van Beter voor Rijswijk.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Nunnikhoven. Dan de heer Ezinga van de VVD.

De heer Ezinga: Voorzitter, dank. En ik kan daar ook gedeeltelijk in meegaan met wat mijn partij aan de rechterkant ook zegt. Wij hebben in het forum een uitgebreide discussie gehad over dit onderzoek, over de functie van de Rekenkamer als zodanig. Ik deel niet de mening met mevrouw Van Schie dat de aanbevelingen die zijn gedaan door de Rekenkamer te summier zijn. Wel zit ik nu te hinken op twee gedachten rondom de motie, want als we deze motie zouden aannemen als raad, dan gaan we daarmee nieuw beleid opstellen in de vorm van een kadernota en dat kost geld. De uitvoering van een dergelijke kadernota kost ook geld. En ik twijfel dus even, samen met mijn fractie, wat we hier nou extra uit gaan ophalen en of dit inderdaad nu van toegevoegde waarde gaat zijn voor het inkoop- en aanbestedingsbeleid. Dus ik ben ook zeer benieuwd naar de reactie van onze wethouder in deze alvorens wij kunnen instemmen met deze motie en voor zullen gaan stemmen of tegen zullen gaan stemmen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Ezinga. Dan geef ik graag het woord aan mevrouw Koegler van Rijswijks Belang.

Mevrouw Koegler Böhm: Dank u wel, voorzitter. Ook mijn fractie heeft tijdens het forum wat kritische vragen aan de wethouder gesteld. Die heeft ons toen ook overtuigd dat het zijn aandacht heeft en dat hij met de verbeterpunten aan de slag gaat, maar dat er gelukkig ook al een heleboel goed gaat, dus dat is altijd fijn om te horen. We hebben ook kennis genomen van de motie, dus daar zal ik me op focussen tijdens deze vergadering. Na het lezen van de motie vroeg ik me eigenlijk af:

wat maakt nu het verschil met hetgeen de wethouder in de zienswijze heeft aangegeven, dat er in het eerste kwartaal volgend jaar het inkoop- en aanbestedingsbeleid geactualiseerd wordt? En waarom dan in het tweede kwartaal opeens een kadernota waarin we eigenlijk hetzelfde beleid dan neer gaan zetten? Dus we zijn ook heel erg benieuwd naar de reactie van de wethouder.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koegler. Dan ben ik niemand vergeten die het woord wilde voeren in eerste termijn? Dan geef ik graag het woord aan wethouder Van Damme. Wilt u het vanaf uw plek of wilt u naar voren? U mag ook daar blijven hoor. Wat u wilt. Gaan we eerst een stoel voor u regelen. Geef graag het woord aan wethouder Van Damme.

De heer Van Damme: Voorzitter, dank voor het woord. De eerste vraag die u mij stelde, wilt u daar blijven zitten of wil ik naar voren komen? Ja, ik vind het toch wel netjes om hier te gaan zitten, want dan kan ik iedereen ook gewoon aankijken en dat vind ik wel prettig. Ja, bij een kleine vraag, daar zou ik blijven zitten. Maar in dit geval, zo'n belangrijke motie vanuit de raad denk ik dat het toch handig is om naar voren te komen. En ik maak eigenlijk ook van de gelegenheid gebruik om de Rekenkamer nogmaals te danken voor dit waardevolle rapport. En ook te feliciteren met de toetreding van een nieuw lid, mevrouw Arnold. Bij deze gefeliciteerd. Dat deed ik natuurlijk in het forum al, maar toen was u nog niet geïnstalleerd. En in dat forum hebben we natuurlijk van gedachte gewisseld, uw raad heeft daar van gedachte gewisseld met de Rekenkamer, een enkele vraag aan het college gesteld en het raadsvoorstel heeft u doorgeleid naar deze raadsvergadering. Punt 4 van het raadsvoorstel is natuurlijk wel een belangrijk onderdeel, behelst het overnemen van de aanbevelingen van het rapport van de Rekenkamer. En daar zijn wij eigenlijk als college gewoon content mee, dat staat ook in onze reactie. Het rapport stelt in ieder geval vast dat het proces van de inkoop en aanbestedingen, mevrouw De Bruijn zei het al, op orde is. En daaruit spreekt echt waardering voor de mensen die hier dagelijks mee aan het werk zijn. Die waardering, daar sluit het college zich graag bij aan, want die zetten zich daar dus hard voor in. Natuurlijk is er op punten ook ruimte voor verbetering en dan met name over de verantwoording, zo las ik in het rapport. De Rekenkamer zegt ook dat de raad staat op relatieve afstand van de uitvoering, maar dat past dan ook weer bij de rol van de raad als kadersteller en controleur van het beleid, zo val ik te lezen in dat rapport. Daardoor zou die huidige manier van verantwoorden een kaderstellende rol van de raad in de weg kunnen zitten. Dat risico willen we natuurlijk niet lopen, laat ik dat vooropstellen. Daardoor begrijpt het college echt wel uw oproep in de motie en oordeelt eigenlijk dat deze wel goed uitvoerbaar is. De aanpassing van het huidige inkoop- en aanbestedingsbeleid volgt dan logischerwijs later. Want dat schuift dan op. Dus gaan we eerst kader stellen en dan gaan we het inkoop- en aanbestedingsbeleid aanpassen. Die stond al in de planning, dus het aanpassen van het beleid kost dus niet meer geld. Maar schuift nu gewoon op, omdat dit er nog even bij komt. Op zich is dat niet erg, want het proces is nu wat dat betreft op orde. Wat is dan het verschil, vroeg mevrouw Koegler nog op het eind. Vroeg denk ik ook aan de indieners van de motie, maar ik kan er ook nog wel enige appreciatie van geven. Voorheen was het in ieder geval zo dat het beleid aanbesteding- en inkoopbeleid een collegebevoegdheid was en is. En met de kaderstellingsrol kan je je kaders meegeven waarop we dat beleid gaan stoelen en dan het college vaststellen. Dus ik denk dat, dat een antwoord is op uw vraag hoop ik. Wat ik wel uw raad, voorzitter, wil toezeggen is alvast in het volgend jaarverslag te proberen die verantwoording wat te verbeteren. Dus dan wachten we niet eerst op die kadernota en dan in 2026 een keer, maar ik probeer hem in het jaarverslag over 2024, dat is dus in 2025, dus niet volgende maand als het jaarverslag over 2023 komt, maar dan over het jaarverslag 2024, al een poging te wagen om die extra verantwoording of die inzichtelijkheid waar u over vraagt om dat alvast op te nemen in het jaarverslag. En dat kunt u dan als proef van bekwaamheid misschien wel meenemen in uw debat over de kaderstellende nota. Voorzitter, dat was de reactie van het college in dit termijn. De heer Van Nunnikhoven, sorry, excuses, vroeg nog de reactie van de wethouder op de motie. Het is natuurlijk de reactie van het

college op de motie, dus wat dat betreft heb ik zelf daar niet zo'n reactie op, maar dit is de reactie van het college. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Van Damme, voor uw reactie op de gestelde vragen en reactie op de ingediende motie. Dan kijk ik naar uw raad voor de tweede termijn. Er zijn een aantal vragen gesteld door de heer Nunnikhoven, ik weet niet of u, zijn er nog...Oh, mijnheer El Majjaoui.

De heer El Majjaoui: Ik heb geen vragen, maar ik had mij vergist, want ik dacht dat alleen maar de motie behandeld werd, maar niet het totaal onderwerp. Dus ik wil mijn zegje doen voordat wij gaan instemmen op het raadsbesluit en de motie.

De voorzitter: Dit gaat u in uw tweede termijn doen? Ja, dat mag.

De heer El Majjaoui: Voorzitter, in het raadsvoorstel zijn er steekhoudende adviezen en aanbevelingen aan de raad, maar zeker ook aan het college gegeven, zo om de doeltreffendheid, de doelmatigheid en de rechtmatigheid aangaande het inkoop- en aanbestedingsbeleid te blijven waarborgen en dit beleid verder te professionaliseren. Voorzitter, wat dat betreft bijbehorende motie, daar kunnen we ons ook volledig in vinden. Afgezien van de inhoud, wordt hiermee onze kaderstellende en controlerende rol als raad ten aanzien van dit beleid meetbaar en versterkt. Dus we steunen zoveel het raadsvoorstel als de motie. Tot zover, voorzitter. Dank.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer El Majjaoui. Dan kijk ik naar de rest van de raad. Niemand, alle vragen zijn beantwoord? Dan heeft u dat heel goed gedaan, wethouder Van Damme. Dan kunnen we overgaan tot stemming van de motie. Uiteraard dank aan de Rekenkamer voor het goede rapport. We missen nog één stem. Met negenentwintig stemmen voor is de motie aangenomen, motie Rekenkamer onderzoek, inkoop- en aanbestedingsbeleid. Dan het raadsvoorstel zelf, vaststelling rapport Rekenkamer Rijswijk inkoop en aanbesteding. Wenst iemand een stemverklaring af te leggen? Dat is niet het geval. Dan kunt u stemmen over het raadsvoorstel. Met negenentwintig stemmen voor is het raadsvoorstel unaniem aangenomen.

14. Raadsvoorstel Tot wijziging van de monumentenverordening Rijswijk 2008 naar Erfgoedverordening 2024 (RV 24-020)

14.a Amendement - Erfgoedverordening Rijswijk 2024 (VVD)

14.b Raadsvoorstel Tot wijziging van de monumentenverordening Rijswijk 2008 naar Erfgoedverordening 2024 (RV 24-020)

De voorzitter: Dan gaan we door naar agendapunt 14 en dat is het raadsvoorstel tot wijziging van de monumentenverordening Rijswijk 2008 naar Erfgoedverordening 2024. Daarbij is een amendement voorbereid en ingediend door de VVD en daarom wil ik graag het woord gegeven aan de heer Loof van de Rijswijkse VVD, moet ik zeggen.

De heer Loof: Dank voorzitter. Het land steeds beter merk ik, ik hoef er nog niet eens wat voor te doen. Herhaling, kracht zit in de herhaling. Voorzitter, klopt, we hebben een amendement opgesteld naar aanleiding van het forum. Daar waren door onze fractie een paar, nou een paar, praktisch één omissie gevonden in de verordening. Ik was op dat moment toch bezig, dus ik vond een paar zinnen die konden er iets beter semantisch worden neergezet. Ik had toch niks te doen. Dus die heb ik ook meteen in het amendement gezet. Het voorstel zelf zijn we akkoord mee. Het amendement lost één omissie op en herschrijft een aantal van de zinnen in de verordening. Dat is ook conform het advies wat het forum eigenlijk heeft gegeven. Zo is dat opgelost. Ik begreep van de wethouder, die heeft het amendement al bij de ambtelijke organisatie neergelegd en dat er geen bezwaren waren. Maar nu geef ik misschien antwoord namens hem. Maar goed, bij deze.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loof, voor ook het zorgvuldige werk dat u heeft gedaan. Dat helpt ook de kwaliteit van de verordeningen uiteraard nog meer te verbeteren. Dan kijk ik naar de rest van de raad. Mevrouw Van der Weij van D66 wil ik graag het woord geven.

Mevrouw Van der Weij: Dank u wel voorzitter. Allereerst dank voor de technische aanpassingen en voor het amendement door de VVD. Goed dat de erfgoedverordening er nu is en weer up-to-date is. We zijn trots op Rijswijk en zien graag dat die trots blijft door belangrijk erfgoed te behouden, aan te wijzen en zichtbaar te maken. Onze erfgoed is onze geschiedenis, een stukje trots van Rijswijk. Kortom, samenvattend, we zijn akkoord met beide stukken.

De voorzitter: Dank u wel. Dat is kort en krachtig. Dan geef ik graag het woord aan mevrouw Van Schie van het CDA.

Mevrouw Van Schie: Ook wij zijn akkoord. Dank u wel, mevrouw de voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Schie. Het wordt nog korter en bondiger. Mevrouw Koegler van Rijswijks Belang, geef ik u het woord.

Mevrouw Koegler Böhm: Ja, ook wij gaan akkoord met het raadsvoorstel en het amendement. Fijn om in het forum met elkaar zo kritisch naar een stuk gekeken te hebben en dat de heer Loof van de VVD, Rijswijkse VVD, niet zoveel te doen had. Tegelijkertijd zou het natuurlijk fijn zijn als aan de voorkant dit soort dingen gewoon beter in de stukken staan. Ik had het ook wel charmant gevonden als het gewoon een amendement was van alle partijen.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koegler. Dan geef ik graag het woord aan de heer Nunnikhoven van Beter voor Rijswijk.

De heer Nunnikhoven: Dank u wel, voorzitter. Alles is gezegd. Ook Beter voor Rijswijk kan met het amendement akkoord gaan. En we weten waar we voortaan moeten zijn, wie er tijd over heeft.

De voorzitter: Dank u wel. Prima. Mijnheer Loof, u gaat het druk krijgen, volgens mij. Dan geef ik graag het woord aan mevrouw Van Nunen van de Partij van de Arbeid.

Mevrouw Van Nunen: Ja, voorzitter. Niets aan toe te voegen. Akkoord met de veranderingen.

De voorzitter: Dan ben ik niemand vergeten van uw raad? Nee, dan geef ik graag voor beantwoording of reactie het woord aan wethouder Wit.

De heer Wit: Dank u wel, voorzitter. Dank ook aan de Rijswijkse VVD voor de scherpheid. Wat ik ook al in het forum gezegd heb: het is complexe materie. Het is veel aanpassingen die het doet. Het is omzetten naar een verordening die vanuit de VNG als model naar ons toe komt. En dan sluipen er wel eens wat onzorgvuldigheden in, die inderdaad, zoals u zegt, technisch misschien wel kloppen, maar die qua leesbaarheid het stuk niet bepaald beter maken. Nou moet ik zeggen dat ik leesbaarheid van verordeningen over het algemeen vrij lastig vind. En de omissie die erin stond, fijn dat u die eruit gehaald hebt. Het amendement is inderdaad, zoals u al aangaf, zoals de heer Loof al aangaf, meegenomen in de ambtelijke overweging en is eigenlijk identiek aan de vragen die gesteld waren en de antwoorden die ik daarop gegeven heb in het forum. Dus ik zie dan ook geen enkele reden om dit niet te omarmen. Dus we zullen dit ook, als uw raad ermee instemt straks in de stemming, uitvoeren in de verordening en daarmee op naar in ieder geval weer wettelijk qua verordening goed op orde kunnen zijn qua erfgoed in Rijswijk. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Wit, voor uw reactie in de eerste termijn. Heeft u behoefte aan een tweede termijn? Dat is volgens mij niet het geval. Dan kunnen we stemmen over het

amendement. Dat is ingediend met als titel Erfgoedverordening Rijswijk 2024. Met negenentwintig stemmen voor is het amendement aangenomen. Dan gaan we over naar het geamendeerde raadsvoorstel tot wijziging van de monumentenverordening Rijswijk 2008 naar Erfgoedverordening 2024. Wenst iemand nog een stemverklaring af te leggen? Dat is ook niet het geval. Dan gaan we over tot stemming over het geamendeerde raads...Erfgoedverordening. Met negenentwintig stemmen is het geamendeerde raadsvoorstel aangenomen.

15. Raadsvoorstel Vaststellen bestemmingsplan Harbourpark (RV 23-068)

16. Raadsvoorstel bestemmingsplan Urbanparks (RV 24-024)

De voorzitter: Dan gaan wij door naar het volgende bespreekpunt. Dat is het raadsvoorstel Vaststellen bestemmingsplan Harbourpark. Daarvoor heeft zich als eerste spreker aangemeld de heer Loof van de Rijswijkse VVD. Mag ik u het woord geven, mijnheer Loof?

De heer Loof: Dank voorzitter. Voorzitter, als u het mij toelaat, dan doe ik in mijn bijdrage ook meteen het volgende bestemmingsplan, omdat die zo met elkaar betrokken zijn. Dan heb ik bij het volgende punt dus geen inbreng eigenlijk. Ik heb ook niet zozeer vragen, maar meer om een paar punten die ik nog wil meegeven in het algemeen aan de wethouder. Voorzitter, de Rijswijkse VVD is blij dat er een volgende stap wordt gezet in de ontwikkeling van het Havenkwartier. Door het nu vaststellen van deze bestemmingsplannen kunnen er mooie woningen worden toegevoegd aan de Rijswijkse woningmarkt en wordt er belangrijke impuls gegeven dit gebied te verfraaien. Het is belangrijk dat er een mooie plek wordt gerealiseerd waar wonen en werken goed samen gaan. In dat kader willen wij hier graag herhalen wat we ook in het forum hebben gezegd: het is een gemengd gebied en daar moeten ook de toekomstige bewoners zich van bewust zijn. Door goede communicatie vooraf. Maar ook als vermeende overlast van ondernemers gaat leiden tot klachten bij de gemeente, tot een standvastige houding. Wij herinneren de wethouder er ook hier in de raad graag aan dat hij in de forumvergadering bevestigde dat het college hierin ook standvastig zal zijn. We blijven zorgen houden over de afwikkeling van de mobiliteit. Er wordt veel heil gezien in de VRI's, maar de Rijswijkse VVD blijft ervoor pleiten dat er breder wordt gekeken. Ja, we accepteren drukte in de spits, maar als het ook over de dag of in de spits zelf uit de spuigaten loopt, dan is er wat anders nodig. Er zijn ook maatregelen voor nodig die deze inprikkers voor Den Haag wellicht minder aantrekkelijk maken. We blijven dat als Rijswijkse VVD monitoren, maar we gaan ervan uit dat het college dit ook doet. We horen graag nog of de wethouder deze bereidheid wil uitspreken. Er zullen nog verdere stappen gezet moeten worden in de ontwikkeling van het gebied, zoals de ontwikkeling van de publieke ruimte en de haven zelf. De Rijswijkse VVD hoopt dat deze plannen snel komen, zodat daar ook invulling aan kan worden gegeven, zodat het gebied na de ontwikkeling van de woningen snel en mooi kan worden gecompliceerd, zodat het een mooie bruisende omgeving gaat worden die we allen ermee beogen. De Rijswijkse VVD wil de wethouder wel vragen, toch nog een vraag, of hij bereid is te onderzoeken deze ontwikkeling met privaatpartijen te ondernemen en/of externe subsidies te verwerven, omdat de Rijswijkse pot best leeg wordt en het zonde zou zijn indien we als gevolg van geldgebruik geen stappen kunnen zetten. We horen het graag, voorzitter, bij deze.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loof. Dan geef ik graag het woord aan de heer Van der Veer van de Partij van de Arbeid.

De heer Van der Veer: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, dus over beide plannen. Ik doe eigenlijk, want het is net als de heer Loof zegt, erg in elkaar verweven. Beide plannen hebben eigenlijk dezelfde aandachtspunten. Blij dat er eindelijk na vele lange jaren van discussie de ontwikkeling op

De Landtong zijn vorm gaan krijgen, De Landtong, de toenmalige Mortelunie locatie. Het wordt een mooi gebied waar wonen, werken en recreatie zijn vorm gaat krijgen. Het huidige bestemmingsplan zijn daarop aangepast, naar aanleiding van verschillende zienswijzen. We denken dat het daardoor een mooi gebied kan worden. Voorzitter, ook wij blijven aandacht vragen voor de mobiliteit. Mobiliteit dat wil ons zorgen baren in de vorm van doorstroming in het gebied en de maatregelen die wellicht nog genomen moeten worden. Wij vragen uitdrukkelijk aandacht voor het parkeren in het gebied. U gaat binnenkort zone 6, een nieuwe parkeerzone, in het gebied in laten gaan. En wij hopen dat de consequenties van de invoering van de nieuwe zone parkeren 6 goed getoetst zullen gaan worden. Want wij verwachten daar toch wel enig waterbed effect. Daarmee is het belangrijk dat we blijven communiceren met vooral de bewoners, de ondernemers en de BBA. Blijven monitoren wat er evenveel fout gaat en dat mee te nemen in ons nieuwe parkeerbeleid in het vierde kwartaal 2025. Voorzitter, de Partij van de Arbeid heeft ook vragen gesteld over de consequenties op de nieuwe wet, Woningwet, Huurwet, de nieuwe Woningwet van Hugo de Jonge en de consequenties voor het gebied. De wethouder kon helaas niet op alle vragen antwoord geven en we hopen dat het college of de wethouder toch binnenkort de overige vragen alsnog zou kunnen beantwoorden die nog openstaan. Even kijken. Voor de rest kunnen wij... Even kijken hoor. Dit was voor het eerste termijn, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Veer. Dan geef ik graag het woord aan de heer El Majjaoui van de Partij voor de Gelijkheid & Rechtvaardigheid.

De heer El Majjaoui: Dank, voorzitter. Excuus, ook voor mijn stem. Ben een beetje hees. Ik was een paar dagen ziek geweest. We zijn blij met de ontwikkelingen in dit gebied, in het Havenkwartier. En daarmee ook de gaande verpauperingen tot aan zijn einde komen. Echter heb ik tweetal vragen met betrekking tot de Harbourpark. Bij het onderwerp participatie, bladzijde 12, wordt aangegeven dat alle betrokkenen toen waren uitgenodigd. En mijn vraag betreft: was firma ZER Holding als belanghebbende ook toen uitgenodigd? Zo niet, en waarom niet? De tweede vraag betrof ook inhoudelijk over Firma ZER. Zonder in te gaan op de inhoud, firma ZER Holding wil meer woningen gaan bouwen voor met name mensen met een laag of midden inkomen. Ziet u dit dan niet als een kans om woningnood tegen te gaan en woningbouwopgaven vlot te trekken? Wilt u daarvoor alsnog uw medewerking verlenen aan firma ZER Holding en constructief meewerken aan een haalbare oplossing, met name voor de ontwikkelingen van fase 2? Tot zover mijn vragen over het Harbourpark. Voorzitter, dank.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer El Majjaoui. Dan geef ik graag het woord aan mevrouw Van Maarseveen van GroenLinks.

Mevrouw Van Maarseveen: Dank u wel, voorzitter. Het Havenkwartier transformeert van een bedrijventerrein naar een bedrijvig woon-werkgebied met betaalbare woningen. We hadden graag meer sociale woningbouw gezien, maar als we de tekeningen en impressies zien, dan wordt het een mooi gebied. Het is op dit moment nog een behoorlijk versteend gebied. Dus qua natuur kan het eigenlijk alleen maar beter worden. En op de publieke website van Urbanpark en Harbourpark staat er dat er in het plan veel aandacht is voor biodiversiteit. Ik noem even wat dingen die gezegd worden op de website. Klimaatadaptief, overvloedig regenwater wordt opgeslagen, levendig, gevarieerd, natuurinclusief en klaar voor de toekomst. Puur genieten in een nieuwe, duurzame wijk. Fantastisch gelegen bij de Vliet. Het lijkt me allemaal heel erg mooi. De wethouder gaf in het forum aan dat de openbare ruimte nog ontworpen moet worden. Ik vroeg me af, is er gezien de financiële situatie voldoende geld om aan de hoge verwachtingen te voldoen? En de biodiversiteit in bebouwd gebied moet beter. Gelukkig zijn we niet de enigen die dat vinden. Vanaf 1 januari 2025 is het bij nieuwbouwwoningen verplicht schuilplaatsen voor vogels en vleermuizen aan te brengen. En wij

vroegen ons af of dat ook van toepassing is op transformaties? En bent u hier overal in gesprek met de bouwers? Het zou toch mooi zijn als door een nieuwbouwproject wellicht de huismus weer terugkomt in het Havengebied of misschien zelfs in Rijswijk. Zoals eerder gezegd zorgt de transformatie van het Havengebied voor een groene impuls voor het gebied. Maar die transformatie brengt ook veel nieuwe bewoners met zich mee. Bewoners die willen recreëren langs de Vliet. Ze hebben honden, ze hebben katten. Daar maak ik me wel zorgen over. Die recreatie en huisdieren zorgen voor een... Zorgen ervoor dat de druk op het gebied nog groter wordt. Kan de wethouder wellicht mijn zorgen hierover wegnemen? Dat was het. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Maarseveen. Dan geef ik graag het woord aan mevrouw Woudstra van D66.

Mevrouw Woudstra: Dank u wel. We hebben een goede discussie gehad in het forum over de stand van zaken van Urban- en Harbourparks. Ik zal ook beide tegelijkertijd mijn inbreng doen. Het gaat nu om de bestemmingsplannen, maar uiteindelijk gaat het over de inrichting van het gehele gebied. Het is goed dat er nu afspraken worden gemaakt met ontwikkelaars, dat er voor doelgroepen en midden huur wordt gebouwd. Wij zijn een voorstander van een gemengde en levendige buurt en zien die hier ook ontstaan. Daar kijken we naar uit. Vooral voor alle woningzoekenden en het aanpakken van de wooncrisis. Het kunnen wonen in een fijne buurt willen we mogelijk blijven maken, ook in Rijswijk. Wij zetten inderdaad, net als de VVD, op dat het belangrijk is dat bij de verkoop en communicatie duidelijk het karakter van het woon-werkgebied wordt aangegeven. Zowel naar ondernemers, die zich dan ook aan de normen moeten houden voor geluid bijvoorbeeld, en aan de mensen in de buurt die weten dat ze niet in een stiltegebied, maar in een meer geluidsintensief gebied gaan wonen. We horen graag de reactie van de wethouder. In het forum hebben we het daar ook al uitvoerig over gehad. Graag die bevestiging. We sluiten aan bij de vragen van GroenLinks over biodiversiteit en in lijn met de aangenomen eerdere motie. Het inrichten van de leefomgeving volgt nog apart en we vragen om te bevestigen dat grond, water en biodiversiteit daar voorop blijft staan. Dit inclusief de mogelijkheid voor inwoners ook bij het water te kunnen komen. Een mooie haven is voor nu nog ver in de toekomst, nu er eerst gebouwd moet worden. Voor de lange termijn houden we graag die havenontwikkeling op de agenda als streven. En het gaan inplannen van het verbeteren van sociale woningen in het Havenkwartier, samen met de corporaties. Dat ligt net buiten dit gebied, maar hangt voor ons wel samen met die samenhang van een levendige buurt waar het fijn wonen is. Voor mobiliteit sluiten we aan bij de gestelde vragen en vragen we goed te blijven monitoren. Zijn het verder eens met de plannen. En we willen nog extra aandacht vragen voor de overlast voor de omgeving. Binnenkort wonen mensen daar voor een hele behoorlijke periode in een gebied met overlast. Dat is voor hen niet prettig, al is het nodig om te kunnen bouwen voor de woningen die nodig zijn. Dus verzoek aan de wethouder om aandacht te blijven hebben voor die buurtbewoners en de situatie waarin ze zitten en zoveel mogelijk met hen mee te denken. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Woudstra. Dan geef ik graag het woord aan de heer Van Enk van het CDA.

De heer Van Enk: Dank u wel, voorzitter. Wij staan zeer positief tegen de plannen om nieuwe woningen te bouwen, omdat dat een enorme noodzaak is in Nederland en ook in Rijswijk voor deze regio. Er zijn echter nog drie zorgen die we hebben voordat wij vanavond zouden kunnen instemmen met deze plannen. Ik sluit me aan met de sprekers die zeggen dat we het ook in één keer kunnen behandelen. Dit is een mooie volgende stap voor de ontwikkeling van het Havenkwartier. Maar die drie zorgen van het CDA zijn ten eerste die over de mobiliteit. Daar is al veel over gezegd. En dus ook al vaak dingen zijn er over gezegd. En ik hoor nu ook VVD die zelfs zegt van: wij gaan het ook monitoren. Ik denk dat we allemaal kunnen gaan monitoren. Niet alleen de kauwgom in het station

als de wethouder dat niet tot zijn taak vindt behoren, maar ook de toename van het verkeer. Het CDA heeft wel, en dat wil ik vanavond nog een keer zeggen, twee jaar geleden al gevraagd om die maatregelen die werden aangekondigd, zoals het bijstellen van die verkeerslichtinstallaties, om die al vooruitlopend op de bouw te gaan instellen. En wanneer dat nou precies gebeurd is weet ik niet, maar ik had begrepen van de wethouder dat, dat intussen zo is. Dan is het gewoon pijnlijk om te zien dat nu al, voordat die woningen gebouwd zijn, er toch files ontstaan aan de Elsenlaan tot aan de Veraartlaan. Dat ligt niet alleen maar aan Rijswijks verkeer, maar het is ook heel veel verkeer wat van de snelweg naar Den Haag gaat. Ik wil het verhaal niet opnieuw houden, maar ik wil aan de wethouder vragen, niet alleen of hij de situatie blijft monitoren en met de buurt in gesprek blijft over bijvoorbeeld het plaatsen van de pollers als dat nodig is. Maar ook of hij bereid is om, stel nou dat tegen zijn verwachtingen in de verkeerssituatie toch slechter wordt, is er dan een plan B? En kan hij vanavond toezeggen, want daar hebben we nooit iets over gehoord, wat zo'n plan B is, dan wel of hij dat wil gaan ontwikkelen? Want we kunnen niet zo doorgaan met bouwen als we geen alternatief hebben voor onverwacht toch oplopende verkeersdruk. Het tweede is het middengebied. Ik hoor partijen heel positief over groen en recreatie en ik hoor zelfs GroenLinks naar voren brengen dat het daar straks puur genieten wordt. Ja, voorzitter, dat moeten we allemaal nog afwachten. Qat ik wil vragen aan de wethouder: kan hij garanderen dat ook de rest van het masterplan, dus ook dat middengebied met die mooie loop- en fietsroutes en groen en water, dat dat gerealiseerd zal gaan worden? Want het viel mij wel op dat hij tijdens de forumvergaderingen veel nadrukkelijker sprak over de combinatie van wonen en bedrijvigheid. Het lijkt net alsof de wethouder meer rekening gaat houden met meer bedrijvigheid dan we destijds in het masterplan voor ogen hadden. Dus graag daar ook een toezegging in dat hij het totale masterplan nog steeds kan laten realiseren in dit gebied voordat we weer verder gaan met de volgende stappen. Tot slot, voorzitter, en dat is eigenlijk voor het CDA het belangrijkste punt, ik begon in het forum mijn dank uit te spreken voor het feit dat we hier veel betaalbare woningen gaan realiseren. En in het huursegment ben ik daar nog steeds wel gerust op, omdat dat gekoppeld wordt aan een nieuwe wetgeving, de hoogte van die huur. Maar bij de koop heb ik daar een zorg bij gekregen. In het stuk is sprake van maximaal driehonderdvijfenvijftigduizend euro voor zo'n koopappartement. En dan denken we dus wat daar staat aan huizen die beginnen met vijftig vierkante meter. Ik heb toen de wethouder gevraagd: vinden we dat dan nog wel betaalbaar, driehonderdvijfenvijftigduizend voor starters die we voor ogen hebben? De wethouder had daar niet een duidelijk antwoord op, verwees ook half naar de wethouder wonen, voor het volkshuisvestingsbelang. Maar toen ik de onderliggende contracten ging inzien bleek dat het niet zozeer dat bedrag is wat hier staat genoemd. Het is gewoon puur gekoppeld, de grens voor de ontwikkelaar, aan de grens van de Nationale Hypotheekgarantie, de NHG-grens. En die was twee jaar geleden, toen de contracten werden gesloten, inderdaad driehonderdvijfenvijftigduizend euro. Maar die is intussen, twee jaar later, al vierhonderddertigduizend euro. En dat is dan de prijs voor woningen waar geen energiebesparende voorzieningen in zitten. Maar, voorzitter, wij laten daar natuurlijk wel degelijk woningen bouwen met energiebesparende voorzieningen. Dus daar geldt een andere grens voor. Dat is ook de NHG-grens. Maar die is dan op dit moment al vierhonderdeenenzestigduizend euro. En die woningen worden nu niet verkocht. Die zullen op zijn vroegst volgend jaar worden opgeleverd en dan worden verkocht. Kortom, dan is de NHG-grens waarschijnlijk weer meegegroeid met de prijzen van de woningen. En dan zit je dus met woningen voor energiebesparende voorzieningen waarschijnlijk al behoorlijk richting de vijf ton. Ik kan me niet voorstellen dat een ontwikkelaar dat gaat vragen voor woningen van vijftig vierkante meter. Maar misschien wel voor de woningen van vijfenzeventig vierkante meter. Dan is mijn vraag vanavond nog veel prangender: zijn dat wat wij beschouwen, ik vraag het ook aan mijn mederaadsleden, als betaalbare woningen die bereikbaar zijn voor starters of ouderen die op hun oudere leeftijd nog willen verkassen, een empty nest willen verlaten en daar een

hypothek voor moeten gaan afsluiten? Ik kan wel zeggen dat mensen die niet in de aanmerking komen voor een sociale woning, omdat ze een jaarinkomen hebben van tweeënveertigduizend of meer, bijvoorbeeld omdat je met z'n tweeën bent, die kunnen niet zomaar een hypotheek krijgen van drie, vier ton om zo'n woning te kopen en dan vervolgens nog zo'n ton bij te leggen. Dus ik beschouw ze eigenlijk niet als betaalbaar. En ik zou van de wethouder een toezegging willen hebben. A. kan hij daar nog iets aan doen? Kan hij dat overleg met de ontwikkelaar daarover heropenen? En zo nee, kan hij dan in ieder geval garanderen dat bij alle volgende bouwplannen dat er serieus wordt gekeken naar de betaalbaarheid? Niet alleen voor huur, maar ook voor koop. Want anders vraag ik me wel af wat we hier eigenlijk zitten te doen in het publieke belang. Dan kunnen we net zo goed de grond vrijgeven en ontwikkelaars hun gang laten gaan. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Enk voor uw inbreng in eerste termijn en het delen van de drie zorgen van uw fractie. Dan geef ik graag het woord aan mevrouw Kames van Rijswijks Belang.

Mevrouw Kames: Dank u wel, voorzitter. Bedankt voor de raadsvoorstellen Harbourpark en Urbanpark. We doen ze ook gelijk alle twee. Met belangstelling hebben wij, als fractie Rijswijks Belang, deze raadsvoorstellen gelezen en zoals de wethouder zelf heeft aangegeven, het is een klein gebied waar de komende jaren veel gebouwd gaat worden. Harbourpark, zeshonderd woningen en vijfenveertighonderd vierkante meter aan bedrijfs- en maatschappelijke ruimte. Urbanpark, driehonderd-één woningen en negenenvijftighonderd vierkante meter voor bedrijven en voorzieningen. De raadsvoorstellen zien er wel veelbelovend uit, maar dat is op papier en dat er woningen gebouwd moeten worden, daar is onze fractie wel van bewust. Maar er ontstaan veel zorgwekkende zaken, namelijk hoe gaat het straks met de infrastructuur? En dan het bouwen van de huizen brengt ook meer verkeersbewegingen met zich mee, zoals straks voertuigen van de nieuwe bewoners, als de voertuigen van de ondernemers die zich straks hier gaan vestigen in dit gebied. En rondom het Havenkwartier loopt de infrastructuur nu al vast. Dat los je niet op met eventueel de verkeerslichten anders af te stellen. Wat betreft de geluidsoverlast, daar hebben de nu reeds wonende bewoners al last van. Daar zijn weliswaar nu maatregelen voor getroffen, maar we geloven als fractie dat dit niet, dat dit met de bouw in de komende jaren en de bedrijven die zich daarna zullen vestigen, niet weggenomen worden. Immers in een woon-werkgebied zal men altijd veel hinder ondervinden van geluidsoverlast. Dan het parkeren in dit gebied. Er is een zeer lage parkeernorm. Nieuwe bewoners moeten parkeren op eigen terrein of in een parkeergarage. Of maar gebruik maken van een deelheidshub. Bewoners krijgen geen parkeervergunning om op straat te parkeren. Dus die hebben ook geen recht op eventueel bezoekersparkeeruren. Bezoekers moeten dus met het OV komen of in een parkeergarage gaan staan. Dit geeft zeker grote problemen voor mensen die niet zo mobiel zijn. Per 1 juli 2024 wordt er gereguleerd parkeren ingevoerd van acht uur tot twaalf uur. Een genomen besluit door het college. Ondernemers krijgen hiervoor een vergunning, maar bewoners niet. De fractie van Rijswijks Belang voorziet hierdoor een extra parkeerdruk voor de haven Galjoen en Klipperstraat, waar gereguleerd parkeren is van negen tot vijf uur. Kortom, voorzitter, ambitieuze raadsvoorstellen met nogal wat haken en ogen. En hebben we het nog niet over de ondernemers die in dit gebied een kavel hebben en hun eigen bouwplannen aan het uitwerken zijn, maar die niet gerealiseerd kunnen worden. Dit is voorlopig mijn eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Kames. Dan geef ik graag het woord aan de heer Cupedo van Beter voor Rijswijk.

De heer Cupedo: Dank u wel, voorzitter. In het afgelopen forum is dit onderwerp zeer uitgebreid besproken door de wethouder. Alle vragen zijn gesteld en beantwoord. Verder kan ik me aansluiten bij de woorden van de heer Van der Veer. Blijf in contact met de bewoners, blijf in contact met de bedrijven en blijf in contact met de BBR. Tot zover, dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Cupedo. Dan geef ik het woord aan de heer Van Dam van Wij. Rijswijk.

De heer Van Dam: Dank u voorzitter. Dit raadsvoorstel is één en het volgende agendapunt is het raadsvoorstel twee van in totaal zestien geplande raadsvoorstellen die dit jaar de revue gaan passeren, althans als we de planning mogen geloven, in deze raad. En dat zijn allemaal raadsvoorstellen die gaan over het toevoegen van woningen. Als je dit plannetje alleen kijkt, dan heb je het over driehonderd plus woningen. Maar als je ze allemaal samen neemt, dan betekent dat dat we een groei gaan veroorzaken in Rijswijk van zestigduizend inwoners naar eenenzeventigduizend inwoners met alle woningen die we nu gaan realiseren dit jaar. Dat is best belangrijk om in je achterhoofd te houden. Dat betekent een groei van 20 procent van de bevolking van onze stad. En die elfduizend nieuwe Rijswijkers, die gaan zich in onze stad voortbewegen. Die gaan op de fiets, die gaan met het OV, die gaan met de auto, die gaan van alles doen. Dus dat levert wat druk op, op onze bereikbaarheid en mobiliteit. Net aangegeven door de VVD en door wat andere partijen. Maar die elfduizend inwoners, die gaan ook gebruik maken van de huisarts, van de tandarts, die kinderen moeten naar school. Dus ook voor onze faciliteiten en voorzieningen gaat het wat betekenen. En als laatst, wat voor ons ook heel belangrijk is, is dat die Rijswijkers gaan recreëren in onze stad, die gaan sporten, maar die gaan ook gebruik maken van onze parken en bossen. En voorzitter, wat mij nou opvalt is dat als we kijken naar die zestien raadsvoorstellen die gaan allemaal over het toevoegen van woningen, maar daar gaan er weinig, het komend jaar of althans minder, in ieder geval minder, over het verbeteren van die leefbaarheid of het verhogen van de basisvoorzieningen of het verbeteren van de bereikbaarheid in onze stad en van de leefbaarheid. Als ik dat argument in het verleden bij andere raadsvoorstellen heb voorgebracht dan wordt er altijd hetzelfde antwoord gegeven, wat niet per se slecht is hoor, maar dan wordt er gezegd: we gaan alles integraal opnemen in die ontwikkelingen van onze stad. Dus we gaan bij dit soort voorstellen die we hier voor liggen gaan we die bereikbaarheid verbeteren en gaan we die leefbaarheid verbeteren en gaan we die basisvoorzieningen op pijl houden. En dat is prima, want ik denk dat, dat in principe een logisch antwoord is. Alleen dat betekent wel voor Wij. Rijswijk dat we de komende tijd en het komende jaar die zestien plannen ook zo gaan beoordelen. Dus op die bereikbaarheid, op die leefbaarheid en op die bereikbaarheid. En ik steun het voorstel om die twee onderwerpen die vanavond op de agenda staan dan samen te voegen, maar dan vraag ik wel of ik dan wel al mijn vragen in één keer mag stellen daarover? Beginnend met die bereikbaarheid... En het is al gezegd, dus ik ga niemand hier herhalen, maar we gaan best wel wat woningen toevoegen in de Plaspoelpolder, want samen met het Kessler Park in de toekomst en het Havengebied komen we ongeveer op zesenzeventigduizend woningen die we daar gaan toevoegen. Dat is echt een behoorlijk aantal. En ja, dan moet je nu al realiseren dat de Volmerlaan, Huis te Landelaan en alle tussenwegen, mevrouw Kames zei het ook al, die staan al behoorlijk vol met auto's in de spits. En dan lees ik in dit plan terug dat we drie aanpakken gaan doen. Het is ook door de wethouder in het vorige forum gezegd. De verkeersregelinstallatie, de kruispunten die we gaan aanpassen en we gaan onze mobiliteitsstrategie uitvoeren zodat minder mensen met de auto gaan en meer mensen met de fiets. En dat zijn de drie voornaamste punten die we gaan doen op de bereikbaarheid van dit gebied. Daar vind ik toch wel wat van, want ik heb daar toch niet helemaal het gevoel dat we het daarmee gaan redden. En ik ben niet de enige, want de wethouder die heeft aangegeven dat we de situatie ook niet gaan verbeteren. Maar de situatie zal voornamelijk hetzelfde blijven zoals nu met de verkeersmaatregelen die we nu gaan toepassen. En voor Wij. Rijswijk is de situatie nu al niet goed. En we zien graag dat daar verbetering in komt. Zeker als we dat hele gebied gaan omkatten. En dan sluit ik me aan bij het CDA. Dan wil ik van de wethouder graag horen of we daar nog iets aan kunnen doen. Of we net even niet een stapje verder kunnen zetten met een mobiliteitsmaatregel, met een verkeersaanpassing, ik ben

de expert ook niet, om in ieder geval wel naar die verbeterde situatie te komen zodat we dit nieuwe gebied ook gewoon bereikbaar houden. Dan het hebbend over parkeerplekken, want ik blijf nog even bij de bereikbaarheid. Er is een behoefteonderzoek gedaan. We hadden meer dan driehonderdvijftig parkeerplekken nodig. We bouwen er uiteindelijk in het gebiedje zelf, als we het dan hebben over de Urbanparks, bouwen we er honderdvijftig. Want we gaan een mobiliteitshub plaatsen, of althans die is er al. Dat is de parkeergarage aan de Handelskade, die dan wordt gebruikt als mobiliteitshub. Daar kunnen de andere honderdvijftig mensen hun auto inparkeren. Nou had ik de vraag aan de wethouder of die plannen voor die mobiliteitshub al helemaal zwart op wit staan, of die afspraken met die eigenaar van die parkeergarage of die al helemaal zijn geregeld en of de parkeernormberekeningen die we nu zelf hebben gedaan helemaal waterdicht zijn? En waarom vraag ik dat? We hebben vanochtend gezien met verschillende nieuwsberichten, ik zag dat de wethouder er zelf ook al op heeft gereageerd, maar dat we een probleem hebben in Parkrijk waar een woningbouwproject gegijzeld wordt door één proces dat is aangespannen tegen de gemeente. En waar dus allemaal mensen die daar een huis hebben gekocht onwijze vertraging hebben omdat ze niet kunnen wonen. Omdat één iemand vond dat de parkeernorm niet goed wordt doorgevoerd in dat gebied. En ik vroeg me af of de wethouder hier kan garanderen dat we dat hier niet gaan hebben. Want hier gaat het niet over een aantal woningen, hier gaat het over meer dan driehonderd woningen. Dus dat wil ik graag van de wethouder horen. Dan de leefbaarheid. We hebben in het beleidsstuk dat hieraan ten gronde lag, dat hebben we vorig jaar ook besproken, hebben gezegd dit moet een, en de heer van der Veer herhaalde dat ook, een mooi recreatief gebied worden waar mensen kunnen wonen, leven en werken. En dat is hartstikke positief, kunnen wij ook achter staan. Maar ik heb toen ook gevraagd: hoe gaan we dat dan realiseren? En dan heb ik het met name over de plint aan de onderkant van het gebouw. Daar moeten dan bedrijfjes komen die doorloop hebben, dus dan denken we aan sportscholen stond er, cafétjes, et cetera En toen ik vorig jaar vroeg van: hoe gaan we er dan zorgen dat die bedrijfjes er ook daadwerkelijk komen en die leefbaarheid die we daar zo heel mooi presenteren, hoe we dat dan gaan realiseren? Toen zeiden ze: wacht nog maar even, want dat komt in het bestemmingsplan. En nu zie ik toch weinig daarvan terugkomen en toen ik het vorige week vroeg toen zeiden we ook van: ja, we laten het aan de markt over. Daar heb ik toch wel wat tegen, want dan weten we totaal niet zeker of dat ook echt daadwerkelijk gaat lukken en of we die levendigheid gaan realiseren. En dan, GroenLinks noemde het net ook al, de inrichting rondom de haven die moest vooral groen zijn en er moest ruimte voor recreëren zijn, maar ook die inrichting laat nog even op zich wachten, omdat we daar pas in de toekomst plannen voor gaan krijgen. En ik heb zo het gevoel dat wat dat gebied zo mooi moest maken dat, dat op de tweede plaats komt te staan, terwijl ik denk van: joh, we staan nu op het moment om al die woningen toe te voegen en er zou ook nu het moment moeten zijn om dat gebied daadwerkelijk leefbaar te maken. Dan nog een laatste punt, voorzitter, en dan ben ik er ook doorheen. De basisvoorzieningen. We hebben vorig jaar, of het jaar daarvoor, ik weet het even niet meer, hebben we een motie ingediend. Althans, Rijswijks Belang heeft dat, volgens mij was daar de indiener van om de basisvoorzieningen een onderzoek naar te doen of die op peil zijn. Want al die elfhonderd mensen, die moeten straks ook naar een huisarts kunnen, die moeten straks naar een tandarts en daar is ook enorm veel vraag naar, maar wel een tekort aan die huisartsen en tandartsen. En nou wil ik weten, in dit nieuwe gebied, of we dat wel geborgd hebben? Dus of die basisfaciliteiten die we eigenlijk nodig hebben om daar te wonen, of die er wel zijn? Want dat onderzoek is er nog niet waar we gevraagd hebben, dus ik vind dat in mijn kaderstellende functie als raad nu ook moeilijk om te bepalen of dat daadwerkelijk wel goed gaat komen. Zoals u hoort, heel veel twijfel, heel veel vragen die nog bij ons openstaan en eigenlijk twijfel of dat geschetste plaatje wat we nu zeggen, of dat wel gaat lukken. Ik hoop daar in de eerste termijn van de wethouder antwoorden op te krijgen en ik ben er heel benieuwd naar, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Dam. Dan kijk ik naar mevrouw Harmsen van de ChristenUnie.

Mevrouw Harmsen: Dank u wel, voorzitter. Er zijn gelukkig al heel veel vragen die ik ook had al gesteld. Maar ik wil in eerste plaats zeggen dat de ChristenUnie het belangrijk vindt dat de woningnood ook in Rijswijk wordt aangepakt. Dat willen we vooral doen via verdichting van stedelijk gebied en vooral via verdichting bij bestaand OV. En op zich voldoet het Harbourpark raadsvoorstel aan die voorwaarden. Maar er zijn ook andere voorwaarden voor de ChristenUnie. De leefbaarheid. We denken aan een ommetje in groen, buurtkamers en vooral die levendige plint waar de heer Van Dam het ook over had. We hebben het in het forum over gehad dat, aan de ene kant, dat er een grote wens is om bepaalde voorzieningen in Rijswijk op peil te houden, ook bij de komst van nieuwe inwoners. We denken ook aan gezondheidscentra, maar dat het juist door het parkeerbeleid bij Harbourpark een gezondheidscentrum heel erg ingewikkeld zou zijn, omdat mensen die slecht ter been zijn daar niet kunnen parkeren bij een fysio of een huisarts die daar zou willen komen. Dus de vraag blijft nog steeds staan richting de wethouder: wat blijft er over van die levende plint als er geen parkeren mogelijk is? Is het voldoende om te zeggen: dat moeten we aan de markt overleggen of moeten we daar toch een aanpassing aan doen, zodat we bijvoorbeeld echte basisvoorzieningen, bijvoorbeeld een gezondheidscentrum, een bepaalde bezoekersregeling of zoiets kan krijgen? Kan de wethouder daar nog op reageren? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Harmsen. Dan zijn we aan het einde van de eerste termijn van uw raad gekomen. Ik wil graag een voorstel aan u doen. Als ik goed naar u heb geluisterd, heeft u eigenlijk beide agendapunten 15 en 16 als blok behandeld. Is dat een juiste conclusie? Prima. Dan geef ik nu graag het woord aan wethouder Van de Laar voor het beantwoorden van de vragen en het reageren daarop. Aan u het woord, mijnheer Van de Laar.

De heer Van de Laar: Voorzitter, dank u wel en dank voor alle vragen. VVD, monitoring van het verkeer en PvdA vraagt naar monitoring van de parkeerplaatsen en beide kan ik toezeggen. In de zin van dat we dat de komende jaren absoluut zullen blijven volgen. En ten aanzien van parkeren hebben we ook afgesproken met de bewoners en de ondernemers dat we dat zullen doen, omdat we een aantal maatregelen wel in kaart hebben gebracht die mogelijk zijn maar nog geen besluit over hebben genomen, zoals inderdaad zoals de heer van Enk al naar verwijst, het plaatsen van pollers. We willen echt zien of dat nou daadwerkelijk nodig is, want het is nogal een effect als we wegen gaan afsluiten natuurlijk En dat geldt ook ten aanzien van het waterbed-effect. In een ander debat hebben we het gehad, als je ergens parkeerregulering invoert, ontstaat er dan een waterbed-effect, ja of nee? Daar werd toen heel erg verschillend over nagedacht. En ook vanavond wordt daar heel verschillend over nagedacht of daar nou een waterbed-effect ontstaat. Overigens zal dat maar beperkt zijn. Het is op dit moment parkeerregulering tussen acht en twaalf in de avond. Dat is heel erg in overeenstemming gedaan met de ondernemers daar, juist om de vrijheid te behouden voor een gast om overdag gratis te parkeren, maar in de avond ook hun eigen auto's daar te kunnen parkeren met hun vergunningen die ze dan hebben. Niet dat zij overlast hebben van bewoners die gratis gaan parkeren of anderen op die plek. Wat op dit moment natuurlijk wel gebeurt. Daar hebben we overigens complimenten voor gekregen van de ondernemers via de BBR. Dat is misschien toch ook wel aardig om te zeggen. Dat deden zij met vol enthousiasme, dus dat durf ik ook zonder zenuwen hier te herhalen. Complimenten voor hoe onder andere de omgevingsmanager en het ambtelijk team dat hebben aangepakt. Dus in die zin is die connectie goed en ik zie alleen maar voordelen daarin om die connectie de komende tijd ook zo goed te houden. Onder andere als het gaat over een intensieve periode die op dit moment al gaande is in het gebied, maar ook de komende jaren zal zijn, een intensieve periode die gekenmerkt wordt door bouw en afsluiting van

wegen en als je daar bent in dat gebied is er een enige flexibiliteit nodig. Daarvoor worden plannen opgesteld zoals het BLVC plan, bereikbaarheid, leefbaarheid, communicatie, dat zeg ik richting mevrouw Woudstra, en dat soort plannen moeten helemaal de inwoners ook en de ondernemers voorzien van een acceptabel leefklimaat op het moment dat daar en gebouwd wordt, maar ook gewoon wordt en wordt ondernomen. Dus ja monitoren, ja, afspraken, ja dan moeten we altijd zien of we de maatregelen die we nu in kaart hebben gebracht ook daadwerkelijk moeten en willen doorvoeren. Er wordt tweemaal keren een oproep gedaan om eigenlijk vaart te maken. Vaart te maken ook met de ontwikkeling van de inrichting en vaart te maken met de inrichting van het Havengebied. Daar heb ik in het forum naar verwezen, een hele participatie ook over gehad, sowieso bij het ontwikkelkader over het gebied. Over deze plannen, die hebben apart participatieavonden en inloopavonden gehad, et cetera. Maar specifiek over het haven, het water, wat daar moet komen, hoe dat ingericht moet worden, hebben we ook een brede participatie gehad via Samen Rijswijk. Dan zijn er allemaal plannen, maar zoals u weet en wat we besproken hebben, kunnen we dat vooral gaan uitvoeren op het moment dat we daar ook de ruimte voor hebben. En dat we daar ook de financiën voor hebben, want dat is ook wel een belangrijke. Op het moment dat we een bestemmingsplan door de raad heen hebben, dan kan er worden gekeken of er een omgevingsvergunning afgegeven kan worden en dan kunnen vervolgens ook de leges en de overige kosten in rekening gebracht worden. Dus wij krijgen op het moment dat een ontwikkelaar woningen ontwikkelt en bedrijfsruimtes, per vierkante meter een bijdrage voor de investeringen in het openbaar gebied. Dat gebeurt pas op het moment dat zo'n bestemmingsplan door de raad is en de omgevingsvergunning is afgegeven, dan wordt die rekening ingediend en dan krijgen we in totaal dus miljoenen euro's overgemaakt voor inrichting, heel functioneel van de straten en de stoepen, maar ook voor een beter leefklimaat, namelijk de bomen en alles wat het gebied mooi gaat maken voor de inrichting. En dat staat, en daar hebben een aantal mensen naar gevraagd, voor mij nog steeds op nummer één. Alles staat eigenlijk op nummer één daar, maar de heer Van Dam zei: ik heb het gevoel gekregen dat de inrichting op nummer twee staat. We zijn hier een totaalontwikkeling aan het doen. Dat is het mooie van gebiedsontwikkeling. Het gaat over heel veel verschillende onderwerpen tegelijkertijd. Op dit moment vanavond hebben we het inderdaad over als eerste, dat springt in het oog, de vierkante meters voor de woningbouw en de vierkante meters voor de ondernemers die ook gecreëerd worden in voorliggende projecten. Maar al deze plannen en alle overige, wat zijn het, veertien, zestien min twee plannen die de komende jaar nog naar de raad toekomen als uitwerking van de ontwikkelkaders die we hebben gemaakt, Bogaard, Kessler Park en Havenkwartier. In al die plannen zijn ook de uitvoering van juist de leefbaarheid van die gebieden. Want dat de situatie niet goed is, zoals de heer Van Dam dat zegt, dat ben ik het echt helemaal eigenlijk met de heer Van Dam eens. De situatie in Rijswijk op dit moment is echt niet goed. Er is woningnood, er zijn verloederde gebieden, er zijn versteende gebieden, er zijn veel te weinig groen, veel te weinig bomen in de Bogaard, in het Havenkwartier, in het Kessler Park. De leefbaarheid staat onder druk. De fietspaden zijn niet gescheiden van de hoofdwegen. Het is daarmee onveilig. Het is niet goed in Rijswijk. En wat daarvoor nodig is, dat we daadwerkelijk iets doen bij die gebieden die ooit in de jaren '70, '80 ontwikkeld zijn als de parels van Rijswijk, op dit moment verloederd zijn, daar moeten we maar één antwoord op geven. En dat is namelijk, en dat moeten wij doen als politici, plannen maken. En wie zijn er dan die het uitvoeren? Dat zijn de ondernemers. Daar kom ik zo meteen nog op terug, voorzitter, met uw goedvinden. Want we hebben vanochtend weer hele leuke gesprekken gehad met ondernemers. Dan heb ik een aantal vragen al beantwoord. En dan ga ik door mijn lijstje welke dat zijn. Ik zie, dat zijn een aantal vragen van de VVD, maar de VVD vroeg ook nog specifiek naar de private partijen om daar samen mee te ontwikkelen. Kijk, als het gaat over het ontwikkelen bijvoorbeeld van het Havenkwartier of de haven zelf, ik denk dat dat sec aan ondernemers overgelaten moet worden en dat wij niet zelf bijvoorbeeld als gemeente een horecagelegenheid of

een aanlegsteiger, et cetera, commercieel moeten gaan bouwen. Dus die particuliere partij...U doet ook een oproep voor subsidies. Voor subsidies wil ik in zijn algemeenheid, want ik denk dat, dat bij het kaderdebat nog terugkomt...We zijn buitengewoon succesvol geweest, ook in vergelijking met de andere gemeenten, de afgelopen jaren met het binnenhalen van grote subsidies, kleine subsidies, grote subsidies, meer dan dertig miljoen. En het interessante aan subsidies is, dat is vaak, moet daar cofinanciering tegenover staan. Dus als je een subsidie binnenhaalt, dan moet je zelf ook wel bijdragen. En we zitten in een hele moeilijke financiële situatie. Dus we moeten ook selectief gaan worden in welke subsidies we gaan aanvragen. En hoe we dat doen, dat doen we op een slimme manier, namelijk dingen die we al begroot hebben, bijvoorbeeld het aanleggen van een fietspad. Dat begrote bedrag, waar we al rekening mee houden, daar vragen we dan een subsidie van aan zodat we vanuit het begrote bedrag nog een extra bedrag erbij krijgen. Dat soort subsidies zullen we absoluut aanvragen. Maar subsidies die we van projecten die de stad wel leuker maken bijvoorbeeld, want dat is altijd wel het geval bij een subsidie, maar waar wij ook extra geld nog, wat wij niet begroot hebben moeten bijleggen, ik denk dat die mogelijkheid er de komende jaren niet meer zal zijn. Maar dat is misschien iets om vooruit te lopen op het kaderdebat en daar stop ik voor nu mee met dat vooruitlopen vanavond. Dan over mobiliteit. Daar heb ik voor de vragen van de VVD en PvdA een en ander over gezegd. Daar kom ik zo meteen nog wel even op terug. Uitdrukkelijk aandacht voor het parkeren. Dat bevestig ik, heb ik dus net gedaan bij de beantwoording van die vragen. En u vraagt om het beantwoorden van de vraag ten aanzien van de Woningwet van CDA-minister Hugo de Jonge om die nog te beantwoorden. Dat zeg ik u toe, maar dan neem ik even de vrijheid om dat ook namens mijn collega van volkshuisvesting te doen, de heer Van Malsen, richting 21 mei, de avond dat u het over het nieuwe volkshuisvestingsbeleid gaat hebben. Waarbij ik wel aangeef dat wij daar niet per project gaan in aantallen aan kunnen geven hoeveel woningen zullen profiteren van een huurverlaging. Omdat die woningen, omdat dat een te lastige exercitie is en te veel variabelen waar we een inschatting moeten maken en dan feitelijk is het, denk ik, interessanter om tijdens 21 mei met elkaar van gedachten te praten over de kaders en de principes dan dat we een aantal getalletje weten. PG&R, fijn dat u de ontwikkelingen omarmt en u voelt zich zeer verbonden ook met fase 2. Wat absoluut ook ontwikkeld moet worden, waarvan we ook als raad nadrukkelijk hebben gezegd: we kunnen niet alles tegelijkertijd. En dan is de vraag: zijn we nou wel of niet begonnen al met fase 2? Want we moeten natuurlijk wel nadenken over fase 2, hoe dat gebied eruit komt te zien. En u vraagt, voorzitter, via u, de heer El Majjaoui, over: ziet u niet een kans in ondernemers die daar woningen willen bouwen, ook in een interessante categorie, midden huur en voor starters, een kans om de woningnood op te lossen? Absoluut. We doen dat natuurlijk al op heel veel gebieden. Het zijn forse aantallen, zoals de heer Van Dam ook zegt, die we in de programmering hebben staan in totaal in Rijswijk. Maar ook in dit gebied, iedere woning die daarbij komt is een oplossing voor de woningnood, zou je kunnen zeggen. En daarom moeten we goed kijken ook voor welke woningen dat zijn, welke type woningen dat zijn. Zijn het gemixte woningen? Dragen die bij in de doorstroming? En welke doelgroepen bouwen we dat voor? We hebben een hard grens gezet eigenlijk op vijftienghonderd woningen. En ik denk, een aantal ondernemers in fase 2 zeggen: je zou hier eigenlijk wel een veel mooier gebied kunnen maken met meer woningen. Een mooier gebied, omdat we dan meer financiering hebben voor groen, omdat we dan meer financiering hebben om ruimte te maken, omdat we dan meer financiering hebben om voorzieningen neer te zetten. Dat is een interessante discussie die we met de ondernemers op dit moment voeren. Daarbij voel ik mij op dit moment wel gebonden aan dat harde getal van vijftienghonderd. Maar in het najaar moeten we denk ik gezamenlijk kijken naar wat zijn de mogelijkheden nu? Wat willen we nou met dit gebied? Waar maken we ons zorgen over op het moment dat we het hebben over de verstedelijking en de forse groei van Rijswijk, wat absoluut het geval is natuurlijk. Kunnen we die zorgen op een of andere manier wegnemen en wat is de rol van de ondernemers daarin? Want daar liggen absoluut kansen,

niet alleen voor die woningnood zeg ik dus, maar ook voor de leefbaarheid en ook voor de andere zaken.

De voorzitter: Wethouder, ik zie dat de heer Van Enk u een vraag wil stellen of een interruptie.

De heer Van Enk: Voorzitter, ik beluister dat de wethouder toch vanavond hier een voorschotje probeert te nemen op het overschrijden van het maximum aantal woningen wat ooit door de raad in het masterplan is vastgesteld. Dat was twee- tot tweeëneenhalfduizend woningen. En de zorgen die hier vanavond worden uitgesproken over parkeren, over mobiliteit, die worden er echt niet kleiner op als u met ondernemers gaat afspreken om nog meer woningen toe te staan. U heeft steeds terecht gezegd: de raad beslist. Maar ik zeg, namens het CDA in ieder geval, bij voorbaat: die tweeëneenhalfduizend is echt de uiterste grens wat ons betreft.

De voorzitter: En wat is uw vraag, mijnheer Van Enk? Wat is uw oproep?

De heer Van Enk: Of de wethouder daar goed rekening mee wil houden, voorzitter.

De voorzitter: Wethouder Van de Laar.

De heer Van de Laar: Zoals ik net heb aangegeven, is dat ik in de gesprek met ondernemers mij absoluut gebonden voel aan de grenzen en de kaders die de raad daarvoor heeft gesteld. Maar op het moment dat u al wordt uitgenodigd door ondernemers om over die kaders na te denken, denk ik dat u als raad daar uw gedachten over moet laten gaan en hoe u zich verhoudt tot die plannen die er zijn en de mogelijkheden om het gebied te verbeteren. Maar daar heeft het CDA zelf nu ook al een voorschot op genomen, waarvan akte. Maar daar gaat het pas in het najaar over. Vanavond gaat het over de bestemmingsplannen die voorliggen van Harbourparks en Urbanparks. Dan komen we aan bij een ander belangrijk onderwerp, namelijk de biodiversiteit. Puur genieten, herhaalt mevrouw Van Maarseveen over een beetje reclame taal die inderdaad in de stukken staat. Dat is natuurlijk de hoop en dat is ook wel het ambitieniveau waarmee we het ontwikkelkader hebben vastgesteld. Dat het een heel interessant en mooi en groen gebied is. Puur genieten, heel veel mensen interpreteren dat als een gebied waar het heel erg stil is. Maar zoals mevrouw Woudstra terecht zegt: dit is een heel levendig en bruisend gebied waar er reuring zal zijn. Reuring van ondernemers, reuring, dat is iets minder genieten, maar ook reuring van de A4 die er langs ligt. Daar proberen we alles aan te doen om dat, ook met Sijthoff ontwikkeling, dat geluid tegen te houden. Maar het is dus genieten van een stedelijke omgeving. Dat is natuurlijk wel echt het signatuur wat hier gemaakt wordt. Een stedelijke omgeving die nu helemaal versteend is, maar met de slimme pocket plaatsen van Henk Hartzema, ook met meer ruimte voor bomen, meer ruimte voor natuur. En dan is het inderdaad de hoop, zoals we ook op meerdere gebieden in Rijswijk doen, is dat daar uiteindelijk de doelsoorten op afkomen en dat die biodiversiteit bevorderd raakt. Het Havenkwartier is een van de eerste gebieden waar we een richtlijn hebben gemaakt voor de ondernemers, voor de ondernemende ontwikkelaars, om rekening te houden met ook natuurinclusieve ontwikkeling van hun gebouwen. Vooral het voorliggend raadvorstel Urbanparks heeft dat op een fantastische manier opgepakt. Helaas hebben we die presentatie niet in de raad gehad, maar dat is wel echt een heel mooi verhaal, het staat in ieder geval in de stukken. De financiële situatie, dat is wel een heel terechte vraag. Trekken we dat? Dat was eigenlijk een heel praktische vraag. En in de schriftelijke beantwoording die nog open stond en die u is toegekomen naar aanleiding van het forum, staat ook de vraag over het ontwerp voor de inrichting is er nog niet. Dat klopt. En die moet dus nog gemaakt worden. En de financiën die daar aan gekoppeld zullen worden, of de investering, die zal op een of andere manier, of dat in de begroting of via een andere wijze, aan de raad worden voorgelegd. En dan moeten we op dat moment ook afwegen: wat is het ambitieniveau wat we met dat gebied hebben? Of nou, wat is het uitvoeringsniveau? Het ambitieniveau dat is duidelijk, dat staat in het ontwikkelkader, maar we zien

ook in RijswijkBuiten, daar kun je verschillende invullingen aan geven. Ik denk dat het heel belangrijk is om dat kwaliteitsniveau absoluut hoog te houden, maar we moeten natuurlijk ook altijd in ogenschouw houden, kunnen we dat betalen? Honden en katten. Die wonen ook voor een heel groot deel in appartementen. Maar het is een gebied wat heel mooi, zoals u terecht zegt, langs de Vliet zit. En als je onder de A4 doorloopt, zit je zo in het Elsenburgerbos. Daar verschillen de meningen over natuurlijk. Dat is op dit moment heel rustig. Ik denk dat, dat wel uitnodigend is om daar veel meer gebruik van te maken. En datzelfde geldt voor het Wilhelminapark, maar ik denk dat die basisvoorwaarden er absoluut zijn in de buurt om gebruik te maken van recreatie voor mens, maar ook voor het rondje met de hond. D66, stiltegebied, daar heb ik een en ander over gezegd. Dus dat is duidelijk wat voor een gebied het moet worden en dat moet ook duidelijk zijn in de marketing van het gebied op het moment dat woningen worden verkocht. Water en biodiversiteit, bevestiging daarvan dat dat zeer belangrijk is. En de aandacht voor een goede leefomgeving voor de huidige ondernemers en de bewoners die zit hem dus onder andere in de plannen die wij maken, maar ook in het contact wat er is. Ten aanzien van de mobiliteit is CDA plan B. In zijn algemeenheid denk ik dat we meer moeten denken in verschillende scenario's en een strategie die wij onlangs nog hebben vastgesteld, namelijk de mobiliteitsstrategie waarbij u een heel denkkader eigenlijk heeft aangegeven op het moment, hoe wij om moeten gaan, dat wij drukte ervaren. En dat denkkader is heel breed en dat gaat over het inzetten van fietsen, het gaat over maatregelen voor voetgangers, het gaat over maatregelen, dan kan ik ze allemaal nagaan. Maar de mobiliteitsstrategie geeft een heel duidelijke denkrichting aan op het moment dat er blijkt dat het gebied vol loopt of dat het niet goed gaat met parkeren, wat wij dan moeten doen om dan een antwoord te geven. Een belangrijke onverwachte in dat hele gebeuren, dat wil ik toch wel noemen, is de A4. En de wel of niet verbreding van de A4, want dat zal, denk ik, wel echt een impact hebben op Rijswijk in zijn algemeenheid. Niet alleen op dit gebied Veraartlaan, Plaspoelpolder, maar ook op de Prinses Beatrixlaan. Daar zijn we op dit moment mee bezig van: hoe gaat zich dat ontwikkelen? Wat zijn de effecten? Er zijn heel analyses van gemaakt zowel als het doorgaat als het niet doorgaat. En dat is, denk ik, nog wel een apart scenario waar we ook over komen te spreken in de raad van hoe gaan we daarmee om, met die effecten van het niet doorgaan, zoals ook het huidige, of in ieder geval de voorgenomen kabinet niet van plan is, die A4 op korte termijn alsnog te verbreden. Dus mobiliteitsstrategie is het antwoord en voor de A4 moeten we apart kijken. Kan ik garanderen dat het middengebied gerealiseerd gaat worden? Daar heb ik al een antwoord op gegeven in de zin van dat binnen de financiën we moeten kijken hoe we dat ambitieniveau gaan realiseren. Sta ik nog achter een masterplan? Dat is natuurlijk absoluut het geval. En betaalbare woningen. Wat is betaalbaar? Dat is natuurlijk een enorme discussie. Voor iedereen heel anders. Twee dingen. Je ziet, we volgen daarin het ministerie wat op dit moment nog bestuurd wordt door de CDA-minister Hugo de Jonge en die, die criteria heeft gezet. We hebben de WBI-subsidies, die zijn een ongelooflijke een sterk instrument om ook gemeenten te dwingen om betaalbare woningen te bouwen. De ontwikkelaars kunnen zelf nog bepalen, worden dat huurwoningen of worden dat koopwoningen. En je zag, en dat is het tweede ding. Dus één was: wij houden ons aan die landelijke richtlijnen. Het tweede ding is: als je nu kijkt naar het Harbour House, Burgemeester Elsenlaan 321. Dat is ontwikkeld eigenlijk als huurwoningen, allemaal huurwoningen, maar feitelijk omdat er geen grote belegger gevonden kon worden is het verkocht. En dat is heel succesvol geweest. Honderdtweeënveertig appartementen. En dat waren zelfde criteria eigenlijk, maar dat waren ook woningen die al begonnen bij tweetwintig, tweedertig meen ik. En dat waren dus een enorm succes, want meer dan elfhonderd aanmeldingen voor die woningen, voor honderdtweeënveertig woningen. En dat was dus ruim ook woningen onder die NHG-grens. Want ik ben absoluut met de heer Van Enk eens, en daarom was ik ook zo blij met dat Harbour House project, want er is een gigantische grote behoefte aan goedkope koopwoningen ook. Dus we zullen zien hoe dat verder gaat met de Urbanparks en Harbourparks, maar de ontwikkelaars weten en

hebben ook gezien dat, dat een heel succesvol product is wat verkoopt en dat is toch commercieel gezien belangrijk voor een ontwikkelaar. Dan zie ik het Rijswijks Belang waar ik niet direct vragen heb gehoord, maar wel een aantal opmerkingen. Ten aanzien van de parkeergarage wil ik dan nog zeggen: die parkeerregulering is dus op een vrij afgebakend moment op de dag. Voor de rest kan je gewoon gratis parkeren op straat bij de voorzieningen die er zijn. Dat zeg ik ook tegen mevrouw Harmsen ten aanzien van de ontwikkeling die hier in plint zijn. De parkeergarages die zijn bedoeld voor inwoners, dus dan heb je een parkeergarage en voor de bezoekers van die inwoners. Dus die hebben daar een plek en als daar geen plek is, dan kan je altijd nog op straat parkeren als daar dan plek is. Dus in die zin is dat geborgd. BvR, blijf in contact met de bewoners, dat heb ik denk ik al meerdere malen nu gezegd, maar dank voor dat aandachtspunt. Zet het kader goed neer, vond ik van de opmerkingen van de heer Van Dam. Een vooruitblik naar de komende, komend jaar en wat er allemaal voorbij gaat komen, dat is inderdaad vrij stevig van al die ontwikkelkaders die we hebben vastgesteld, die nu daadwerkelijk naar de uitvoering toe gaan. Bereikbaarheid heb ik een en ander al over gezegd. Een stapje verder ten aanzien van mobiliteit, dat zou kunnen. Ik ben ook benieuwd waar Wij. Rijswijk zelf aan denkt. En wat ik ook tegen de heer Van Enk heb gezegd over de richting waar dat dan op zou moeten gaan, dat heeft u zelf vastgelegd in de mobiliteitsstrategie. Dus dat nodigt uit voor het stapje verder wat we zouden kunnen gaan op een moment dat het gebied het niet aan kan. Zijn de afspraken ten aanzien van de parkeergarage, de mobiliteitshub zijn die waterdicht? Ja, die zijn waterdicht. Wij vragen die contracten ook op die zijn gemaakt, zodat de woningbouwontwikkelingen daadwerkelijk plekken hebben daar. En we kijken ook dat, dat daar geen dubbeltellingen zijn. Maar u verwijst ook naar: kunnen we zo'n situatie, zoals nu in RijswijkBuiten is ontstaan en inmiddels landelijke media aandacht heeft gekregen over de beroepsprocedures, kunnen we die voorkomen? Nee. Want iedereen heeft het recht om in bezwaar, beroep en hoger beroep te gaan. En dat maakt niet uit of het over parkeren gaat of over biodiversiteit of over andere normen. En daarom, je ziet het op meerdere plekken in het land, dat die beroepsprocedures heel lang zijn, dat er heel veel rechten zijn en dat er ook steeds meer gebruik gemaakt van worden. Terwijl je ook ziet dat die veel casussen het dan bij het hoger beroep helemaal niet halen en dat uiteindelijk gewoon het enige resultaat dat bereikt is, heel lang vertraging en gefrustreerde inwoners. Daarom doen meerdere wethouders in het land een oproep van: ga voort met het invoeren van de Wet op de regie op de volkshuisvesting, omdat daar een of andere wordt afgesproken over die beroepsprocedures. Dan ten aanzien van de voorzieningen. Wij hebben daar regie, voeren we daar op, omdat we wel echt hebben afgesproken per vierkante meter eigenlijk, of in ieder geval hoeveelheden vierkante meter, hoe moet die plint eruitzien, hoeveel ruimte is er voor horeca, hoeveel ruimte moet er voor fietsenstallingen zijn, willen we ook graag in de plint hebben, omdat het dan makkelijker wordt voor inwoners om daadwerkelijk ook gebruik te maken van die fietsenstalling. Maar voor de overige voorzieningen laten we dat over aan wat de markt, en dat trek ik dan heel breed, denkt wat er interessant is om daar te vestigen. Dat zouden bijvoorbeeld zoals in De Generaal, we hebben gezien in de Bogaard, zomaar een tandarts kunnen zijn die zich daar vestigt. En als ik naar mevrouw Harmsen kijk ten aanzien van: wat is nou de kern ook van het feit dat we die voorzieningen graag dichtbij willen hebben? Dat is dat mensen, dat we die lange vervoersbewegingen of die lange afstanden willen voorkomen. We willen nabijheid organiseren. Dat was de keuze één in de mobiliteitsstrategie. Zodat de behoefte om de auto te pakken er eigenlijk niet meer is, omdat je om de hoek je tandarts bijvoorbeeld hebt zitten of je horeca of je supermarkt et cetera. In die zin is dat gebied heel goed, maar terecht zegt u: als je dan een heel slecht ter been bent, dan moet je eigenlijk wel heel dichtbij komen. Ten aanzien van de...We weten niet wat er gaat komen in die plint, daarom is afgesproken dat de maximale parkeernorm die we hebben afgesproken, genomen moet worden om rekening te houden met de parkeervoorzieningen en over laad- en losplekken om het oneerbiedig te zeggen, daar moet er nog in die openbare inrichting rekening mee worden gehouden.

Daar kunnen we nu nog niet op vooruit lopen. Dan ben ik redelijk tegen het einde gekomen. Ik denk, sterker nog, dat ik voor mijn termijn op het einde ben gekomen. Dan laat ik mijn concluderende statement voor de tweede termijn.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Van de Laar, voor de uitgebreide beantwoording van de vragen. Ik hoop dat alle vragen zijn beantwoord en wellicht ook de zorgen zijn weggenomen. Is er behoefte aan een schorsing? Ik zie dat mensen af en toe weglopen, dus ik kan ook voorstellen om te schorsen, maar we kunnen ook doorgaan naar de tweede termijn. Tweede termijn? Schorsen en tweede termijn, hoor ik. Misschien is het dan goed toch om de tweede termijn te doen en dan iets langer te schorsen. Dat lijkt mij een beter voorstel. Even kijken. Aan wie kan ik het woord geven? De heer El Majjaoui...In de tweede termijn. Prima. Alleen de volgorde is bij mij de heer Loof als eerste. Wilt u het woord voeren? Dat is niet het geval. Dan ga ik gewoon op basis van dat u uw hand opsteekt, dan geef ik eerst het woord aan de heer El Majjaoui.

De heer El Majjaoui: Dank, voorzitter, voor het woord en dank voor de beantwoording en dank dat u alsnog met de betrokken ondernemers alsnog in gesprek gaat voor de invulling van fase 2. Uiteraard binnen de gestelde kaders en toelaatbaarheid. En ik heb nog een aanvullende vraag voor wat betreft de ontwikkelingen. Er is gekozen voor bestemming gemengd in plaats van wonen. Maar er wordt ook gesproken over een complex dat voor senioren gerealiseerd gaat worden. Hoe verhoudt zich dit tot een beter woon- en leefklimaat voor met name deze doelgroep? En hoe waarborgt dat u de woningen op een verantwoorde afstand van bedrijven wordt gerealiseerd? Hoe gaat u de toekomstige inwoners duurzaam beschermen tegen onder andere geluidshinder? De uitgevoerde akoestische onderzoeken zijn slechts indicatief en niet representatief voor de werkelijkheid of de toekomst. En hoe waarborgt u dat de bestaande bedrijven hun bedrijfsvoering in alle rust en zonder klachten van de toekomstige inwoners kunnen continueren? De overige vragen over de geluidsnormen had u schriftelijk beantwoord. Tot zover zijn mijn vragen. Dank.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer El Majjaoui. Dan kijk ik naar de heer Van Dam van Wij. Rijswijk.

De heer Van Dam: Dank u voorzitter. Ik ben blij dat de wethouder het met ons eens is in ieder geval dat de stad best wel onder druk staat. Dat er ook heel veel, zoals die mobiliteit, zoals die voorzieningen, hij noemde volgens mij ook nog huisartsen, onze wegen vol staan, volgens mij nam hij zelfs het woord verloedering van sommige plekken in onze stad in de mond. Ik ben blij dat u dat ook ziet. Maar u zei ook van: we kunnen dat pas gaan uitvoeren, die plannen om dat te verbeteren, op het moment dat we daar de leges voor krijgen van de ontwikkelaars, van de ondernemers die gaan investeren in onze stad. En op het moment dat we dus zo'n bestemmingsplan zoals vanavond door de raad heen voeren, dan pas krijgen we de financiële middelen om die verbetervoorstellen te gaan doen. Maar daarvan denk ik wel van: dat is eigenlijk een klein beetje de omgekeerde wereld. Want wat ik graag zou willen zien is dat we op het moment dat we nu ja zeggen tegen die driehonderd zoveel woningen die we gaan plaatsen, dat we ook al een idee hebben over hoe we dan omgaan met die voorzieningen die we willen hebben in onze stad en hoe we dan omgaan met die weg die waardoor de Rijswijker bij zijn woning terecht kan. En dat dat dus niet een 1-2'tje is, maar een 1-1. En dan snap ik, dat we nog steeds de middelen daarvoor niet hebben, want ik snap de procedurele gang van dat we pas leges krijgen op het moment dat we akkoord geven. Alleen dat heeft nog niks te maken met de planvorming daarvoor. En dat heeft denk ik ook een beetje te maken met wat mevrouw Van Maarseveen zei, want ik vond de eerste termijn van GroenLinks heel goed. Volgens mij zei zij van: we hebben een heel mooi plan met heel veel biodiversiteit, voor heel veel ruimte voor groen en voor leven enzo. Maar goed, als je dat echt wil, dan moet je eigenlijk van tevoren toch weten waar je dat dan precies wilt hebben. Want wat je nu vaststelt, dat staat echt vast en dan kan je straks niet meer terug. En als je daarmee je nieuwe plannen voor die biodiversiteit en voor dat

groen in de weg zit, dan is het te laat. Een klein voorbeeldje daarvan, dit is enkele maanden geleden, toen we volgens mij in het provinciehuis zaten en toen hadden we het over Pasgeld-West. Toen heb ik met D66 hebben we een motie ingediend om financiering voor de bos- en parkloper te krijgen, want die waren daar ook niet in meegenomen. En dat was wel een ontzettend belangrijke groenader voor dat gebied, die juist voor dat mooie leefgebied zou kunnen zorgen. Maar omdat we de financiering niet hadden, was die niet ingetekend. Dat moesten wij er dan inplempen. En daarmee ben ik dus ook bang voor dit gebied, dat we hele mooie ambities hebben, maar dat puntje bij paaltje, als het over een paar maanden meer duidelijk is, dat we al die ambities en dat hele mooie leefgebied niet hebben. En dat is jammer. En dat is niet alleen voor het groen wat mevrouw Van Maarseveen zei, maar dat is ook voor het verkeer. De VVD gaf nog aan: we gaan monitoren. Maar eigenlijk zou je toch nu al willen weten wat je daaraan gaat doen en niet straks over een paar maanden weer erachter komen dat de hele Plaspoelpolder er nog erger voor staat dan het al nu staat. Want ja, nu is het nog een blank canvas, een mooi wit doek waar we op kunnen schilderen. En straks staat er in ieder geval bij het Havengebied, bij de Urbanparks, staat er een heel groot gebouw waar je niet meer doorheen kan. En dan vraagt...

De voorzitter: Mijnheer Van Dam, ik zie dat mevrouw Woudstra wil interrumperen. Mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra: Als ik het nou even goed hoor, dan noemt u het gebied Plaspoelpolder, waar nu al de bedrijven zitten en die ondernemers zitten en waar leegstand is, een blank canvas, waar de gemeente zoveel invloed op heeft?

De heer Van Dam: Ja...

De voorzitter: Mijnheer Van Dam, via de voorzitter. Mijnheer Van Dam.

De heer Van Dam: Voorzitter, dat bedoel ik, ja. Nu is het nog onaangetast. We gaan daar straks met, het zal niet zestien, ik heb het getal ook niet, maar we gaan daar volgens mij iets van acht tot tien woningbouwprojecten neerplaatsen. Dat betekent dat er straks, en nu nog niet, maar straks ontzettend veel vrachtwagens en weet ik veel wat dat gebied inrijden. En dat lijkt me dan ook het juiste moment om die aanpassingen in de Plaspoelpolder te doen met betrekking tot de bereikbaarheid. En niet pas daarna, want dan staan al die nieuwe gebouwen er straks al.

De voorzitter: Mevrouw Woudstra, tweede interruptie?

Mevrouw Woudstra: Dan wil ik graag benadrukken dat wij het nu zien als een gebied waar ondernemers zitten en waar veel bedrijvigheid kan komen, maar niet iets waar nu zomaar door de gemeente lukraak getekend kan worden met alle bevoegdheden en geld vanuit de gemeente, dus om dat dan maar even te bestrijden.

De voorzitter: Mijnheer Van Dam.

De heer Van Dam: Mevrouw de voorzitter, ik zeg ook niet dat we lukraak gaan tekenen, ik zeg dat het heel logisch is dat als je het hele gebied op de schop gaat gooien, dat je daar ook meteen je mobiliteitsplannen bij betreft. En dat je daar in ieder geval nu een oplossing voor moet hebben. En waar ik nu de indruk van krijg is dat we het nu maar ja zeggen tegen zoveel duizend woningen in dat hele gebied en dat we daarna gaan verzinnen hoe we de mobiliteit gaan inrichten. En als dat is waarvoor D66 wil kiezen, prima. Maar dat is niet waarvoor Wij. Rijswijk zouden willen kiezen.

De voorzitter: Mijnheer Van Dam, wilt u verder gaan?

De heer Van Dam: Zeker. Ja, een paar punten die ik nog heb gehoord in de eerste termijn van andere partijen. Ik hoorde het CDA over betaalbare woningen. Daar schrok ik toch wel van. Want ook de ambitie voor Wij. Rijswijk is om daar betaalbare woningen voor Rijswijkers te bouwen. Dat was volgens mij ook de ambitie van het plan. En als dat klopt, wat de heer Van Enk zegt over de NHG-grens en onze betaalbare woningen worden een half miljoen of althans maximaal een half miljoen. Dat mag die ondernemer zelf invullen voor hoeveel hij woningen gaat verkopen. Dan bestempelen we dat niet meer als heel erg betaalbaar. En ik had toch nog een laatste vraag, na al onze mededelingen aan de wethouder. We hoorden u zeggen dat de verbreding van de A4 ook bij het nieuwe kabinet niet doorgaat, maar wij vonden wel net een artikel dat het wel doorgaat. Dus ik zou er toch wel graag wat opheldering over willen hebben, aangezien het, zoals de wethouder zelf zegt, ook enorm belangrijk is voor ons gebied.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Dam, voor uw tweede termijn. Dan kijk ik naar de heer Van der Veer van de Partij van de Arbeid, geef ik u het woord.

De heer Van der Veer: Dank u wel, voorzitter. Wethouder, bedankt voor de beantwoording in eerste termijn. Ik wilde graag terugkomen op de toezegging dat wij nog beantwoording krijgen over de overige vragen betreft de Wet betaalbare huur. Zouden wij een globale schatting, want dat hoeft niet op de woning nauwkeurig, procent nauwkeurig, een schatting kunnen krijgen en wanneer? Zodat we het eventueel kunnen gebruiken bij ons komende kaderdebat, want daar willen we graag dat soort cijfers voor gaan gebruiken. Uw buurgemeente heeft naar aanleiding van de aanneming van deze wet in ieder geval een globale of een vrij reële schatting kunnen maken wat het voor de gemeente Den Haag geldt. Betreft de afspraak, u heeft de afspraak met de ondernemers over het aantal woningen van vijftienghonderd stuks, Ook voor de Partij van de Arbeid is dat, het cijfer staat hard. En wij komen daar in ieder geval nog over te spreken in fase 2. Want in fase 2 gaan we nog een gedeelte, ik geloof zo'n vierhonderd woningen, kunnen we daar nog aan toevoegen. Zodat we op die vijftienghonderd woningen komen. Maar ook Partij van de Arbeid houdt u vast, het staat nu vast, hard, maar dat het hard blijft in de verdere ontwikkeling van dit hele gebied. Partij van de Arbeid is zeker ook blij qua ontwikkeling dat ook de investeerders zien dat zij eventueel de woningbouwverenigingen nodig hebben om hun business case rond te krijgen. Wij juichen toe, we hopen dat de gemeente ook dat stimuleert, dat er in ieder geval bij Urbanparks en wellicht bij de andere, sociale woningbouw komen. Er stond nul in de cijfers en dat worden er, als er mee zit, honderdtwintig, heb ik begrepen. Dat juichen we alleen maar toe. Ook de ontmoetingsruimte die in het plan wordt benoemd, want dat betekent: er kunnen ouderen gaan wonen, er komen empty nesten leeg, waardoor we weer een mooie doorstroming krijgen in ons Rijswijk van grotere woningen. Dus dit soort ontwikkelingen zien wij graag en we hopen dat de wethouder daar eventueel aan meehelpt. Dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Veer. Ik wil graag het woord geven aan mevrouw Woudstra van D66.

Mevrouw Woudstra: Dank aan de wethouder voor de beantwoording, ook voor mobiliteit. De mobiliteitsmotie kwam ook van ons, dus heel blij dat er in dit gebied daar heel veel aandacht voor is. We zien ook dat die aandacht nog nodig is. De verbetering van de fietspaden in het gebied, zeker goed in de gaten houden en mooi dat daar nu plannen voor komen en liggen, dat we daar hopelijk ook financiering voor krijgen, want dat was een van die belangrijke vragen waar we achteraan moeten blijven zitten. We hopen zeker dat de subsidies ook landelijk blijven komen en de gemeente daar goed zicht op kan houden, zodat we verder ook echt die ontwikkeling kunnen doen voor ook de leefbaarheid in die wijk. Stadsontwikkeling in een drukke stad is echt gewoon heel moeilijk, ook in wat je wanneer kan realiseren. En ik ben blij dat we in Rijswijk daar een voorbeeld in zijn, daar lef in

kunnen tonen, maar ook dat we de problemen heel duidelijk in onze partijen, landelijk en regionaal, blijven aankaarten, welk risico we daarmee nemen en wat dat voor onze bewoners ook betekent. Ik ben blij dat de wethouder ook richting die bewoners daar aandacht voor blijft houden. Inclusief de aandacht voor de biodiversiteit, waar we ook moties over hadden. En om nog een keer te bevestigen of te roepen naar alle bouwers die ook mogelijk meeluisteren: we geloven de plaatjes niet zomaar. We zeggen hier niet zomaar biodiversiteit, natuurinclusief of leefbaar. Wonen doen we niet in stenen, maar ook in de omgeving. Dus dat daar daadwerkelijk ook gerealiseerd wordt wat er staat, daar willen we ze echt toe oproepen. En om dat echt samen met de gemeente te doen. Waarvoor dank.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Woudstra. Dan geef ik het woord aan de heer Van Enk van het CDA.

De heer Van Enk: Dank u wel, voorzitter. Eerste punt, mobiliteit, hadden wij gevraagd om een toezegging voor een plan B. De wethouder legde uit dat voor al of niet verbreding van de A4 inderdaad wel scenario's worden bedacht. Hoe ga je met het ene om en hoe ga je met het andere om? Voor plan B over de mobiliteit rond het Havenkwartier verwijst hij echter naar de mobiliteitsstrategie. En we weten allemaal dat, dat een beleidsplan is, waarin je zeker niet kan aflezen wat plan B zou zijn voor het Havenkwartier. Ons beleid is in Rijswijk eigenlijk dat we voetgangers de voorrang geven, dan fietsen, dan het openbaar vervoer, et cetera, en pas in de laatste plaats de auto. Maar het gaat hier nou juist om de autoproblemen die we verwachten. En ik zou hem dus nog een keer willen vragen: wilt u dan, in uw eigen woorden, met een B-scenario komen voor het Havenkwartier, wanneer al dat monitoren waar iedereen zich zorgen over maakt leidt tot de conclusie dat het zo niet gaat? Dat is één. Het tweede dat gaat over de aankleding in het middengebied. Als ik vraag over kan de wethouder ook garanderen op dit moment dat het hele masterplan kan worden uitgevoerd, dan bedoel ik eigenlijk ook vooral dat middengebied wat daarvoor nodig is en waar we nog een fase 2 verwachten. Hoe staat het daarmee? Want ik snap de financiering wel, dat elk plan wat we goedkeuren en waar gebouwd mag worden, daar draagt ontwikkelaar pondspondsgewijs aan het aantal woningen ook een bedrag af voor de inrichting openbaar gebied. Dat is allemaal prima. Maar we hebben dat gebied ook nodig. Anders worden het parkjes rond de nieuwe te bouwen flats, maar mijn zorg zat hem dus in de garantie dat we het masterplan zoals hij is gepresenteerd kunnen uitvoeren. Ook qua ruimte dus en overeenstemming met alle betrokken ondernemers. En het derde, de betaalbaarheid. Ik ben blij dat de heer Van Dam daar ook nog even aan refereert, want verder kreeg ik de indruk in deze raad dat mensen me helemaal niet hebben gehoord of het allemaal wel goed vinden. De heer Van der Veer spreekt nog steeds de vrome wensen uit dat daar ouderen gaan wonen en een woning achterlaten in Rijswijk, et cetera. Maar met deze bedragen voor die relatief kleine woningen denk ik dat, dat helemaal niet gaat gebeuren. Ik geloof wel, zoals de wethouder zegt, dat de woningen uiteindelijk wel verkocht zullen worden. Maar aan wie? Het was ons toch te doen om die doorstroming en om ook starters een kans te geven in dat gebied te gaan wonen. En ik heb geen antwoord gekregen op de vraag hoe wij starters in een woning tussen de viereneenhalf en de vijf ton volgend jaar gaan krijgen. Ook als er nu al om de hoek bij wijze van spreken woningen voor tweetwintig à tweedertig worden verkocht. Dan zal een ontwikkelaar daar compensatie in hebben gekregen op een ander terrein. Dat zijn dus de oude bedragen. Het gaat mij om de nieuwe bedragen voor volgend jaar. Ik hoorde ook nog even zeggen: er kan een deel worden verkocht aan woningcorporaties. Daar kan een ontwikkelaar zijn case mee rondkrijgen. Toch even voor de zekerheid de vraag aan de wethouder: hoe werkt dat nou? Ik kan niet anders zien dat als je een deel van je te bouwen woningen aan een woningcorporatie verkoopt, dan heb je enerzijds wel de zekerheid van je afzet, maar is het anderzijds tegen vastgestelde prijzen waarvoor een woningcorporatie kan bouwen en ze lage huur kan bouwen.

Lagere huur dan die wij vereisen. En dan zal die dat dus op andere delen van zijn bouw goed moeten maken. Net zoals wij vorige maand nog, bij meerderheid althans, hebben ingestemd met een plan om in Pasgeld wat sociale woningbouw toe te voegen en waarbij de wethouder uitlegde dat alle andere woningen, de betaalbare woningen, pondspondsgewijs wat duurder worden. En dan zeg ik: daar ga je dus met je mooie beleid om mensen in Rijswijk een kans te geven een huis te kopen. Dan gaat het gewoon de bietenbrug op. En ik zou graag een reactie daarop willen hebben, want dan blijf ik de vraag stellen: waar doen we het anders voor? En dan kijk ik ook naar andere fracties, niet alleen maar naar Wij. Maar wat vinden we daar dan van? Waarom doen we dit dan, dit bouwen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Enk. Ik zie mevrouw Kames, Rijswijks Belang.

Mevrouw Kames: Dank u wel, voorzitter. Wethouder, bedankt voor de beantwoording die bijna een half uur duurde. Maar waarin u ons niet heeft kunnen geruststellen, betreffende onze zorgen. En ook de zorgen van de andere partijen. Zoals de infrastructuur, het wonen en werken, gaat dat wel allemaal samen? De betaalbaarheid van de woningen, wat net al de heer Van Enk het over had. En dan ook nog de voorzieningen en het parkeren. Dus er is bij ons nog heel veel vragen. En dat het voor ons nog wel eventjes wordt of wij wel of niet gaan akkoord gaan.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Kames. Dan geef ik graag het woord aan mevrouw Harmsen van de ChristenUnie.

Mevrouw Harmsen: Dank u wel, voorzitter. Ik heb nog twee vragen die opkomen uit de eerste beantwoording. U zei dat het laden en lossen, daar moeten we nog rekening mee gaan houden. Dat is dus wel mogelijk als wij dus daarvoor een speciale vergunning of zoiets voor regelen? Mocht een gezondheidscentrum bijvoorbeeld van plan zijn zich te gaan vestigen in die plint en daarvoor bepaalde ruimte nodig heeft, dan zal de gemeenteraad aan zet zijn om daar mogelijkheden voor te scheppen? Dat is de eerste vraag. De tweede vraag gaat eigenlijk over hetzelfde wat de heer Van Dam zei over de financiering van het groene ommetje. Dat is geregeld in Pasgeld met een aparte motie. Ik vraag me af of we dat ook niet bij Harbourparks op die manier zouden moeten doen, om het echt vast te stellen? Want er is wel geld, leges zullen opbrengsten geven. Maar dan kunnen we ook zeggen: dat moet naar de algemene reserve. Wat houdt ons tegen om dat te doen? Het is ook een beetje de vraag aan de raad van moeten we dat ook niet even apart vastleggen in een motie dat het groene ommetje of zoiets wel gefinancierd gaat worden met de opbrengst. Het is een vraagteken. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Harmsen. Ik zie dat, mijnheer Van Enk u wilt reageren? Op wie? Op mevrouw Harmsen?

De heer Van Enk: Ik wil onnodige vragen voorkomen. Het is contractueel vastgelegd dat elke bouwer bijdraagt aan dat groen. Dat moet de gemeente daar ook aan besteden.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Enk. Dan kijk ik naar mevrouw Van Maarseveen van GroenLinks. U wilt ook het woord voeren?

Mevrouw Van Maarseveen: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik wilde eigenlijk in reactie op een aantal andere partijen, met name Wij. en het CDA, want het lijkt nu net alsof het één grote gigantische puinzooi gaat worden in het Havenkwartier. En over die beeldvorming wil ik eigenlijk wel graag iets zeggen, want wij zijn eigenlijk wel blij met de plannen die er nu liggen. Wij zien dat het college alle beschikbare middelen inzet om er een leefbare, groene wijk van te maken. En het is een verstaend gebied, dus alles wat er gebeurt, daar wordt het alleen maar beter van. Wat we eigenlijk nu horen is

een rij excuses om nee te kunnen zeggen. Wij vroegen ons af: hoe zouden de andere partijen het aanpakken als ze het voor het zeggen zouden hebben?

De voorzitter: Ik zie dat u, mijnheer van Dam, u wilt interrumperen.

De heer Van Dam: Ja, dat staat toch in schril contrast met uw eerste termijn waar ik nog van zei dat het hartstikke leuk was. Toch jammer. Nee, wij maken niet duizend excuses om nee te stemmen. Wij stellen hier heel duidelijk de vraag: moet je dit willen voor Rijswijk? En u, om even uw eigen eerste termijn aan te halen dat u zegt heel veel over het groeninvulling en over de leefbaarheid en over alle dieren die daar dan nog wel of niet mogen leven, waar ik het in principe helemaal mee eens ben. Alleen mijn punt, mijn hele punt was dat we dat dus niet borgen. We weten nu zeker, als we hiervoor stemmen dat we die driehonderd zoveel woningen gaan plaatsen maar we weten helemaal niks zeker over bijvoorbeeld uw groenambities. En dat gaat niet alleen over groen, dat gaat ook over mobiliteit en dat gaat ook over de faciliteiten. Dus mijn vraag is: u bent de partij voor groen en u bent de partij voor een leefbare omgeving voor Rijswijk, dat stond ook in uw verkiezingsprogramma. Hoe kunt u dan instemmen met een plan waar dat allemaal niet geborgd is en alleen geborgd is dat we gaan bouwen.

De voorzitter: Mevrouw Van Maarseveen.

Mevrouw Van Maarseveen: Dank u wel, voorzitter. Heel fijn dat de heer Van Dam ons nog even herinnert aan ons verkiezingsprogramma en het groen wat in onze naam staat. Waar het in principe om gaat, is op dit moment, het is een verstedelijk gebied waar eigenlijk bijna geen groen te ontdekken is en wat, als het goed is wat u ook zegt, door deze ontwikkelingen groener en beter gaat worden. En we hebben zojuist van de wethouder gehoord dat er een aantal manieren zijn om ervoor te zorgen dat het groen wel geborgd gaat worden en daar gaat het ons uiteindelijk om. Waar we ons tegen verweren is het feit dat zoals u het brengt lijkt het net alsof het een gigantische zooi gaat worden en daar willen we graag iets over zeggen.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Maarseveen. Ik zie nu meerdere handen, maar mevrouw Woudstra wil ook een interruptie plegen. Dus ik wil nu gelegenheid geven, nadat mevrouw Van Maarseveen heeft gereageerd op de heer Van Dam, nu het woord aan mevrouw Woudstra. Want dat is wel de volgorde van hoe het moet voorlopen. Mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra: De heer Van Dam houdt aan dat er nu niks gebeurt en niks zeker is. We hebben van alles vastgesteld in visies, in contracten, in het geld dat gaat komen, in hoe groen het moet worden, in de moties, in gezamenlijk ingediende moties en amendementen. Het college weet heel goed wat ze daar aan het doen is. Er wordt zeker naar biodiversiteit gekeken. Ik bestrijd wat u zegt over dat, dat allemaal niet zeker is en dat, dat één grote onzekerheid is. Ik wil u ook oproepen, alles wat eraan gedaan is en alles wat het college daaraan doet, niet zomaar bij het grofvuil te zetten alsof we hier niks aan doen zijn.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Woudstra. Ik heb geen vraag gehoord, maar wel een oproep, een opmerking. Ik geef het woord nu aan de heer Van Enk. Die was eerder dan mevrouw Kames. Mijnheer Van Enk.

De heer Van Enk: Ja, voorzitter. Ik vind het prima en fijn dat mevrouw Van Maarseveen reageert op mijn impliciete vraag: waarom hoor ik andere fracties niet? Zij heeft in haar vorige raadsvergadering nog in een interruptie naar ons toegezegd: fijn dat het CDA zich ook bekommert om de betaalbaarheid van woningen. En daar heb ik het vanavond over gehad. Dat hadden we in het forum nog niet gehoord. Maar als ik dus vertel dat die woningen tot vijf ton volgend jaar mogen gaan

kosten, ongeveer. Dan vraag ik u nu terug: vindt u dat betaalbaar? En vindt u dan het hele project de moeite waard om zulke dure woningen met zo weinig oppervlak te bouwen? En als u dat niet vindt, waarom gaat u dan niet mee met mijn vraag aan de wethouder: kunnen we dat bedrag nog naar beneden brengen? Net als die woningen om de hoek. Dat vereisen, waar doen we het anders voor?

De voorzitter: Mevrouw Van Maarseveen.

Mevrouw Van Maarseveen: Dank u wel voorzitter. Als u goed geluisterd had, dan had u gehoord dat de wethouder daarop heeft gereageerd in zijn eerste termijn over de betaalbaarheid van de woningen. Voor ons is het ook belangrijk dat de woningen betaalbaar zijn. Het is niet gezegd dat de woningen meegaan naar de NHG-grens. Dat is een suggestie van u, maar dat wil niet zeggen dat het ook inderdaad zo gaat gebeuren.

De heer Van Enk: Maar voorzitter, wat bedoelt mevrouw Van Maarseveen nou? We hebben allemaal geluisterd naar het antwoord van de wethouder, maar het antwoord blijft dus dat die woningen tot vijf ton kunnen kosten.

De voorzitter: Als laatste mevrouw Van Maarseveen op dit onderwerp in het debat, want anders gaat het heel erg lang duren met heel veel interrupties over eigenlijk hetzelfde onderdeel.

Mevrouw Van Maarseveen: Dank u wel, voorzitter. Mijn vraag stel ik dan aan u terug: wat wilt u dan precies?

De voorzitter: Mijnheer van Enk, wat wilt u precies?

De heer Van Enk: Ik heb aan de wethouder gevraagd: kunt u het contract nog laten aanpassen en die grens naar beneden brengen? En als dat nu niet meer kan, want dat zou vanavond eigenlijk het beslissende moment zijn, wij stemmen daar impliciet mee in, kunt u dan garanderen dat u bij de volgende plannen die grens van koopwoningen omlaag brengt tot, zeg maar, drie ton, wat mij betreft of tweeënehalve ton. Dat heb ik gevraagd en ik heb daar geen positief antwoord op gehoord. En ik zou graag willen dat u zich bij die vraag aansluit.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Enk. Dan geef ik graag...Mevrouw Kames was ook volgens mij eerder dan de heer Van Dam als ik het goed heb gezien. Mevrouw Kames, u heeft ook een vraag. Aan wie heeft u die vraag, een reactie op? Mevrouw Van Maarseveen.

Mevrouw Kames: Ik heb een vraag aan mevrouw Van Maarseveen. Ik hoor mevrouw Van Maarseveen zeggen, dank u wel voorzitter, van groen en dergelijke. Maar ik wil u er wel aan herinneren, het wordt een woon-werkgebied. Dus dat is heel iets anders dan dat we daar nog een heel mooi park of wat dan ook kunnen maken. Want er moet wel gewerkt worden ook daar en er moet gereden worden. En daarom is het ook zo belangrijk, waar wij het ook steeds over hebben, hoe staat het met de infrastructuur? Hoe is het met het parkeren? Hoe gaat het straks als er herrie komt voor de bewoners in verband met de werknemers die daar bezig zijn? Dus ik wil u daar even aan herinneren.

De voorzitter: Mevrouw Van Maarseveen, wilt u daarop reageren?

Mevrouw Van Maarseveen: Voorzitter, dank u wel. Daar heeft mevrouw Kames helemaal gelijk in. Dus wat ik ook zei: het is een woon-werkgebied en wat er nu bij komt aan groen, daar wordt het alleen maar mooier van.

De voorzitter: Dank u wel. Als laatste de heer Van Dam.

De heer Van Dam: Ja, ik verbaas me toch redelijk. Want wij hebben het nu, u heeft het nu over een gebiedje van driehonderd, maar wat u zich niet realiseert is dat we straks zestien projecten gaan doen. En natuurlijk wordt elk project dat gebouwd wordt op een oude fabriek iets groener en iets beter. Maar als je naar het totaalplaatje kijkt dan liggen de maatregelen die hiervoor liggen die zijn niet concreet gemaakt. En daarop ageren wij en daarvoor zeggen we ook: we kunnen nog zo'n mooie visie hebben, tegen D66, maar in een visie kan je niet wonen. Ik zou ook, naast concrete woningbouw, zou ik ook concrete plannen willen hebben voor dat mobiliteitsprobleem.

De voorzitter: Mijnheer Van Dam, ik zie dat de heer Loof u wil interrumpen. Mijnheer Loof.

De heer Loof: Voorzitter, dank. Ik wil me daarbij meteen aansluiten bij waar mevrouw Van Maarseveen in eerste instantie begon, namelijk dat het negatieve beeld dat wordt geschetst niet klopt. En dat hoor ik nu ook weer in de reactie. Ik hoor bij Wij. ook wel vaker altijd maar het wegschuiven naar: we weten het niet, concrete dingen, dit dat, dat. Volgens mij let Wij. gewoon niet op bij andere vergaderingen waar dat soort dingen gewoon in worden vastgesteld. Of snapt hij het concept van een bestemmingsplan niet waarin alleen toestemming wordt gegeven om iets te mogen doen. Maar dat betekent niet dat in dat bestemmingsplan tot op de millimeter overal moet staan wat er ook meteen op dat moment gaat gebeuren.

De voorzitter: Mijnheer Van Dam.

De heer Van Dam: Het wordt op dit moment een beetje cirkel redeneren, want inderdaad wij geven tijdens een mobiliteitsvisie of een mobiliteitsprogramma geven wij aan van: waar zijn dan al die grote veranderingen die we nodig hebben? Daar wordt dan door dit college, maar ook door andere partijen verwezen naar de plannen die dan komen. Dus dan zeggen we: oké, prima dan wachten wij af voor de plannen, want we hebben wel voor die mobiliteitsstrategie gestemd en dan komt er integraal in zo'n plan komt dan bij het bestemmingsplan komt een plan voor die mobiliteit. En dan zijn we hier en dan vraag ik van: waar is dan het plan voor de mobiliteit? En dan staat er: nee, die hebben we nog niet, want dat komt later wel. En dan beticht u nu mij dat al die plannen prima zijn geregeld. Daarvan zeg ik: nee, dat zijn ze niet en ik wil dat graag nu een keer boven tafel hebben.

De voorzitter: Ik wil de tweede termijn gaan afronden. Het is een interessant debat geworden over allerlei aspecten, maar ik zie ook dat wij ook een wethouder hebben die ook nog kan reageren in tweede termijn op de gestelde vragen en het gevoerde debat. Wethouder Van de Laar, wilt u de openstaande vragen en de toezeggingen en dergelijke nog een keer daarop reageren? En zo kort en bondig mogelijk.

De heer Van de Laar: Dank u wel. PG&R, gemengd. Wanneer doen we dat? Op het moment dat een gebouw meerdere hoofdfuncties heeft, dus wonen en werken bijvoorbeeld in dit geval, dan geven we de bestemming gemengd aan. En dat geeft vanuit alleen dat woord inderdaad weinig aan hoe die twee zich tot elkaar verhouden, bewoners met bedrijven. In dit geval zal die combinatie binnen een gebouw prima zijn qua geluid, et cetera. Maar zoals we in het forum uitgebreid ook hebben besproken en toegelicht is in de stukken, hebben we wel echt maatwerk moeten treffen als het gaat bijvoorbeeld bij Harbourpark aan de Nijverheidsstraat wat voor ondernemers dat zijn. Ondernemers hebben overigens zelf aangegeven wat voor geluid ze produceren, wat voor activiteiten ze hebben en ook wat hun toekomstige wensen zijn ten aanzien van hun uitbreiding van hun activiteiten en hoe zich dat in de toekomst gaat ontwikkelen en op basis daarvan zijn dus die maatregelen genomen, zodat ondernemers die dat willen kunnen blijven en kunnen blijven ondernemen. Dat is niet voor alle ondernemers het geval gelukt geweest. We zijn nog één ondernemer daarover in gesprek, maar dat is de manier waarover we dat hebben gedaan. En over, even kijken, dan kom ik bij Wij. Rijswijk. Er is al veel gewisseld. Er zijn, ik denk even na, willekeurig gevolgd eigenlijk, maar ik hoorde een aantal

keren vanavond een vergelijking maken met RijswijkBuiten en Pasgeld en Pasgeld-Oost, maar iedere keer ging die vergelijking echt helemaal mank. En ik ga nu niet in over, want dan hebben we nog een veel langer debat, maar dit is echt een heel eigenstandig gebied. Dat maakt Rijswijk eigenlijk ook zo leuk, omdat we zulke verschillende ontwikkeling hebben. Stationsgebied, winkelcentrum, een uitleglocatie, et cetera. En dit is een voormalig industrieel gebied. Dat is per vierkante meter eigenlijk al bedacht ook. Dat is overdreven natuurlijk, per vierkante meter. Maar het is in hele grote lijn, toch zeer in detail bedacht wat daar moet komen en waar het groen moet komen. En qua natuurinclusiviteit en houden aan het groen zijn de ontwikkelaars gebonden aan de regels die we daarvoor hebben gesteld en hebben afgesproken. U ziet dat in de plannen die voorliggen. Dat is inderdaad veel werk lezen. Meer dan tweeduizend pagina's denk ik. Maar daar staan al die plannen in. Er wordt een aantal keer gezegd: er zijn geen plannen. Nou ja, als er tweeduizend pagina's, die plannen, waarvan akte, die zijn er wel. Maar er is ook gewoon heel simpel een maquette waar u precies kunt zien: waar komen de doorsteken, waar komt het groen. Dan kijk ik naar mevrouw Harmsen, is het nodig om een motie te doen om die financiering bijvoorbeeld te bewerkstelligen? Dat is voor het Havengebied niet nodig. Omdat we daar bij Pasgeld bijvoorbeeld, RijswijkBuiten, was de bosloper zoals het heette, voor een deel buiten de grondexploitatie en dus niet meegenomen. Maar in dit geval is dit gewoon onderdeel van het hele gebied en hebben wij ook op kengetallen berekend van wat gaat het kosten. En die inkomsten, dat zullen we wel gelijk moeten trekken, of de uitvoering, wil ik zeggen, dat zullen we wel ongeveer gelijk moeten houden met de inkomsten die we hebben. We kunnen natuurlijk heel veel voorfinancieren op het moment dat we een anterieure overeenkomst hebben gesloten, dan kunnen we de zaak in rekening brengen. Maar dat betekent niet dat we dan pas beginnen met plannen. Nee, die plannen die liggen nu voor. Die plannen zijn gebaseerd op het ontwikkelkader waar uw ambitie is. Maar niet alleen dat, maar ook echt heel concreet heeft aangegeven wat u met dat gebied wil. Daar heeft u zelf, velen van u ook nog gewoon over meegestemd. Dus die plannen zijn er. Het gaat nu echt volle focus op de uitvoering daarvan. En van daarvan zijn we, weten we, fase 2 moeten we nog doen. En de uitvoering daarvan, we moeten de inrichting gaan we doen. Het is een gebiedsontwikkeling, het is een periode van tien jaar die daarvoor staat. In jaar één weet je nog niet exact wat je in jaar acht mee bezig bent of waar je dan voor staat. Want je wil ook altijd nog kunnen reageren op de actualiteit. En dat zou je misschien inderdaad wel willen weten waar je over tien jaar staat, maar we weten in ieder geval ook wat we vandaag hebben. Vandaag zien we dat leegstand, zien we de leefbaarheid die onder druk is, zien we ondermijning en zien we ook, weten we ook en hebben we ook samen besloten wat we daar aan moeten doen. Verder wordt er, voorzitter, een beeld geschetst over dat er woningen verkocht worden van zesenvestig vierkante meter voor een half miljoen. Daar zien we van in de praktijk dat, dat niet gebeurt. Dat zien we bij het Harbourpark. In die zin, er zijn gebieden in Nederland waar dat misschien wel gebeurt, maar niet in Rijswijk. Dus het is de markt die voor een deel bepaalt. We hebben dat gemaximeerd, wat wij betaalbare koop vinden. En natuurlijk de huurwoningen, die vallen onder het puntensysteem. Dus in die zin is die betaalbaarheid gewaarborgd en zien we in de praktijk dat daar ook heel enthousiast op wordt gereageerd.

De voorzitter: Mijnheer Van Enk.

De heer Van Enk: We zijn het eens allemaal, denk ik, dat vijf ton, een half miljoen niet betaalbaar is voor de categorieën, de doelgroepen die we daar voor oog hadden. De vraag blijft dus waarom de wethouder dan die grens niet lager heeft gezet in zijn eisen aan de ontwikkelaar. En of hij dat wil toezeggen om dat de komende keren dan wel te doen. Want het blijft dan toch een kwestie van vertrouwen. In plaats van dat we die eis stellen, daar gaat het toch om?

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Enk. Mijnheer Van de Laar.

De heer Van de Laar: Voorzitter, we hebben ons gecommitteerd aan onder andere landelijke eisen die we met de WBI-subsidies hebben gekregen. Dat is de helft is betaalbaar. We volgen die definities ook die daarin staan. We zien dat ongelooflijk veel Rijswijkers blij zijn dat er woningen worden aangeboden voor tweetwintig, drie ton. En die lijn zou ik fantastisch vinden om dat voort te zetten. Contracten, ik ben geen voorstander van contractbreuk in deze. Zeker niet nu we zo goed op stoom zijn en zeker ook niet dat we in de praktijk zien dat er die betaalbaarheid daadwerkelijk wordt gerealiseerd. Vragen ten aanzien van de Woningwet, kijk ik naar de PvdA.

De heer Van Enk: Voorzitter.

De voorzitter: Ik wil wel, mijnheer Van Enk, een vraag dat u op een ander onderdeel dan stelt.

De heer Van Enk: Nee, het gaat om feitelijke juistheden en relevantie in de antwoorden en als de wethouder voor de tweede keer verwijst naar de landelijke subsidieregeling, dan is dat alleen maar de waarborg dat Rijswijk recht geeft op die subsidie.

De voorzitter: Maar wat is uw andere, aanvullende vraag?

De heer Van Enk: Dat, dat dus geen argument is om zelf na te denken en zelf je eigen maximum te stellen voor wat wij betaalbaar vinden.

De voorzitter: Wethouder Van de Laar.

De heer Van de Laar: Ik neem er kennis van. De vragen over de Woningwet. Ik denk dat we dat, naar de PvdA, ik kan daar zelf niks, omdat ik die beantwoording niet doe, ik kan daar niks over zeggen over de termijn waarop die worden beantwoord, maar u heeft duidelijk aangegeven waarom u die vragen beantwoord wil hebben en wethouder volkshuisvesting is hier ook aanwezig, die heeft ook gehoord met welk doel u en richting u dat debat in wilt gaan over de volkshuisvesting. U maakt tenslotte een opmerking over de sociale woningbouw. Ik kan er verder niks nieuws over zeggen dan wat ik al gezegd heb, maar ik ben het wel met u eens dat, dat wel interessant of mooi en belangrijk denk ik ook wel voor het gebied zou zijn, want we streven naar gemengde gebieden en we willen doorstroming bevorderen en daar zouden we hier wel een kans mee hebben. Hoe werkt dat, vroeg de heer Van Enk nog. Een ontwikkelaar die maakt een gebouw tegen bepaalde kosten en vaak is een ontwikkelaar die wil dat verkopen aan een grote verhuurder of een grote belegger, een institutionele belegger, een pensioenfonds die dat vervolgens exploiteert. Door kostenstijgingen, rentewijzigingen, verschillen in de portefeuilles van die beleggingsorganisaties is daar minder interesse voor gekomen. Dus ontwikkelaars zijn op zoek naar andere financiers. Zo heeft bijvoorbeeld Harbour House besloten om niet aan een verhuurder, aan een pensioenfonds de boel te verkopen, maar allemaal er koopwoningen van te maken voor individuele Rijswijkers. Heel positief vind ik dat. En we zien dat de huidige ontwikkelaars ook met corporaties dus aan het praten zijn van: heb je interesse om een deel te kopen? En dat is een moeilijkere business case, omdat een ontwikkelaar of een corporatie inderdaad minder hoog bedrag kan betalen. Maar die gesprekken die lopen wel nog steeds, dus dat is wel heel plezierig. D66 verwijst, een aantal opmerkingen gemaakt, genoteerd en verwijst ook naar de landelijke subsidies en het hoofdlijnakkoord, in ieder geval het onderhandelingsakkoord, is dat een miljard woningbouw geld genoemd en vijfhonderd miljoen jaarlijks voor mobiliteit. We weten de criteria daar nog niet achter. Ik was vandaag bij een bijeenkomst, een landelijke bijeenkomst van allemaal wethouders, om te praten over van: hoe kunnen we daar onze propositie eigenlijk naar voren brengen zodat we ook uit die ruif kunnen mee eten? Dus we doen ons uiterste best om daar ook met onze woningbouwontwikkelingen mee te doen. Dan kijk ik naar de ChristenUnie. Een paar keer hetzelfde vraag heb ik het gevoel gehad, maar een andere vraag zegt u. Ik probeer hem ook op een andere manier te beantwoorden. Als ik kijk naar andere gezondheidscentra of andere tandartsen

of andere dat soort zaken, apotheken, is er in de openbare ruimte geen aparte laad-en losplekken voor bezoekers. Maar het is gewoon parkeren in de openbare ruimte en dit zal ook hier het geval zijn. Het is zoals het in de plannen voorstaat gewoon gratis parkeren overdag op straat en ook op die plekken waar een ruimte in de plint is gecreëerd waar wie dan ook zich zou kunnen gaan vestigen. Dus hopelijk is dat een antwoord in een iets ander perspectief. Dan, voorzitter, dit is het laatste onderwerp. Ik ben aan het einde van mijn termijn gekomen. Ik zou toch willen afsluiten met één ding. Ik was vanochtend bij de opening op uitnodiging van ondernemer Kenneth. Die zag het ontwikkelkader dat in 2021 in de raad is vastgesteld. En een ondernemer die allerlei zaken heeft, maar ook dacht van: dit is een mooie plek. Waar heel veel mensen gaan wonen, waar ondernemers en waar eigenlijk weinig horeca zit tot geen. En die heeft de gemeente meteen benaderd van: wat zou ik hier kunnen doen? Ik wil graag een foodtruck openen. Is daar behoefte aan? Wilt u daar ruimte voor maken? En op de plek waar ooit die oude woonboot lag, in de haven, helemaal verloederd, half onder water, lelijke struiken die ernaast stonden, is helemaal opgeknapt door de gemeente, ruimte gemaakt voor die foodtruck en die is vanochtend geopend. 's Ochtends van acht tot acht 's avonds voor de bouwvakkers, voor de ondernemers, voor de inwoners die er zijn. En het mooie was, vanochtend, die waren er ook allemaal. En wat zeiden die? Die verwachten maar één ding van ons politici. Die weten dat er een ontwikkelkader is. Die weten dat wij plannen aan het maken zijn. Maar die willen maar één ding, namelijk dat wij doorgaan met de uitvoering van die plannen. Die zeggen: mooie woorden, die ontwikkelkaders en verwachtingen die gewekt zijn. We moeten echt naar de uitvoering en we kunnen niet wachten dat hier daadwerkelijk die gebouwen gemaakt gaan worden, die ruimtes er komen. En ik denk dat we die verantwoordelijkheid, boter bij de vis ook vanavond moeten nemen. We maken het mooier, we lossen de ondermijning op, we lossen de verloedering op, we lossen de woningnood op en we maken het groener, we maken het mooier, we maken een beter Rijswijk. Voorzitter, einde tweede termijn.

De voorzitter Dank u wel, wethouder Van de Laar, voor de gepassioneerde wijze van beantwoording. Ik constateer dat we aan de einde zijn gekomen van de beraadslagingen met betrekking tot agendapunten 15 en 16.

De heer Van Enk: Ik wil wel graag een derde termijn voorzitter.

De voorzitter: Heeft u een hele dringende vraag dan, mijnheer Van Enk?

De heer Van Enk: Nee, geen vraag. Een conclusie. U heeft mij weleens terecht geattendeerd op het feit dat ik dat niet allemaal in een stemverklaring moet zeggen.

De voorzitter: U wilt een derde termijn? Prima, ik open de derde termijn. Zijn er nog anderen die daar gebruik van willen maken? Mijnheer Loof.

De heer Loof: Ik zou eigenlijk een ordevoorstel willen doen om dat niet te doen. Want ik zie daar geen reden voor. We hebben hier bijna een uur over gepraat. Volgens mij heeft de Van Enk alles gezegd, anderhalf uur, alles heeft gezegd wat hij wil zeggen. Herhaling van andere vergaderingen. Ik zou willen voorstellen om dat niet te doen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loof. U doet een ordevoorstel om dat niet te doen. Ik zie dat u daarin gesteund wordt. Dus mijnheer Van Enk, ik nodig u toch uit om dan een stemverklaring te gaan doen bij agendapunt 15 of 16. Dat kunt u dan zelf bepalen. Ik stel voor dat u tot stemming overgaat over raadsvoorstel 15, vaststellen bestemmingsplan Harbourpark. Mijnheer Van Enk, wilt u hierbij een stemverklaring doen of bij de volgende?

De heer Van Enk: Ik zie dat ik al moet gaan stemmen.

De voorzitter: Het stemmen moet even stoppen.

De heer Van Enk: Voorzitter, ik had willen zeggen: er is door GroenLinks geopperd dat er een aantal partijen op zoek zijn naar argumenten of excuses om tegen te stemmen. Ik vind dat heel cynisch, want ik had vanavond heel graag voor willen stemmen. Dat was ik ook van plan. Ik had alleen de hoop dat de wethouder op een aantal punten in ieder geval een toezegging zou kunnen doen. Geen contractbreuk, maar dan in ieder geval de toezegging om het de volgende keer anders te doen. Wij hebben als CDA in de vorige raadsperiode mede aan de wieg gestaan van deze plannen, maar ik zie dat als het om het volkshuisvestelijk aspect gaat, we gewoon alles overlaten aan de ondernemer. En op deze manier gaan wij niet bouwen in Rijswijk. Vandaar dat wij tegen stemmen.

De voorzitter: Een stemverklaring is een korte toelichting op de wijze waarop u gaat stemmen. Dus graag als u zegt van: ik stem...Ik zou beginnen met: ik stem voor, om die en die reden of ik stem tegen. Dus ik wil een hele korte stemverklaring. Mijnheer Weterings van Rijswijks Belang.

De heer Weterings: Voorzitter, dank u wel. Op twee cruciale punten zullen wij tegenstemmen. Op de vraag van de vijftienghonderd woningen, hoe zit het met de infrastructuur, komen we met: we gaan kijken naar de fietsenstallingen. En op het gebied van de heer Van Dam van Wij., voorzitter, met de voorzieningen, dokters en tandartsen. Ja, we laten het aan de markt over. Het had in dit plan gewoon moeten staan. Dus we zullen absoluut tegen stemmen.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Van Dam.

De heer Van Dam: Ik zie in dit plan, wij zullen tegenstemmen, want ik zie in dit plan niet de voldoende plannen voor zowel de leefbaarheid als de bereikbaarheid als de basisvoorzieningen. Daarom zullen wij tegen stemmen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Dam. Zijn er nog andere raadsleden die een stemverklaring willen afleggen? Dat is dan niet het...Mevrouw Harmsen van de ChristenUnie.

Mevrouw Harmsen: Ik vond de beantwoording van de wethouder voldoende en ik zal voor stemmen.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Harmsen. Dan gaan we nu over, althans u gaat over, tot stemming. Het eerste raadsvoorstel bestemmingsplan Harbourpark. Met negentien stemmen voor en tien tegen is het raadsvoorstel aangenomen. Dan het raadsvoorstel bestemmingsplan Urbanparks. Wenst iemand van u een stemverklaring af te leggen? Dat is niet het geval. Dan kan de stemming worden geopend. Met negentien stemmen voor en tien tegen is het raadsvoorstel aangenomen. Ik stel voor dat we gaan schorsen en ik denk dat het goed is om dat voor tien minuten te doen. Om even wat energie en even te wandelen, even een sanitaire stop.

17. Motie Vreemd - Aandacht voor officiële feestdagen (RB)

De voorzitter: Dames en heren, ik wil u uitnodigen om weer terug op uw plaats te gaan zitten en dan gaan we de raadsvergadering vervolgen. Het is kwart voor elf. We zijn nu bij agendapunt 17. Ik heb een paar keer gebeld, maar hij is niet zo heel erg luid. Aan de orde zijn we nu bij agendapunt 17, motie aandacht voor gewortelde feestdagen. En omdat dit mijn portefeuille betreft, geef ik het woord aan de plaatsvervangend voorzitter van de raad, aan de heer Braam, voor het voorzitten bij dit agendapunt. Mijnheer Braam.

De plaatsvervangend voorzitter: Ik neem nu even de voorzittersrol waar van burgemeester Sahin. Zij is de portefeuillehouder als het gaat om het dossier officiële feestdagen. Allereerst wil ik het woord geven aan de indiener van de motie, de heer Weterings.

De heer Weterings: Dank u wel, plaatsvervangend voorzitter. Ik wil ook iedereen nog even bedanken voor de aandacht op dit laatste tijdstip. Motie vreemd aan de orde van de dag. Voorzitter, het gaat echt aan ons hart, dus vandaar ook deze motie, aandacht voor de officiële feestdagen. Het is ons opgevallen, niet alleen ons, maar ook aardig wat inwoners van Rijswijk, dat er voor een aantal officiële Nederlandse feestdagen geen aandacht meer is vanuit de gemeente. Met officiële feestdagen bedoelen wij de dagen die volgens de Rijksoverheid als officieel worden gezien. Dit jaar bijvoorbeeld geen bericht over Goede Vrijdag. Geen bericht over Hemelvaartsdag. En ook Pinksteren is de gemeente vergeten en dat betreuren wij. Een recent voorbeeld, voorzitter, was 9 mei, was het Hemelvaartsdag. Echt een officiële erkende feestdag ook bij de Rijksoverheid. Geen enkel bericht te bekennen op de communicatie kanalen van de gemeente Rijswijk. Om vervolgens een dag daarna, op 10 mei, op diezelfde kanalen, een IDAHOT dag aan te kondigen. Een dag tegen een aantal fobieën. Voorzitter, al reeds hebben wij een warme truiendag, een museumweek, een dag van de armoede, een nieuwe fietsdag, opschoondag, Earth Hour Day, dat is een oproep tot alle Rijswijkers om het licht een uurtje uit te doen, een dag tegen racisme en discriminatie, NLdoet, het week van het geld, een dag voor de ramadan, een dag voor de vrouwendag. Zo kan ik nog wel doorgaan over alle dagen die in het leven zijn geroepen, die eigenlijk onofficieel zijn en waarop dan de gemeente volop aandacht besteedt. Voorzitter, op een reactie op een persbericht over de IDAHOT dag gaven wij aan het te betreuren dat de gemeente officiële feestdagen, zoals Goede Vrijdag, Hemelvaart en Pinksteren, vergeet of geen aandacht aan besteedt. Uniek en zeer uitzonderlijk te noemen, kreeg onze reactie maar liefst duizend steunbetuigingen binnen enkele dagen. Duizend likes op een bericht is nog nooit voorgekomen. Voorzitter, het enige wat wij verzoeken aan het college is om officiële Nederlandse feestdagen, erkende feestdagen, weer aandacht te gaan geven op een educatieve manier. En met educatief bedoelen wij leerzaam, lerend, bedoeld om van te leren. Het voelt gewoon bij heel veel mensen niet goed om deze dagen te negeren. Dus vandaar de volgende motie: constaterende dat er niet of voldoende aandacht meer is voor gewortelde officiële Nederlandse feestdagen bij de gemeente Rijswijk. Gebleken is dat er onder andere geen aandacht meer was voor Goede Vrijdag, Hemelvaartsdag en Pinksteren. Verzoekt het college op een educatieve manier op haar communicatie kanalen aandacht te gaan besteden aan de gewortelde officiële Nederlandse feestdagen. Ik heb ze net allemaal opgenoemd, staat ook in de motie en gaat over tot de orde van de dag. Dank u wel.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel, mijnheer Weterings. Als het goed is, is de volgorde nu als volgt dat eerst de portefeuillehouder reageert op de motie en vervolgens het rijtje vanaf de heer Weterings en de sprekers die zich hebben aangemeld nog het woord mogen voeren. Dus ik geef als eerste het woord aan de portefeuillehouder, mevrouw Sahin.

Mevrouw Sahin: Dank u wel, voorzitter. Ik ben officieel niet de portefeuillehouder feestdagen, maar de portefeuillehouder communicatie. Vanuit die portefeuille communicatie reageer ik op de motie. Ik zal het heel kort houden. Wij besteden als gemeente heel veel aandacht aan onze Nederlandse feestdagen, al dan niet religieus, al dan niet een dag zoals de dag van Europa. Maar wat wij belangrijk vinden als gemeente is om neutraliteit uit te stralen en tegelijkertijd inclusief te zijn. Wij hebben gekeken naar de motie en al die dagen, met uitzondering alleen van Goede Vrijdag, Hemelvaartsdag en Pinksteren, hebben wij aan al die dagen volop aandacht besteedt en met zorg. Ook met de tekst, de wijze waarop we de Paaswens zouden moeten doen. Terwijl andere gemeenten, dat weet ik ook omdat ik ook andere gemeenten heb gevolgd, dat niet deden, hebben wij dat heel nauwkeurig en

zorgvuldig gedaan. Dus het college herkent zich niet in deze motie, in deze oproep, dat we daar onvoldoende aandacht aan besteden. Wel denk ik dat we ook rekening houden moeten, zeker met de demografie en de samenstelling van de inwoners van Rijswijk. En dat ik denk dat er wellicht een aantal dagen ontbreken, zoals de Holi en Diwali, het Chinese nieuwjaar en zo kan je ook altijd kijken van: wat voor samenstelling is mijn gemeente aan het worden, zeker met de groei en wat is er dan nodig om daaraan toe te voegen? Vanuit het college weet ik dat er heel bewust wordt nagekeken: welke portefeuille heb ik als bestuurder, welke dagen horen daarbij en hoe kan ik ook daarbij de inwoners, ondernemers en de maatschappelijke organisaties al naar gelang het onderwerp daar actief bij betrekken? Ik zou zeggen, ik begrijp het vanuit u. U heeft natuurlijk die mogelijkheid om deze motie in te dienen, maar deze motie is overbodig. Dat is mijn reactie op de indiener van deze motie, voorzitter.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel, mevrouw Sahin. Dan geef ik het woord weer eerst aan de heer Wetering als eerste reactie en vervolgens de volgorde van spreken heb ik hier, dus daar kom ik zo op terug.

De heer Weterings: Voorzitter, dank u wel. Ja, op zich een heel teleurstellend antwoord, want normaal is inderdaad. U geeft aan: op een aantal dagen heeft u inderdaad wel aandacht aan gegeven, dat heb ik ook zo benoemd. Maar op de dagen die gewoon bij de Rijksoverheid nogmaals als officieel zijn aangemerkt, die worden gewoon overgeslagen. En daarmee raakt u heel veel mensen, dat doet gewoon pijn. Dat dan daar vervolgens allerlei in het leven, door u in het geroepen dagen wel aandacht wordt besteedt. Zoals ik zei, die IDAHOT dag en al die warme truiendagen, ik heb het allemaal benoemd. Daarmee passeert u, passeert het college, een hele grote groep mensen die waarde hecht aan deze gewortelde feestdagen. En een oproep om gewoon, als u deze dagen er vervolgens weer bij gaat benoemen en daar ook een mooie educatief antwoord bij geeft waarom deze dagen in het leven zijn geroepen, waarom we vrij zijn, waarom het stadhuis gesloten is. Het is gewoon een win-win situatie voor ons allemaal toch. Als u deze drie dagen erbij zou benoemen, dan zijn we weer compleet. En wat u verder doet met die andere dagen, dat is voor ons dan een bijzaak. Maar die gewortelde feestdagen, officiële feestdagen, het is een kleine moeite voor een groot gebaar om deze weer op te nemen. Dus ik zou u toch vriendelijk willen verzoeken om deze motie eigenlijk te willen omarmen. En dat we weer met zijn allen gelukkig kunnen zijn en ons niet gepasseerd voelen. Dank u wel.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel, mijnheer Weterings. Ik geef nu het woord aan de heer Loof, van de VVD, de Rijswijkse VVD.

De heer Loof: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, ik kan het gaan hebben over dat er geen financiële dekking in de motie staat of dat de indiener in de andere motie deze avond schrijft dat ambtenaren wel wat beters te doen hebben, want het is, ik quote: tijd dat ook hard nodig is voor de grote ontwikkelingen en uitdagingen waarvoor onze gemeente staat. Einde quote. Dat de gemeente er niet is om inwoners op te voeden, een ietwat rare gedachte dat de overheid dat zou moeten doen. Maar dat ga ik niet doen. Wat we wel zullen doen is dat we deze motie, een van de meest populistische moties die ik in tijden heb meegemaakt, niet gaan steunen. Dank voorzitter.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loof. Ik geef het woord aan de heer Kruger van Beter voor Rijswijk.

De heer Kruger: Dank u wel voorzitter, plaatsvervangend voorzitter. De burgemeester heeft een uitleg gegeven en inderdaad, we kunnen er een paar achter plakken. Ik bedoel, we besteden overal aandacht aan. Denk maar aan het Dickens Festival, ieder jaar in december, waar heel veel aandacht aan besteed wordt. Echt een lokale aangelegenheid. Morgen met Eritrese Onafhankelijkheidsdag,

daar hebben we voldoende aandacht aan besteed. Om dat ook even te noemen en zo kunnen we nog even doorgaan. Vandaag is het wereld schildpaddendag, hebben we nog nagekeken. Daar hoeven we ons wat dat betreft geen aandacht aan te besteden, want die tref je nauwelijks aan in het wild. Maar wij vinden, wat u dus aangegeven hebt, de aandacht die we besteden, wat moet je in godsnaam op Hemelvaartsdag als gemeente gaan organiseren voor de Rijswijkers. Laat iedereen dat, mag dat zelf invullen. Dit doet me eigenlijk even denken aan die oude succesagenda's van zoveel jaar geleden. Ik zie de griffier al kijken. Die zal hem vast nog wel gehad hebben, zo'n agenda. Daar stonden inderdaad deze dagen genoemd. Alleen Koningsdag heette toen nog Koninginnedag. Nee, we hebben geen behoefte aan deze motie. In ieder geval kunnen we gewoon ons vinden in de verklaring van de burgemeester.

De heer Weterings: Voorzitter, een vraag aan de heer Kruger.

De plaatsvervangend voorzitter: Mijnheer Weterings, gaat uw gang.

De heer Weterings: Voorzitter, een vraag aan Beter voor Rijswijk. Wat is er mis met een berichtje op de gemeentesite om mensen een Goede Vrijdag te wensen, een fijne Hemelvaart of een fijne Pinksteren. Wat is daar het probleem van?

De plaatsvervangend voorzitter: Mijnheer Kruger.

De heer Kruger: Het is natuurlijk een leuke geste om iedereen een fijn Driekoningen toe te wensen en een Chinees Nieuwjaar en al dat soort zaken. Maar die mensen die het betreft, die zitten niet te wachten op een berichtje vanuit de gemeente. Ik bedoel, iedereen mag dat zelf invullen. Er zijn zoveel dagen, het Holifeest, het Suikerfeest, het mag allemaal. En ik denk dat er niet per definitie een rol is voor de gemeente om iedereen daar een prettige dag voor toe te wensen. Ik bedoel, er wordt al voldoende wat ons betreft gedaan. Dank u.

De heer Weterings: Voorzitter, nog een kleine interruptie op de heer Kruger.

De plaatsvervangend voorzitter: Mijnheer Weterings, u heeft het woord.

De heer Weterings: Kan de heer Kruger dan verklaren waarom er wel heel veel aandacht wordt besteed aan die IDAHOT dagen, aan de vlaggen voor bepaalde gemeenschappen, maar de Nederlandse culturele gewortelde dagen, die worden gewoon vergeten. Hoe staat Beter voor Rijswijk hier dan tegenover?

De heer Kruger: Het is iedereen zijn eigen verantwoordelijkheid om met wat voor soort vlaggen te gaan lopen. Ik bedoel, mensen lopen met Israëlitische vlaggen, mensen lopen met vlaggen van Hamas of Palestina. Dat is niet aan de gemeente om daar een richting in aan te geven. Dus wat dat betreft willen we daar zeker geen mening over geven. Dan raak je de mensen in hun eigen overtuiging. Ik denk niet dat, dat de bedoeling is.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel, mijnheer Kruger. Ik geef nu het woord aan mevrouw Harmsen van de ChristenUnie.

Mevrouw Harmsen: Dank u wel, voorzitter. Daar wil ik heel kort over zijn. In de eerste plaats, als raad houden wij toezicht op het algemeen beleid, ook het algemeen communicatiebeleid. Ik zie geen reden om het toezicht hierop te verscherpen. Ten tweede: het is een taak van de samenleving om aandacht te vragen voor deze feestdagen, met name de kerken en de kerkgangers, om aandacht te vragen voor Goede Vrijdag en Hemelvaart. U kunt de honderden, duizend likes noemen, maar er zitten duizenden mensen in de kerk op Hemelvaart. Goede Vrijdagavond. Dat is aan de kerken om

mensen daartoe op te roepen om daar aandacht aan te vragen en niet de gemeente. Nogmaals, ik ontraad deze motie. Ik heb ook geen tweede termijn nodig.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. Er komt geen tweede termijn bij dit soort moties vreemd. Er is dus één termijn. Ik geef het woord aan mevrouw Woudstra van D66.

Mevrouw Woudstra: Dank. Nu het wereld schildpaddendag is, er is een boekje, Schildpad op het Binnenhof, van Erwin Nypels, een van de oprichters van D66. Dus dan heeft u vanavond nog wat te lezen. Want als sociaalliberale partij staan wij voor een samenleving waar iedereen zoveel mogelijk zelf kan beslissen. Voor een overheid die werkt aan rechtvaardige samenleving. Daar past voor ons een scheiding tussen overheid en de eigen geloofsbeleving bij. Het zorgen voor aandacht voor mensen die in de verdrukking komen en voor wie het maatschappelijk lastig is, dat zien wij wel als taak van de overheid. Feestdagen zijn in de loop van de geschiedenis ontstaan. Op basis van maatschappelijke gebeurtenissen en discussies veranderen zij ook weer. Zo staan we als sociaalliberale partij achter de verandering van 5 mei naar een nationale feestdag. En meer keuzes voor mensen met verschillende geloofsovertuigingen in hun vrije dagen, maar wel op basis van de CAO en de maatschappelijke discussie, zoals net ook door anderen is aangehaald. Het besteden van aparte aandacht en communicatie over religieuze dagen is in onze ogen dus geen rol van de overheid. Het is goed om te horen dat de gemeente afwegingen maakt en in elk geval hier goed naar kijkt. Dank.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel mevrouw Woudstra. Dan geef ik nu het woord aan de heer Van 't Eind van de GroenLinks.

De heer Van 't Eind: Voorzitter, ik kan kort zijn. Ik sluit me aan bij de reactie van de VVD. Dank u wel.

De plaatsvervangend voorzitter: Dat is kort en krachtig. Mevrouw Van Nunen, Partij van de Arbeid.

Mevrouw Van Nunen: Voorzitter, ook kort. De PvdA ervaart helemaal geen disbalans in de aandacht voor de diverse feestdagen, dan wel die diverse groepen en sluit zich volledig aan bij het antwoord van de burgemeester, portefeuillehouder, die uitgaat van een inclusieve Rijswijkse samenleving en dat ook in haar communicatiekanalen tot uitdrukking brengt. Dank.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Nunen. Dan de heer Kaffa senior van de partij Wij.

De heer Kaffa: Dank u wel, mijnheer Braam. Ook bij mij gaan de jaren tellen op een gegeven moment. Wij zien de laatste jaren een groeiend aantal feest- en gedenkdagen erbij komen in Rijswijk. Dit is iets moois, op die manier krijgen we meer wederzijds begrip voor elkaar, overtuigingen en feesten. En met de toevoeging van de nieuwe feest- en gedenkdagen is het ook wel belangrijk om de waarde en betekenis van onze eigen nationale feestdagen niet uit het oog te verliezen. Deze hebben een speciale plaats in de geschiedenis verworven door de jaren heen en het blijft denk ik wel belangrijk om die te blijven eren en vieren. In eerste instantie is het, denken wij, een taak van het onderwijs om educatie te geven over de diverse feestdagen. En als gemeente is het belangrijk om bewust te blijven van de diversiteit in onze samenleving en aandacht te geven aan alle feestdagen die wij hebben. Wij zullen deze motie steunen.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel, mijnheer Kaffa. Ik geef het woord aan mevrouw Sahin als laatste reactie op de inbreng. Oh, u had zich niet gemeld als voor het woord, maar uiteraard, mijnheer Van Enk. U heeft alle ruimte om u...

De heer Van Enk: Ja, ik denk dat ik vanuit CDA niet helemaal mijn mond kan houden, voorzitter. Ik had de motie waarschijnlijk verkeerd opgevat, want ik dacht dat de heer Weterings of leden van de fractie Rijswijks Belang zich in de kerkgang belemmerd voelden, doordat we in onze agenda niet rekening hielden met de feestdagen. Terwijl ik van de week nog heb meegemaakt dat we niet op maandag het presidium hadden, maar op dinsdag. En laat ik nou denken dat, dat was vanwege Tweede Pinksterdag. Dus wat dat betreft zeg ik: houden zo. Voor het overige denk ik dat de gemeente volstrekt neutraal moet zijn als het gaat om religieuze feestdagen. Met uitzondering wat de portefeuillehouder feestdagen net zei. Als het een integrerend sociaal aspect heeft, zoals dit jaar waar Pasen en Ramadan zo'n beetje bijna samen vielen en gezamenlijk werden gevierd in de maatschappij dat, dat een mooi evenement is om integriteit en sociale samenhang te bevorderen. Maar overigens zou ik ook vanuit CDA ervoor pleiten om ons als gemeente niet te gaan bemoeien met uitleg wat überhaupt Pinksteren of Goede Vrijdag betekent.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Enk. Ik kijk nog heel even schuin naar de overkant, PG&R, nog interesse om iets over het Suikerfeest te noemen?

De heer El Majjaoui: Ik dacht dat u mij zal ontzien. Maar ik sluit me geheel aan de woorden van onze burgemeester. Dank.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. Dan mevrouw Sahin, u heeft het laatste woord.

Mevrouw Sahin: Dank u wel, voorzitter. Ik heb geen vragen gehoord, dus ik hou het hierbij.

De plaatsvervangend voorzitter: Dan kijk ik nog heel even naar degene die de motie heeft ingediend. Wilt u de motie in stemming brengen of neemt u hem terug? Ik heb het vermoeden...

De heer Weterings: Voorzitter, ik wil zeer zeker, voor al die honderden mensen die hier wel achter staan in Rijswijk, zeer zeker de motie indienen. Dank u wel. Dadelijk ook nog een stemverklaring.

De plaatsvervangend voorzitter: Dan gaan we uw screenshot verzorgen. Ik zou zeggen in ieder geval de stemming kan beginnen.

De heer Weterings: Stemverklaring?

De voorzitter: Is er nog iemand die een stemverklaring wil geven? Ik kijk even om me heen.

De heer Weterings: Voorzitter, een stemverklaring op de eigen motie. Het is gewoon ontzettend jammer dat we doorslaan in het inclusiviteit van de feesten en dat de normale feesten die we hebben worden gewoon vergeten. Dat moet gewoon niet kunnen in de gemeente. Dus van harte dien ik deze motie in.

De plaatsvervangend voorzitter: Zijn er nog andere... Ik zie mevrouw Woudstra, D66.

Mevrouw Woudstra: Ik vind het jammer dat we een motie indienen die mensen zo tegen elkaar uitspelen. Dat is ook waarom we de motie niet zullen ondersteunen. Er is een scheiding tussen kerk en staat, en dat houden we graag zo.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. Oh...binnen.

Mevrouw Koegler Böhm: Ik mag gewoon een eigen stemverklaring van de baas

De plaatsvervangend voorzitter: Spannend, ik ben erg nieuwsgierig. U heeft het woord.

Mevrouw Koegler Böhm: Als wij een inclusieve gemeenschap willen zijn, of gemeente, dan denk ik dat het goed is dat we niet alleen aandacht geven aan de bijzonderheden, maar dat we ook de dingen die normaal zijn, dat we die ook bijzonder maken. Volgens mij is dat inclusiviteit.

De plaatsvervangend voorzitter: Dus u gaat voor of tegen stemmen?

Mevrouw Koegler Böhm: Ja, ik ga uiteraard voor stemmen.

De plaatsvervangend voorzitter: Dat is dan duidelijk. Ik kijk nog even om me heen. Ik geloof dat iedereen inmiddels stemverklaring heeft gegeven. Mijnheer Loof van de VVD.

De heer Loof: Voorzitter, wij zullen tegen deze motie stemmen, omdat zeker met de verklaringen van de fractie daarbij deze motie is doordrenkt met haat voor hetgeen wat de fractie als anders ziet. En om die reden zullen wij tegen stemmen.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel, dat is een pittige verklaring. Ik denk dat het nu wel verstandig is om...

Mevrouw Koegler Böhm: Voorzitter, ik wil graag een punt van orde maken. Volgens mij hebben we met elkaar een gedragscode afgesproken waarin het woordje haat naar elkaar toe gewoon echt niet oké is, mijnheer Loof.

De plaatsvervangend voorzitter: Ik denk dat dit een zaak is voor presidium om dat te bespreken. Er is alleen nog een stemverklaring mogelijk. Ja, mevrouw Kames.

Mevrouw Kames: Dank u wel, voorzitter. Ik wil een stemverklaring geven. Deze motie is alleen gemaakt om ook voor onze eigen officiële dagen aandacht te vragen en een kleine communicatie van een prettige Pinksteren of prettige Hemelvaart. Wat is daar mis mee? Sorry, dat ik dat heel anders zie dan jullie. En ik vind het ook eigenlijk betreurenswaardig dat er nu meer gesproken wordt dat, dat haat oplevert, terwijl wij juist het goed bedoelden.

De plaatsvervangend voorzitter: Het is geen echte stemverklaring, maar ik neem aan dus dat u voor stemt. Nu gaan we echt over op stemmen. Er is genoeg gediscussieerd zo. En als het gaat om het punt van orde, dan lijkt mij dat in ieder geval verstandig om dat in presidium aan te kaarten. Dank u wel. Met eenentwintig stemmen tegen en acht voor is de motie verworpen. Ik geef het woord terug aan mevrouw Sahin als voorzitter voor het restdeel van de vergadering.

18. Motie Vreemd - Stop uitwerking startnotitie spreidingswet (RB en Wij. Rijswijk)

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Braam, voor het overnemen van het voorzitterschap bij het vorige agendapunt. Dan stel ik voor dat wij doorgaan naar agendapunt 18 en dat gaat over de motie vreemd aan de orde van de dag Stop uitwerking startnotitie spreidingswet. Deze motie is ingediend door de fracties Rijswijks Belang en Wij. Rijswijk. Daarvoor geef ik als eerste het woord aan de indiener. De eerste indiener, de heer Weterings van Rijswijks Belang.

De heer Weterings: Zou ik mevrouw Irene Jansen-Dirkx het woord mogen geven als mede-indiener? Oh, de heer Van Dam, sorry. Mijnheer Van Dam, gaat uw gang. Als u dat goed vindt.

De voorzitter: Dat mag uiteraard. Mijnheer Van Dam, wilt u de motie toelichten?

De heer Van Dam: Ik heb een bijdrage geschreven. Ik zal er niet heel veel tijd aan besteden, want we hebben deze discussie de afgelopen maanden al een paar keer gevoerd. Voorzitter, vorige week hebben wij het coalitieakkoord gepresenteerd zien worden in Den Haag. En in dat coalitieakkoord

valt te lezen dat de spreidingswet wordt teruggetrokken. Of althans de ambitie daarvoor. Ook komt er een nieuwe Crisiswet en met de eigen woorden van deze nieuwe coalitie voeren ze straks het strengste asielbeleid ooit. Met dit in het vooruitzicht lijkt het ons daarom ook niet heel efficiënt om de vele capaciteit die ervoor nodig is om de voorbereiding van het bod van Rijswijk te gaan doen, om die nu te blijven inzetten. De wethouder gaf de vorige keren ook aan dat het voorbereiden van zo'n wet heel veel tijd kost, ambtelijke capaciteit. En tegelijkertijd zien we dat juist die capaciteit hard nodig is als we naar het aantal ontwikkelingen in Rijswijk kijken omtrent het woondossier, hebben we vanavond ook een paar keer over gehad, maar ook jeugdzorg, projecten bij onze sportverenigingen, maar ook bijvoorbeeld voor Don Bosco waar ze nog steeds een locatie aan het zoeken zijn. En bijna gevonden gelukkig. Ik denk dan laten we ook efficiënt omgaan met de tijd van onze ambtenaren en laten we al die uren niet voor niets inzetten. En we snappen dat zo'n coalitieakkoord niet betekent dat de wet officieel is teruggetrokken. We houden onszelf geen bord voor de ogen, maar ik denk dat we wel realistisch moeten zijn en moeten kijken naar de toekomst. En daarom lijkt het ons goed om de voorbereidingen op het bod van Rijswijk in ieder geval on hold te zetten. En daarbij wil ik het laten.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Dam. Dan ga ik naar de heer Van 't Eind van GroenLinks. U wilt ook het woord voeren?

De heer Van 't Eind: Ja, voorzitter, ik kan kort zijn. Voorzitter, de spreidingswet is nog niet ingetrokken. We moeten ook nog maar zien hoe dat gaat lopen. Er is een VVD-Eerste Kamerfractie die voor de spreidingswet heeft gestemd. Diezelfde Eerste Kamerfractie zit er nog steeds. Voorlopig is die spreidingswet er nog. Een wet hoor je uit te voeren. Daar hebben we net vier weken geleden een besluit over genomen en op deze manier een democratisch besluit terugdraaien dat...Ja, voorzitter, dat...Met een motie nota bene, wat ons betreft, wij zijn tegen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Braam van Beter voor Rijswijk.

De heer Braam: Voorzitter, dank u wel. Allereerst als het gaat om de inhoud van de tekst. Het zal aan de ene kant niet verbazen dat het ons wel aanspreekt. Want we zitten natuurlijk niet te wachten op een nieuwe stroom asielzoekers hier in Rijswijk. Alleen we zitten wel met een democratisch genomen besluit van vorige maand. Van 23 april 2024. En nou ben ik niet helemaal thuis, 100 procent thuis in de Gemeentewet. Maar als een besluit wat net genomen is ingetrokken moet worden, en daar is dan in feite met deze motie sprake van, dan is er eigenlijk maar één persoon die dat kan doen. Dat is de voorzitter, de burgemeester die dat kan doen, die dat feitelijk zou mogen doen. Wij als raad hebben hier niet de hand in. Wanneer hebben we er wel weer de hand in? Dat is in september, op het moment als de uitwerking hier aan de orde wordt gesteld. Of wanneer het Rijk, en ik kan me niet voorstellen dat ze dat in drie maanden doen, maar wie weet. Dat in ieder geval de nieuwe regering die er komt, binnen die drie maanden met een ander voorstel komt hoe we het probleem gaan oplossen. Via een Crisiswet, een algemene maatregel van bestuur of whatever er wordt uitgevonden. Maar ik ben toch even nieuwsgierig hoe deze motie, hoe daar door het college, er zijn denk ik twee woordvoerders, de heer Van Malsen en mevrouw Sahin, hoe zij dit vertalen. Ik kan me zo voorstellen dat dit tegen de Gemeentewet indruist en dat we hier wel een probleem creëren als we als raad op een gegeven moment in meerderheid deze motie aannemen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Braam. Dan geef ik graag het woord aan de heer Loof van de Rijswijkse VVD.

De heer Loof: Voorzitter, dank voor het woord. Ik sluit me aan wat betreft het punt dat er in de vorige vergadering een democratisch besluit is genomen en dat het niet passend is om dat nu te

willen terugdraaien. Er is ook geen reden voor. De wet is op dit moment gewoon nog de geldende wet en die hebben we uit te voeren. Bij deze wil ik het ook laten, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loof. Dan geef ik het woord aan mevrouw Harmsen van de ChristenUnie.

Mevrouw Harmsen: Dank u wel voorzitter. Ik sluit me graag aan woord voor woord bij de woorden van de heer Loof en de heer Van 't Eind.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de heer Van Enk van de CDA. Oh, mevrouw Van Schie.

Mevrouw Van Schie: Ik ben er ook nog.

De voorzitter: Ik ben blij dat u er bent, mevrouw Van Schie.

Mevrouw Van Schie: We hebben een vraagje aan de wethouder als hij zo meteen gaat reageren op deze motie. De vraag is: heeft u het aanbod al bij de provincie heeft aangeleverd? Zo nee, gaat u dat ook niet doen als deze motie wordt aangenomen? Als u dat wel al heeft gedaan, gaat u dat aanbod dan nu intrekken als deze motie wordt aangenomen? We hebben ook een vraag aan de indieners: wat zal nou het effect zijn van deze motie, denkt u?

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Schie. Dan geef ik het woord aan mevrouw Van Nunen van de Partij van de Arbeid.

Mevrouw Van Nunen: Voorzitter, er is al veel gezegd, onder andere ook door de heer Van 't Eind, de heer Braam en de heer Loof. Ik vind het eigenlijk ook wel kwalijk dat de indiener, dieners, ik heb alleen natuurlijk de heer Van Dam gehoord, dat hij verschillende dossiers aan elkaar gaat knopen. Er worden allerlei andere, ook best wel in deze raad sympathieke dossiers zoals Don Bosco, gekoppeld nu aan een meerderheidsbesluit rondom de startnotitie en het voorbereiden, voorbereidend werk naar een besluit dat we in september gaan nemen. En dat vind ik kwalijk. Ik ben ook heel erg benieuwd hoe mijn collega's daar tegenaan kijken. En ik heb daarnaast een vraag aan de wethouder: hoe is de sfeer op dit moment aan de onderhandelingstafel en welke voortgang boekt u in de regio met andere collega wethouders? Daar heb ik ook graag een antwoord op. Dank.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Nunen. Mevrouw Koegler van Rijswijks Belang.

Mevrouw Koegler Böhm: Dank u wel voorzitter. Ik zal niet de hele discussie van een maand geleden opnieuw overdoen, maar wat aanleiding voor deze motie is geweest, is dat er eigenlijk in het hoofdlijnenakkoord staat dat er anders gedacht wordt over de spreidingswet. Toen we hier een maand geleden met elkaar de discussie, of het debat hebben gevoerd, hebben een aantal partijen in de raad aangegeven dat het feit dat de spreidingswet was aangenomen voor hun de afweging was om alsnog mee te gaan in het voorleggen van een voorstel in september. En nu daar in de Eerste en Tweede Kamer ander inzicht is, er is voortschrijdend inzicht, het is er nog niet doorheen, maar er is wel een andere mindset, is het heel logisch en ook realistisch om te denken dat het er straks anders uit komt te zien. En waarom zou je dan nu een plan uitwerken, daar capaciteit op inzetten, terwijl in september dat er anders uitziet? Wij roepen niet op om ons besluit geheel terug te trekken. Wij roepen op om het heel even on hold te zetten en in september op dit moment geen voorstel te doen aan de provincie. En het CDA vraagt: wat is daar dan het effect van? Nou ja, dat wij geen voorstel indienen. Het Westland gaat dat ook doen en dan maar eens afwachten wat er dan gaat gebeuren. Wat ons betreft was dit een mooie aanleiding, het nieuwe hoofdlijnenakkoord. Ik zou toch zeggen dat is het hoogtepunt van onze Nederlandse democratie. De Tweede Kamer en de Eerste Kamer die

beslissen dat soort dingen landelijk en wij moeten dan in Rijswijk ons toch weer anders gaan gedragen, terwijl de Rijswijkse VVD toch vorige maand zei: het landsbestuur beslist dat. Maar uw zelfde landsbestuur denkt er nu vier weken later heel anders over. Dan is het toch niet zo raar gedacht van onze partij om te denken: laten we dit voortschrijdend inzicht nog eens met elkaar in deze motie vatten. Wij zouden het graag on hold zetten.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koegler. Mevrouw Woudstra van D66.

Mevrouw Woudstra: Ja, D66 Rijswijk, dank u wel. Als we er allemaal op gaan staan, dan houden we die er nog even bij. Ik sluit me graag aan bij de woorden van de VVD. Op dit moment is de wet van kracht en bestuurlijk is het dus verantwoord dat eerst te doen. Een hoofdlijnenakkoord is nog geen ministerie, een kabinet is nog niet beëdigd, is nog geen wet. En tot die tijd heeft onze gemeente zich aan de geldende wetgeving te houden. Ik wil danken voor de uitleg, want dat geeft ons meer zicht op hoe de motie bedoeld is. Wij vertrouwen de wethouder erop dat hij met de regio in gesprek blijft, met de nieuwe regering ook in gesprek blijft. En dan kijkt wat goed is, zodat we inderdaad niet per se extra energie of verspilde energie hebben.

De voorzitter: Ik zie dat mevrouw Koegler u wil interrumperen. Mevrouw Koegler.

Mevrouw Koegler Böhm: Dank u wel. Ik wil graag wat vragen, want u heeft het over geldende wetgeving. Stel je nou voor dat het over drie, vier maanden zo is dat het wel door de Eerste en Tweede Kamer besloten wordt en dat de spreidingswet wel teruggetrokken wordt. Hoe zit u er dan in?

De voorzitter: Mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra: Net als de vorige keer toen de wet was aangenomen en de gemeente hem dan uitvoert, wat in dit geval tussen de gemeente en het Rijk de afspraak is, is het dan aan de gemeente om het dan te doen. Maar dat besluit moet wel eerst worden genomen. En dat duurt vaak vrij lang. Tot die tijd heb je het uit te voeren.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Woudstra, voor het beantwoorden van de vraag. De heer Van 't Eind wil ook een interruptie plegen.

De heer Van 't Eind: Ja, toch even een vraag aan mevrouw Koegler. Ik zei net al de onzekerheid over wat de VVD-fractie überhaupt in de Eerste Kamer gaat doen, die net voor gestemd heeft. Dus ik vroeg me af of mevrouw Koegler een glazen bol heeft?

De voorzitter: Mevrouw Koegler, heeft u een glazen bol?

Mevrouw Koegler Böhm: Ja, ik heb thuis toevallig een glazen bol op mijn dressoir staan. Kom gerust een keer kijken voor een bakje koffie. En dit is hoe ik naar het nieuwe inzicht van het hoofdlijnenakkoord kijk. Ik snap dat u daar vanuit uw gedachtegoed anders naar kijkt. Ik hoop dat u ook begrijpt dat ik vanuit ons gedachtegoed daar ook anders naar kijk en onze achterban ook. En vandaar het indienen van de motie. We hebben wel verschil van inzicht, dat is duidelijk. Maar kom gerust een keer een kopje koffie drinken.

De voorzitter: Mijnheer Van 't Eind, u wilt nog een interruptie?

De heer Van 't Eind: Toch nog een korte reactie als u mij dat toestaat wethouder, sorry, voorzitter. Het is laat. Nou ja, verschil van inzicht. We hebben een verschil van inzicht over asielopvang, maar daar hebben we het nu niet over. Het gaat hier over hoe kijken we tegen de rechtsstaat aan. En we hebben gewoon een aangenomen wet die er nu ligt, die nog niet ingetrokken is. Ik hoop toch dat we

het wel eens kunnen zijn en niet van verschil van meningen over hoe wij met wetten omgaan in dit land en hoe wij met de rechtsstaat omgaan. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van 't Eind. Even kijken, dan heb ik iedereen gehad denk ik. Geef ik graag voor een eerste reactie het woord aan wethouder van Malsen.

De heer Van Malsen: Voorzitter, dank u wel. Ik begreep net van de fractie van Wij. Rijswijk dat zij heel erg houden van efficiënt met tijd omgaan, dus ik zal ook pogen om dat te doen. Het scheelt dat een aantal fracties het gras voor mijn voeten hebben weggemaaid, want wat de heer Van 't Eind zei over de wet en de geldigheid daarvan, dat klopt helemaal. De wet ligt er nog steeds, de wet is van kracht, de wet is nog geldig en daar hebben we ons dus ook aan te houden. En wat de heer Braam zei is ook helemaal waar, in september is er ook weer een moment voor uw raad om te stemmen over het definitieve plan dat we nu aan het uitwerken zijn conform het raadsbesluit dat krap een maand geleden genomen is. Dan een aantal vragen. Ten eerste van mevrouw van Schie van het CDA. Hoe zit het nou met het bod? Heeft u die al ingediend bij de provincie of niet? Die hebben we nog niet ingediend bij de provincie. De deadline daarvan, zoals die in de wet staat, is 1 november. We hebben als regio gezegd: we gaan proberen om al wat eerder dat bod, dat definitieve bod vanuit de hele regio in te leveren. Dat zal rond 1 oktober zijn. Dus dat definitieve bod is nog niet ingediend. Wel hebben wij nu al aan de regio laten weten dat op basis van het genomen raadsbesluit wij een plan aan het uitwerken zijn om driehonderdvijftig plekken in Rijswijk te realiseren. En als dat uiteindelijk ook besloten wordt, door uw raad, om dat echt definitief te doen, dan zal dat bod samen met alle andere biedingen in de regio het regioplan vormen, daar staan ook nog wat dingen over randvoorwaarden en voorzieningen in en eventueel uitruil. Dat zal dan in zijn geheel aan de commissaris van de Koning aangeboden worden. De PvdA vroeg nog: hoe is de sfeer in de regio? Voorzitter, u kunt zich voorstellen, het vorige overleg dat wij hebben gehad als regio wethouders was afgelopen vrijdag, dat we daar wel even een moment nodig hadden om over de actualiteit te praten. Maar ik kan u ook verzekeren dat we daar met zijn allen elkaar goed hebben aangekeken en iedereen aan die tafel heeft gezegd: we houden ons gewoon aan de spreidingswet zolang die er nog ligt en we doen allemaal mee met het regioplan en dus het inleveren van het regioplan in oktober.

De voorzitter: Ik zie dat mevrouw Van Schie...Mevrouw Van Schie, u wilt interrumpen?

Mevrouw Van Schie: Ja, ik heb een vraag aan de wethouder: geldt dat ook voor de gemeente Westland?

De voorzitter: Wethouder van Malsen.

De heer Van Malsen: Ja, voorzitter. Ja, dus dat zijn uitspraken die aan die tafel gedaan zijn. Ik heb ook nog nadrukkelijk gevraagd: mag ik dat delen? Want dat ligt, zoals u kan begrijpen, voorzitter, in een aantal gemeenten behoorlijk gevoelig. En dit zijn ook uitspraken die de wethouders aan die tafel gedaan hebben. Mij werd verzekerd: ja, dat kunt u delen. Dat benadrukt wat mij betreft alleen maar de urgentie en de mate waarin ook de andere wethouders hier in de regio deze opgave serieus nemen. Nog één laatste puntje over de sfeer. Ik heb toevallig vandaag nog een gesprek gehad met een wethouder van een andere gemeente in de regio over het uitruilen van onze opgave amv tegenover iets anders. Dus dat gaat vrij goed, dat gaat gestaag. En ik zou er dus ook voor willen pleiten om gewoon door te gaan op de ingeslagen weg. Te meer, omdat een onderdeel van het besluit dat uw raad genomen heeft dat teniet zou worden gedaan door deze motie het realiseren van flexwoningen is, ook voor Rijswijkse spoedzoekers. En dat zou dan ook allemaal on hold komen te staan of zelfs gestopt worden. En dat zou ik in ieder geval persoonlijk heel jammer vinden. Dus concluderend: ik ontraad deze motie, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Van Malsen. Dan is er in de eerste termijn ook een vraag aan mij gesteld in mijn rol als voorzitter van de raad, rondom deze motie en het eerder genomen raadsbesluit. Als voorzitter van de raad heb ik op basis van artikel 170 Gemeentewet moet ik wel toezien of de besluitvorming ordentelijk en zorgvuldig en rechtsgeldig verloopt. De spreidingswet heeft op dit moment nog rechtskracht, dus hij is in werking. Vanuit die rol, vanuit zorgvuldigheid, zou ik deze motie dan ook aan u willen ontraden. Ik zie natuurlijk ook met u dat er een kabinet de formatie verloopt en dat er een hoofdlijnenakkoord is gepresenteerd. Ik weet zeker wat er ook in staat, maar die spreidingswet is op dit moment nog geldig. Het raadsbesluit heeft u in de vorige vergadering na een zorgvuldig debat aangenomen. Ik hecht daar waarde aan om dat nu wel te benoemen wat dat betekent als u deze motie aanneemt. Dan de tweede termijn. Mevrouw Koegler. Ik wil even, in de richting van de heer Braam, dit is een werkwijze in de provincie. Dat een motie vreemd aan de orde van de dag één ...In onze reglementen staat die speciale procedure niet. Dus ik wil even wel ons houden hieraan. De tweede termijn. Maar ik wil u wel vragen gelet op de tijd, we hebben nog een motie vreemd aan de orde van de dag, om het kort te houden. Mevrouw Koegler.

Mevrouw Koegler Böhm: Dank u wel. Ook dank aan de inbreng van de raad en aan de wethouder. We hadden het statement van de wethouder ook al in het Rijswijks Dagblad gelezen, dat hij inderdaad gewoon de plannen doorzet. Dat betekent dus dat er in september waarschijnlijk ook gezien het standpunt van de raad gewoon een voorstel gedaan wordt. Wij hopen dat de realiteit deze gemeenteraad inhaalt. Ik heb geen glazen bol. Tegelijkertijd heeft de coalitie duidelijk aangegeven in het hoofdlijnenakkoord dat ze duidelijk een andere koers willen op dit gebied. Ik denk dat de raad een beetje de kop in het zand steekt. Onze ambtenaren hebben genoeg te doen. Regelmatig wordt er gesproken over de capaciteit van de ambtenaren. Wij hadden het liever anders gezien.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koegler. Dan de heer Van Dam van Wij. Rijswijk.

De heer Van Dam: Dank u. Ik zal het kort houden. Ik denk niet dat we nu iets terugdraaien. Er staat on hold. En ik vertrouw de wethouder daarin om een goede beslissing daarin te maken wanneer hij wel denkt dat het doorgang vindt om het wel te doen en wanneer niet, niet. Dus daarin denk ik niet dat we de rechtmatigheid in de weg staan. Heel even ingaand op iets wat mevrouw Van Nunen zei van de PvdA, dat het kwalijk is dat wij dossiers verbinden. Een aantal weken geleden werd het precies andersom gedaan bij hetzelfde dossier. Toen zouden we moeten voor stemmen voor de startnotitie, omdat dat Don Bosco ten goede kwam. Ik heb niet specifiek gezegd dat we nu iedereen wel of niet moeten inzetten op Don Bosco...

De voorzitter: Ik zie dat de heer Van 't Eind willen interrumpen. Mijnheer Van 't Eind.

De heer Van 't Eind: Ja, voorzitter, excuus, ook voor dit late uur, maar toch even uit nieuwsgierigheid toch een vraag aan de heer Van Dam, want hij wil het heel graag on hold stellen. Stel nou dat het nu weer doorgaat, krijgen we dan bij het volgende debat weer van de heer Van Dam te horen dat hij het allemaal niet goed genoeg voorbereid vindt en dat hij daarom tegen gaat stemmen?

De voorzitter: Mijnheer Van Dam.

De heer Van Dam: Nee, zeker niet. Nee hoor.

De voorzitter: Dan wil ik, mijnheer Van Dam, wilt u uw termijn vervolgen?

De heer Van Dam: Het laatste, de vraag van de CDA aan de indieners was: wat is dan de bedoeling en het resultaat van die motie? Dat is simpelweg om capaciteit vrij te spelen en die in te zetten op andere dringende dossiers. Dat is het hele eieren eten, dus hij is niet zo ingewikkeld.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Dam. Mevrouw Van Nunen van de Partij van de Arbeid.

Mevrouw Van Nunen: Voorzitter, naar aanleiding van wat de heer Van Dam net zei, denk ik niet dat, dat de motivatie is om deze motie in te dienen. De motivatie is niet om ambtelijke inzet vrij te spelen, maar het voortgangproces te frustreren aan de onderhandelingstafel. Als ik daar nog één zin aan mag toevoegen, want ik begrijp dat dit reactie oproept. Ik denk dat onze wethouder en de gemeente Rijswijk er niet bij gebaat is, zeker niet bij gebaat is, om nu als onbetrouwbare partner aan die tafel te gaan zitten en het proces daar, waarvan ik net hoorde van de wethouder, dat het constructief voortgang biedt, dat dat daar gefrustreerd wordt door een gemeente die zich terugtrekt. Voorzitter, daar alleen al om denk ik dat wij het proces moeten voortzetten.

De voorzitter: Mijnheer Van Dam, u wilt interrumpen.

De heer Van Dam: Ja, ik vind het leuk dat mevrouw Van Nunen ons woorden in de mond legt die we helemaal niet hebben gezegd. Als u gewoon had geluisterd naar de eerste termijn zeg ik van: we zijn voor een efficiënte verdeling van de werkinzet van onze ambtenaren. Dat is de reden, niet om iets te frustreren, niet om iets te barricaderen en zeker niet om regionaal in de weg te zitten. Dus ik vind het kwalijk dat u die woorden bij mij in de mond legt, maar ik wil even ter verduidelijking. Dat is dus niet zo.

De voorzitter: Heldere reactie van u, mijnheer Van Dam. Mevrouw Koegler.

Mevrouw Koegler Böhm: Ja, ook mijn partij wil zich graag distantiëren dat wij het voortgangproces zouden willen frustreren. Het staat volgens mij ook niet in de motie dat we dat willen. We vragen om het on hold te zetten met dezelfde afweging als de partij van Wij. dat het ons gaat om de capaciteit. Als we dat echt hadden willen doen, het voortgangproces frustreren, hadden we wel met een andere motie gekomen. Of hadden we met de voorzitter van de raad in gesprek gegaan.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koegler. Mevrouw Woudstra van D66.

Mevrouw Woudstra: Korte tweede termijn. Dank voor de beantwoording door de wethouder. Wij horen daarin dat er regionaal wordt samengewerkt. Die regionale samenwerking die promoten wij zeer. Ook als het gaat over flexwoningen en als het gaat over delen van voorzieningen. Dus als alleen al hier nu in de komende tijd daar meer regionale samenwerking op ontstaat, dan zijn we daar zeer voorstander van. En bestuurlijk vinden we het nu niet verantwoord om iets stop te zetten. We hebben de wethouder ook gehoord dat er gesproken wordt over hoe het verder gaat. Dus we houden dan ook hem er graag aan om dat goed in de gaten te blijven houden. En geen onnodig werk te doen als inderdaad er een andere beslissing wordt genomen. Maar voor nu horen wij niet dat er iets onnodigs wordt gedaan. Waarvoor dank.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Woudstra. Mevrouw Van Schie, CDA.

Mevrouw Van Schie: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Wij houden het ook kort in deze tweede termijn. In de vorige raadsvergadering is uitgebreid gesproken over de spreidingswet en de gevolgen daarvan voor Rijswijk. Wij respecteren het besluit dat in de vorige raad is genomen. We kijken in september met elkaar verder naar hoe wij om zullen gaan met de spreidingswet of een andere regeling als die er dan is of verwacht wordt. Wij zullen dus tegen deze motie stemmen.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw van Schie. Dan de heer Braam van Beter voor Rijswijk.

De heer Braam: Dank u wel, voorzitter. Ik zal het uiteraard ook niet al te lang maken. We lopen in de tussentijd richting middernacht. Als het gaat om de motie die er voor ligt mag op zich duidelijk zijn van, wat er ook net is geschetst door de twee portefeuillehouders, we zitten met een democratisch

genomen besluit van vorige maand. Wat voor onze partij bijzonder belangrijk is, is dat we betrouwbaarheid in ieder geval moeten uitstralen, dat is één. Twee, we mogen zeker niet uit het oog verliezen van dat er in Den Haag wat staat te gebeuren. Veranderingen zijn op komst en die zijn zeker ook voor onze partij positief te noemen, want dat betekent wel dat er druk komt te staan op heel de asielwetgeving en immigratiewetgeving. Dus daar rekenen wij op dat er zeker veranderingen gaan optreden. Maar we vinden het ook logisch dat het college met een democratisch genomen besluit de ruimte krijgt om zowel over dit dossier, zolang de spreidingswet nog in de lucht hangt, te spreken, als ook over betere mogelijkheden die wellicht passen onder de nieuwe strengere wetgeving die er aan zit te komen. Voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Braam. Dan zijn we aan het einde gekomen van de tweede termijn. Er zijn, ik heb geluisterd, volgens mij geen vragen gesteld aan de portefeuillehouder. Maar ik wil wel de wethouder van Malsen de gelegenheid geven om eventueel te reageren als hij dat nodig vindt.

De heer Van Malsen: Voorzitter, dank voor de gelegenheid. Ik heb daar zelf niet per se heel veel behoefte aan. We hebben nog een agendapunt en dit gaat wat mij betreft ook allemaal van de borrel af. Ik geloof dat de standpunten helder zijn en ik heb ook geen vragen gehoord inderdaad.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik u voorstellen om tot stemming te gaan over de ingediende motie. Stop uitwerking startnotitie spreidingswet. Dat is de titel van de motie.

De heer Weterings: Mag ik nog een hele korte stemverklaring, voorzitter?

De voorzitter: De stemming is al wel geopend, maar doet u maar uw stemverklaring.

De heer Weterings: Ja, met de keiharde toezegging van de vier partijen die elkaar hebben gevonden dat de spreidingswet van tafel gaat, vinden wij het zonde dat de komende maanden heel veel wordt ingezet op de spreidingswet. Die gaat gewoon van tafel. En ik kom er bij jullie op terug.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Weterings. Nog één stem missen wij. Met eenentwintig stemmen tegen en acht voor is deze motie verworpen.

19. Motie Vreemd - Onderzoek Joods onroerend goed (GroenLinks, PvdA, BvR, CU, D66 en VVD)

De voorzitter: Dan gaan we over naar het allerlaatste agendapunt, het is 23:34 zie ik en dat is agendapunt 19 motie vreemd. Dat is het onderzoek met als titel onderzoek geroofd Joods onroerend goed in Rijswijk tijdens de tweede Wereldoorlog. Deze motie is als de eerste ondertekenaar is de heer Van 't Eind van GroenLinks. Mag ik u het woord geven mijnheer Van 't Eind of heeft u daar een andere volgorde voor in gedachten? En ik hoop dat u dat namens al de indieners mag doen. Dat het dan heel kort mag blijven en dat we heel snel overgaan tot stemming nadat de wethouder heeft gereageerd.

De heer Van 't Eind: Met instemming van mijn mede-indieners zal ik dat zo goed mogelijk proberen te doen, voorzitter. Dank u wel. Op 1 mei berichtte het AD dat Rijswijk één van de gemeenten is waar nog geen onderzoek is geweest naar de rol van de gemeente bij het onteigenen en verkopen van Joods onroerend goed tijdens de Tweede Wereldoorlog en bij het rechts daarvan vlak na de Tweede Wereldoorlog. Dit terwijl er voor de grootte van Rijswijk wel een significant aantal transacties met Joods onroerend goed hebben plaatsgevonden tijdens de Tweede Wereldoorlog. En bij herdenken,

zoals wij op 4 mei hebben gedaan en zoals we volgend jaar ook bij 80 jaar bevrijding zullen doen, hoort ook dat je verantwoordelijkheid neemt voor het verleden. Zeker als het niet onaannemelijk is dat wij als overheid moreel onjuist hebben gehandeld. Daarom dienen wij deze motie vreemd in, samen met ChristenUnie, VVD, Beter voor Rijswijk, Partij van de Arbeid en D66. Dan heb ik volgens mij iedereen gehad. Als dat niet zo is, mijn excuus gelijk daarvoor. Om onderzoek te doen naar wat die rol van onze gemeente nu precies is geweest bij het onteigenen van Joods onroerend goed en daarbij in ieder geval de volgende vragen te beantwoorden: in hoeverre is de gemeente Rijswijk betrokken geweest bij de aankoop van onroerend goed, dat was geroofd uit joods bezit? Heeft er na de oorlog ten aanzien van dit onroerend goed rechtsherstel plaatsgevonden? In hoeverre is er in Rijswijk achterstallige erfpacht en/ of belasting opgelegd aan hun eigendom rechtsherstelde Joodse overlevenden van de Holocaust? En voor de financiering van het onderzoek roepen wij het college op om gezien de financiële situatie in eerste instantie te kijken of het mogelijk is om externe financiën te vinden en daarbij ook de Rijswijkse samenleving te betrekken. Als dat niet lukt, daar in 2025 over te rapporteren, zodat we opnieuw kunnen kijken als raad naar de financiering van dat onderzoek. Ter informatie, ik heb ook opgevraagd hoeveel zou dat onderzoek dan ongeveer kosten? Dat verschilt natuurlijk een beetje per gemeente. De inschatting van onze afdeling erfgoed is dat het tussen de tien en de vijftienduizend euro is, ongeveer. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van 't Eind. Dan kijk ik naar de heer Van Dam van Wij. Rijswijk.

De heer Van Dam: Ja, we hebben het hier niet in de raad nog over gehad, maar wel buiten de raad om. Ik moet eerlijk zeggen, ik ben inhoudelijk helemaal niet tegen dit voorstel om dit te onderzoeken. Zelfs voorstander van, ik denk van: joh, prima doel om het te doen. Moreel misschien ook nog wel inderdaad goed. Ik denk alleen: ja goed, dit voorstel had eerst een andere dekking en daar zou dan een stichting voor zijn. Maar ik begreep dat we daar helaas te laat voor waren om het geld via die weg te halen. En ik apprecieer het van GroenLinks dat ze dan niet nu, desalniettemin niet in de begroting ergens gaan prikken om dan ergens anders geld te gaan vinden. In achtneming dat we gewoon niet zo heel veel geld hebben. Alleen de positie waar we dan nu in komen om op deze manier in te dienen om geld aan de gemeenschap te gaan vragen, vind ik toch de gemeente in een enigszins aparte positie brengen dus ik wou vragen of we misschien wellicht de motie konden aanhouden en dan op het moment dat er wel geld is hem opnieuw in te dienen of iets dergelijks maar op deze manier, nogmaals, kunnen wij er denk ik niet in mee.

De voorzitter: U geeft aan moeite te hebben met de dekking van de motie. Prima, dan geef ik het woord graag aan de heer Loof. Nee, dat is een van de indieners. De heer Weterings van Rijswijks Belang.

De heer Weterings: Voorzitter, dank u wel. Helemaal onder de lijn van de heer Van Dam dat we het ook een hele sympathieke motie vinden. We zijn er totaal niet tegen. We hebben juist een heel warm gevoel ook met het hele oorlogsverhaal hierover. Dat zal ook niet verbazen dat we ook daarin het niet zullen tegenwerken. Alleen, we vinden het wel heel uniek van de indieners, dat ze buiten het speelveld wat we hebben met een begroting, met een halfjaarsrapportage of met een jaarrekening, gaan we in één keer ook het college opdracht geven om dus privaat bedrijven te gaan aanschrijven. U gaat het maar privaat proberen te regelen. Ik vind het heel bijzonder. Wordt dat gesponsord door de Shell of door een ballenmaker of door een Lambertink of wie dan ook. Hoe gaan we dat in één keer doen? En is het dan in één keer een soort nieuwe tool van ons, dat als er geen geld is in een dekking, dan mag je zeggen: goed, ga kijken of je het ergens privaat uit de samenleving kan halen. Ik vind het heel bijzonder. Dus mocht het zo zijn, dan hoor ik het graag dadelijk van de wethouder, of hij ook in het vervolg, als er dus geen dekking is in de begroting, of hij dan ook op andere vlakken voor ons wil gaan lobbyen in de privaatgelegenheden in Rijswijk. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Weterings. Dan geef ik het woord aan de heer Van Enk van het CDA.

De heer Van Enk: Dank u wel, voorzitter. Ook het CDA vindt de bedoeling van dit onderzoek uitermate sympathiek en goed. Maar ja, wij vinden als je dit serieus wil doen, dat je dat ook goed moet aanpakken. Daar hoort geld bij. Sowieso om het onderzoek te doen, wat al is gezegd. Maar ik denk dat je dan ook voor moet bereiden op de mogelijke consequenties die de uitkomst van dat onderzoek heeft. Een onderzoek doen en dan aan het eind zeggen: sorry, dat zou een beetje pijnlijk zijn. En ik vind dan ook dat het beste zou zijn om deze motie aan te houden tot het kaderdebat, als we eindelijk wat meer zicht krijgen op de laatste stand van onze financiën. We hebben nog geen jaarrekening gezien, geen kwartaal- of halfjaarcijfers, maar we weten wel één ding zeker dat Rijswijk financieel nog nooit zo slecht voor heeft gestaan als nu. Vandaar dat ik voorstel om deze motie aan te houden. Op dit moment kunnen we daar zo niet mee instemmen. Dan moet je het serieus doen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Enk. Dan kijk ik naar uw raad. Mijnheer El Majjaoui.

De heer El Majjaoui: Motie onderzoek geroofde Joods onroerend goed in Rijswijk tijdens de Tweede Wereldoorlog. Voorzitter, we hebben het hier in de fractie er uitgebreid over gehad. Onze eerste standpunt was dat we unaniem hierover eens zijn. Vanuit onze rechtvaardig oogpunt is spullen of onroerend goed die door de nazi's, oftewel de antisemieten, zijn gestolen, moeten direct en zonder discussie teruggeven worden aan de rechtmatige eigenaar. Daarbij ook excuus aan te bieden voor de geleden schade. Voorzitter, echter wat ons dwars zit, waarom opeens nu en waarom niet afgelopen vijfenzeventig jaar. Onze fractie kan dan ook niet aan de indruk onttrekken dat er een causaal verband bestaat tussen de demonstraties in ons land waarbij Israël wordt beschuldigd van volkenmoord en het verjagen van oorspronkelijke bewoners uit Gaza. Voorzitter, wat toen op 7 oktober is gebeurd vonden wij eveneens verschrikkelijk en betreft een brute terroristische aanslag op onschuldige burgers. Maar de prijs die de hele bevolking hiervoor moet betalen is heel hoog en staat absoluut niet in verhouding. Bijna veertigduizend onschuldige burgers moeten betalen hiervoor is heel hoog en staat absoluut niet in verhouding.

De voorzitter: Mijnheer El Majjaoui, ik zie dat de heer Van 't Eind u wil interrumperen. Mijnheer Van 't Eind.

De heer Van 't Eind: Ja, voorzitter, ik wil hier toch even op interrumperen. Want ook deels een orde voorstel. Voorzitter, u kent mijn partij overigens, die zich hard maakt voor de rechtvaardigheid van alle mensen. Maar hier gaat het nu dus even niet over. Het gaat hierover echt iets heel anders. En u verbindt nu echt twee dingen aan elkaar. Volgens mij, voorzitter, gaat dit buiten dit onderwerp.

De voorzitter: Mijnheer El Majjaoui, wilt u zich beperken tot de ingediende motie?

De heer El Majjaoui: Ja voorzitter, we kunnen van mening verschillen en ik heb het recht om mijn betoog te af te ronden. Ja voorzitter, de dertienhonderd burgers die er gedood werden door de terreurbeweging is ook heel verschrikkelijk en dit mocht nooit gebeuren. Wij gunnen beide bevolkingsgroepen een stabiel land en dat wij vredig naast elkaar en met elkaar kunnen blijven leven. Tot slot is het leven zo kort. Dus waarom snappen, we snappen niet waarvan deze haat en hebzucht? Omdat dit onderwerp zo gepolariseerd is, en helaas wij ook van mening zijn dat hier een misbraak wordt gemaakt van de term antisemitisme of door velen verkeerd wordt gebruikt of begrepen, willen wij voor nu pas op de plaats maken en gebruik maken van onze stemonthouding. Onze fractie zal niet stemmen, noch voor stemmen. Onze fractie beschouwt deze verklaring, afweging dan ook als een stemverklaring voor deze motie. Dank voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer El Majjaoui. Dan ga ik het woord geven aan wethouder Wit.

De heer Wit: Dank u wel, voorzitter. Het onderzoek waar u om vraagt in de motie is inderdaad in onze buurgemeente uitgevoerd. Den Haag en Delft hebben dat gedaan. Delft wethouder Martine Huismans heeft ook gezegd bij de presentatie van het onderzoek dat deze wreedheid uit het verleden vraagt om een reflectie van vandaag. Ik denk dat, dat precies is wat de inhoud van de motie betreft. Dus als ik naar de motie kijk, dan kan ik die ook ondersteunen. Wij hebben als gemeente de verantwoordelijkheid om ook het handelen van de gemeente in het verleden te onderzoeken als daar vragen over zijn. En die vragen zijn door Pointer gesteld. Daar is een lijst uitgekomen waar wij als gemeente aan mee hebben gewerkt. En de vervolgvraag die met deze motie ingevuld wordt is wat mij betreft dan ook een logische. Zoals u inderdaad weet, de financiering vormt inderdaad een uitdaging. We weten allemaal inderdaad, de heer Van Enk die refereerde daar al aan, dat wij er niet fantastisch voor staan als gemeente en dat we echt een uitdaging hebben richting de toekomst. Maar dat geldt niet alleen voor onze gemeente, dat geldt voor heel Nederland, voor een groot deel van Nederland. Ik wilde wat dat betreft wel aangeven dat ik wel blij ben met de ruimte die de motie biedt om te zoeken naar maatschappelijke partners. Dat kan gaan om de financiering, maar ook vooral om de uitvoering. Wij weten wie in Delft het onderzoek hebben gedaan naar dit onderwerp. In de archieven die wij delen met Delft, dus die ook daar de ingangen hebben en die ook weten hoe het archief in elkaar zit. Dus wellicht is dat voor ons een optie om op die manier erin te steken. Maar u geeft mij de ruimte in deze motie om daar onderzoek naar te doen en ik denk dat ik op die manier dan dus ook de motie kan omarmen en hem mee kan nemen. Ik heb verder geen vragen uit de raad gehad, behalve dan dat er veel vragen gesteld zijn aan de indiener van de motie. Dus ik geef hem terug aan u, voorzitter, om op die manier dan daar antwoord op te geven.

De heer Weterings: Voorzitter, ik heb wel een vraag gesteld.

De voorzitter: Welke vraag? Wilt u hem kort herhalen?

De heer Weterings: Over het vervolg. Stel voor als deze motie wordt aangenomen, gaat de wethouder ook in het vervolg dan op andere verzoeken wat geld gaat kosten bij private stichtingen, verenigingen aankloppen?

De voorzitter: Mijnheer Wit.

De heer Wit: Sorry voorzitter. Ik had even niet in de gaten dat die vraag aan mij gesteld werd. Ik dacht dat die inderdaad ook gesteld werd aan de motie indiener of dat het de bedoeling was voor de toekomst. Maar als u die aan mij stelt, het zal niet gebruikelijk zijn dat we dat op die manier gaan doen. Nee, dat is ook niet de bedoeling, denk ik, van de onderzoeken die wij doen in de gemeente. Alleen, ik denk dat de wijze waarop de motie nu wordt ingediend en gezien de financiële situatie, dat dit mij een mogelijkheid biedt om er onderzoek naar te doen. Maar het zal niet de gebruikelijk zijn dat de gemeente dat op die manier doet.

De heer Weterings: Voorzitter, nog een hele korte vraag: maar naar wie gaat de wethouder dan? Naar welke private gaat hij dan?

De voorzitter: Via de voorzitter uiteraard, mijnheer Weterings. Wethouder Wit.

De heer Wit: Ik heb geen idee, voorzitter. We moeten in de gemeenschap gaan kijken waar de mogelijkheden daarvoor zijn. Wellicht zijn organisaties als de Historische Vereniging Rijswijk bereid om daar een rol in te vervullen. Verder ga ik niet in op eventuele partijen die daar financieel iets aan zouden kunnen bijdragen. Dat is niet voor het moment nu. Dat is duidelijk wat in de motie staat, het onderzoek dat ik ga voeren. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk naar uw raad en ik wil eigenlijk voorstellen om tot stemming over te gaan, want ik heb geen vragen meer gehoord. Ik wil kijken naar mijn rechterkant en voorstellen om tot stemming over te gaan. Is er nog iemand een stemverklaring behoefte? Mevrouw Kames.

Mevrouw Kames: Ik had een voorstel. Ik hoor dat Jordy Loof heel veel tijd heeft. Misschien is dit iets voor hem om te gaan onderzoeken.

De voorzitter: Dit is, mevrouw Kames, geen stemverklaring. Dus ik vind dat u dat ook niet moet doen. Dit is geen stemverklaring. Met achttien stemmen voor en tien tegen is deze motie aangenomen.

20. Sluiting

De voorzitter: Dan zijn we aan het einde gekomen van de vergadering. Het is tien voor twaalf. Nogal laat tijdstip geworden, maar volgens mij heeft u heel veel besluiten genomen. Dus ik kijk terug op een goede vergadering en met ook de eerste gasten van de raad.

De heer Van Enk: En ik wens iedereen een goede vrijdag.

De voorzitter: Heel goed. Ik wens u vooral nu een hele fijne avond, misschien met een borrel, en dan naar huis.